Poštnina plačana v gotovini.

Leto XIII., štev. 240 — Ljubljana, petek 14. oktobra 1932 — Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana Šelenburgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—, za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor, Aleksandrova cesta 13. Telefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje, Kocenova ul. 8. Tel. št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Duce — fašistični diktator

Novi statuti fašistične stranke, ki dajejo Mussoliniju neomejeno oblast tudi nad velikim fašističnim svetom in direktorijem

Rim, 13. oktobra ž. Danes so vsi italijanski listi nenadoma objavili nove statute fašistične stranke. Glasila stranke so jih opremila s primernimi uvodniki in naslovi. V javnosti so izzvali veliko zanimanje ne le zaradi njihovih določil iz katerih zevajo — v listih debelo tiskane — despotske pravice, ki si jih v stranki pr.svaja njen voditelj Mussolini, marveč že zaradi tega, ker so bili objavljeni, preden jih je proučil in potrdil veliki fašistični svet.

Že pred meseci je bila ustanovljena posebna komisija, ki je sestavila načrt novih pravil. Določeno je bilo, da bo načrt predložen velikemu fašističnemu svetu, ki se je sestal 1. oktobra. Že po tej prvi seji pa je bilo letošnje jesensko zasedanje sveta, kakor znano nenadoma prekinjeno in odgodeno do 5. novembra, ne da bi bili novi načrti sprejeti. Ko so pa bili danes kljub temu objavljeni, so se pojavila v tukajšnjih političnih krogih domnevanja, da je bilo zasedanje velikega fašističnega sveta odgodeno zaradi tega, ker je prišlo na njem do nesporazumov zaradi statutov. Nekateri člani sveta so se po mnenju poučenih krogov upirali veliki oblasti, ki si jo je s predloženimi statuti skušal prisvojiti Mussolini nad vso stranko, in novi razdelitvi funkcij v raznih strankinih organih in združenjih, spričo katere so se čutili osebno prizadete. S tem pa, da so bili novi statuti po najvišjem ukazu objavljeni v listih že danes, ko jih je veliki fašistični svet še ni niti obravnaval, je Mussolini postavil veliki fašistični svet pred izvršeno dejstvo; fašistična praksa je namreč že taka, da stvari, za katere je zvedela vsa javnost, več ne spreminjajo, ker mase ljudstva za nobeno ceno ne smejo dobiti vtisa, da v strankinem vodstvu ni vse v najlepšem redu. Ko se bo veliki fašistični svet pričetkom novembra spet sestal, mu ne bo preostalo ničesar drugega, kakor da nove statute enostavno sprejme in potrdi.

Novi statuti obsegajo 33 členov in 10 prilog. V prvem členu je definicija fašistične stranke, ki je »civilna milica v službi fašistične države«. Članstvo stranke je razdeljeno v tri moške in dva ženska oddelka. Pod kontrolo stranke so fašistične mladinske in stanovske organizacije. Vodstvo je urejeno strogo po principih hierarhije. Generalni tajnik stranke se imenuje s kraljevim dekretom, odstavlja pa ga Mussolini. Isto oblast ima načelnik stranke tudi nad člani nacionalnega direktorija. Pokrajinske tajnike imenuje generalni tajnik z Mussolinijevim odobrenjem. Fašistični svet, ki ga sestavljajo ministri in vrhovni voditelji strankinih organizacij, se sestane le po pristanku načelnika. Načelnik ima nadalje pravico, pozvati na raport in odgovornost tako člane velikega fašističnega sveta kot direktorija in vse ostale fašistične voditelje do zadnjega tajnika krajevnih organizacij in skupin.

Statuti obsegajo nadalje določila o potovanju posameznih organov stranke, o fašističnih naborih, o sankcijah in disciplinarni proceduri, o funkcijah glavnega političnega in upravnega tajnika, o velikem fašističnem svetu, o nacionalnem direktoriju ter o direktorijih posameznih strankinih organizacij.

Gömbös pred madžarskimi magnati

Za obnovo sijaja krone sv. Štefana — Kritika madžarske italofilske politike

Budimpešta, 13. oktobra. č. Splošno debato v poslanski zbornici o vladni deklaraciji je včeraj zaključil ministrski predsednik Gömbös z izjavo, da se je v parlamentu izvršila koncentracija duhov; če pa se vlada opira sedaj samo na enotno stranko, je temu vzrok trenutni položaj, ki zahteva naglo delo. Upa pa z gotovostjo da se bo v skorajšnjem času mogla uresničiti misel nacijonalne koncentracije. Glede na zunanjo politiko je poudarjal, da mora zagotoviti Madžarski v vzhodni Evropi, posebno pa v Podunavju, stališče ki ji pripada. Na dosedanji smeri madžarske zunanje politike v zadnjih trinajstih letih ne bo brezpogojno vztrajal, ker mora postati mnogo bolj elastična, ako hoče ustrezati narodnim interesom. O vprašanju krone je izjavil, da se namenoma ni hotel dotakniti te zadeve v svojem programu, ker je sploh ne smatra za aktualno. Prepričan je, da tudi legitimisti ne žele, da naj bi stopil nosilec krone sv. Štefana že sedaj pred narod. Kadar bo vprašanje vzpostavitve kralja zopet aktualno, se bo vršila debata o tem na odkrit in pošten način. Končno se je Gömbös izrekel proti splošnemu moratoriju, češ da bi dovedel do poloma gospodarskega življenja. Njegova izvajanja so bila sprejeta z velikim odobravanjem.

Dopoldne se je Gömbösova vlada predstavila magnatski zbornici. V senatu so tudi habsburški nadvojvode Jožef, Jožef Franc in Albreht. Ministrski predsednik Gömbös se je pri vstopu v dvorano poklonil vsem trem. V svojem govoru o programu vlade je označil predvsem glavne smernice bodočega dela in naglašal potrebo sodelovanja vseh stanov, meščanov kmetov in delavcev. Dotaknil se je tudi vprašanja vzpostavitve monarhije na Madžarskem, ki zanima predvsem zgornjo zbornico, in je naglasil, da si bo vlada prizadevala usmeriti razvoj Madžarske na to, da bi se zopet povrnili časi, ko bo na Madžarskem obnovljen sijaj krone sv. Štefana. Njegov govor je bil v senatu z navdušenjem sprejet.

V debati je grof Hadik nastopil proti madžarski italofilski politiki. Naglašal je, da je že takrat, ko je bila sklenjena pogodba z Italijo, obsojal to politiko in da sedaj takratne svoje izjave le potrjuje. Madžarska bi ne smela prevzeti nikakih obveznosti, ki bi jo prisilile k sodelovanju v primeru, da se Italija zaplete v kako vojno s katerokoli drugo državo. Dejal je, da je to proti interesom madžarskega naroda, ki mora za vsako ceno v primeru kakršnegakoli bodočega spora ohraniti popolno nevtralnost.

Govorniki so v splošnem izražali zaupanje vladi ter so poudarjali, da z veliko napetostjo pričakujejo bodočih ukrepov. Baron Szterenyi je naglašal, da je na gospodarskem področju najvažnejša naloga pospešenje izvoza. Na mednarodni konferenci v Portorose je Madžarska kot prva država zahtevala ukinjenje izvoznih in uvoznih omejitev. Madžarska je pristala tudi na konvencijo o ukinitvi omejitev, ki jo je predlagalo Društvo narodov, toda sosednje države Madžarske po večini niso ratificirale te konvencije.

Na koncu debate je izjavil ministrski predsednik Gömbös, da je v splošnem nasprotnik koalicijske vlade, vendar pa odklanja z enotno stranko vred misel strankarske diktature. Skupno delo vseh je potrebno. Poudarjal je nadalje potrebo organizacije poljedelskega izvoza. Glede na govorice o možnosti diktature je izjavil, da pametni madžarski narod ne potrebuje diktature. On ne stremi po oblasti, ki se naslanja na bajonete, temveč po oblasti, ki se naslanja na duše. Z moralnega kakor tudi s psihološkega stališča je pristaš tajne volilne pravice. Izvajanja ministrskega predsednika so bila sprejeta z velikim odobravanjem.

Objava dogovorov na ottawski konferenci

Izjemne ugodnosti za izvoz iz dominijonov v Anglijo — Odpor v liberalnih in delavskih vrstah

London, 13. oktobra, d. Angleška vlada je snoči objavila v posebni modri knjigi vse ottawske pogodbe. Obveznosti Anglije napram dominijonom so bile objavljene že ob koncu avgusta. Ogorčena kritika, ki jo je izzval v Angliji ta del ottawskih dogovorov in je imela za posledico izstop liberalnih ministrov iz vlade, je še povečala zanimanje za drugi del sklenjenih dogovorov. V Ottawi med Anglijo in dominijoni sklenjene pogodbe so veljavne za pet let in se morejo odpovedati na pol leta. Anglija se je obvezala napram vsem dominijonom, da splošne 10odst. carinske tarife v času veljavnosti pogodb ne bo izpremenila brez dovoljenja dominijonov, dočim na drugi strani za dominijone povišanje splošne carinske tarife ne velja.

Objavljenim podatkom so priložene carinske razpredelnice s preferenčnimi postavkami, ki so namenjene angleškemu uvozu v dominijone in s carinskimi olajšavami, dovoljenimi za uvoz dominijonskih proizvodov v Anglijo.

Listi priobčujejo obširne komentarje in ugotavljajo, da za sedaj ni mogoče izračunati končnega efekta vseh teh dogovorov. »Times« je mnenja, da so dominijonske koncesije bistvenega pomena za angleški izvoz in da gredo koncesije mnogo dalje, kakor so prvotno mislili. Pogodbe pa bodo kot celota vsekakor pospešile medsebojne trgovinske stike med Anglijo in ostalimi deli njenega imperija.

Podobno pišejo tudi drugi listi. Liberalni in labouristična glasila so seve drugega mnenja. »Manchester Guardian«, ki je že doslej ostro kritizoval vladno carinsko politiko, obžaluje, da iz teh pogodb ni razvidno, ali hočejo dominijoni trajno obdržati sedanje visoke protekcijonistične carine napram ostalemu svetu. Ottawske pogodbe so snoči kritikovali tudi liberalni voditelji in bivši liberalni ministri v svojem klubu. Herbert Samuel je najprej pojasnil, zakaj so liberalni ministri podali ostavko, nato pa je poudarjal, da je prišel čas, ko morajo liberalci izvajati lastno politiko. Predvsem sta potrebna mir in razorožitev. Izrazil je upanje, da bo v vseh državah, parlamentih in v širši javnosti prodrlo spoznanje, da je treba razorožitveno konferenco rešiti in jo srečno dokončati, ker bo uspeh te konference za vse človeštvo rodil dobre sadove.

Komunistična vstaja v Nevrokopu v Bolgariji

Drama, 13. okt. g. Tukaj so razširjene vesti, da je v Nevrokopu v Bolgariji izbruhnila komunistična revolucija. Pokretu so se pridružili kmetje iz okolice in vojaštvo. Trije bolgarski častniki so se v strahu pred maščevanjem upornih vojakov predali grškim obmejnim oblastem.

REŠEVANJE ŽENEVSKE RAZOROŽITVENE KONFERENCE

Prvi sestanki Herriota in Macdonalda v Londonu — Seja predsedstva razorožitvene konference v pričakovanju rezultata londonskih razgovorov odgodena

London, 13. oktobra. r. Francoski ministrski predsednik Herriot in angleški premijer Macdonald sta se sestala davi v zunanjem ministrstvu k prvemu razgovoru. Razgovoru so prisostvovali tudi angleški zunanji minister Simon in nekateri višji uradniki zunanjega ministrstva. Sestanek je trajal tri ure ter je bil v glavnem informativnega značaja. Herriot in Macdonald sta drug drugemu obrazložila svoje poglede na splošni mednarodni položaj in na razorožitveni problem. Popoldne sta se sestala vnovič ter pričela podrobne razgovore o posameznih konkretnih vprašanjih, pri čemer je Herriot razvil svoj načrt glede razorožitve v zvezi z mednarodno varnostjo. O dopoldanskem sestanku je bil izdan kratek službeni komunike naslednje vsebine:

Danes dopoldne so se pričeli na Downing Streetu uradni razgovori med Herriotom, Macdonaldom in Simonom o težkočah, nastalih v zvezi z razorožitvenim problemom.

Ogromno zanimanje za londonske razgovore

London, 13. okt. r. Za razgovore, ki so se pričeli danes med Herriotom in Macdonaldom o razorožitvenem problemu ter o mednarodnih vprašanjih, ki so s tem v tesni zvezi, vlada v vseh diplomatskih krogih največje zanimanje. Lahko se reče, da je londonski sestanek obeh državnikov potisnil v ozadje vse druge mednarodne konference, razgovore in dogodke. Vsi londonski diplomati, ki so se zadnje dni mudili v prestolnicah svojih držav, ali v Ženevi kot zastopniki na raznih konferencah, so se vrnili v London, da tako zasledujejo potek razgovorov. Snoči se je med drugimi vrnil v London tudi italijanski poslanik Grandi, ki se je več dni mudil v Rimu, ta ne samo v diplomatskih, tudi v političnih krogih in vsej ostali javnosti vlada napeto zanimanje za te razgovore, ki jim pripisujejo pomen odločilne konference. Pred poslopjem zunanjega ministrstva je bila ves dan zbrana velika množica, ki je z napetostjo pričakovala vsako tudi najmanjšo vest o razvoju razgovorov. Policija je morala večkrat nastopiti, da je napravila prostor za avtomobile, s katerimi so se pripeljali ali odpeljali državniki.

Z angleške strani se s posebnim poudarkom naglaša, da Anglija ne namerava predložiti Herriotu nobenega posebnega načrta, marveč da so ti razgovori predvsem informativnega značaja. Naglašanje, da se na sestanku ne bo sklepalo nič definitivnega, je z angleške strani razumljivo. Angleška vlada se na vse načine trudi, da razprši bojazen, ki jo je izzval sestanek Macdonalda in Herriota v Rimu in Berlinu. Mnogo ji je namreč ležeče na tem, da bi Berlin in Rim ne mislila, da se v Londonu razpravlja in sklepa brez sodelovanja Nemčije. Zato tudi sodijo v diplomatskih krogih, da bi bilo napačno pričakovati od londonskega sestanka kakih posebnih dogovorov in sporazumov, dasi se na drugi strani ne da prikrivati, da je nadalnja usoda razorožitvene konference in celokupnega razorožitvenega problema v največji meri odvisna od uspeha razgovorov med Herriotom in Macdonaldom.

Herriot ne misli razpravljati o nemških zahtevah

S kakim namenom je prišel v London Herriot, je že dovolj znano. Prinesel je s seboj francoski razorožitveni načrt, da o njem obvesti Macdonalda ter mu v podrobnostih pojasni francosko stališče. Že pred svojim odhodom v London je Herriot izjavil, da ne potuje v angleško prestolnico z namenom, da se tam sklene kaj definitivnega. Ob prihodu v London je snoči na vprašanja novinarjev odgovoril, da je glavni namen in cilj njegovega sestanka z Macdonaldom čimprejšnja obnova dela na razorožitveni konferenci, pri čemer bosta z Macdonaldom poizkusila najti pota in sredstva, da bi se Nemčija zopet pritegnila k sodelovanju. V ostalem pa zatrjujejo v francoskih krogih, da bo Herriot odklonil vsako razpravo o priznanju nemških zahtev. Herriot je mnenja, da sedanji trenutek nikakor ni primeren za razpravo o nemških zahtevah, ker v Nemčiji notranjepolitične prilike še niso dozorele in bi bilo na vsak način treba počakati, kako se bo razvil položaj v Nemčiji po državnozborskih volitvah, ki bodo 6. novembra. Gotovo pa je, da bo tudi Herriot storil vse, kar je možno, da se vrne Nemčija na razorožitveno konferenco, da tam uveljavlja svoje predloge in zahteve.

Pariz, 13. oktobra r. Vsa pozornost francoske oplitične javnosti in tiska je danes osredotočena na London, kjer so se pričeli razgovori med Herriotom in Macdonaldom o razorožitvenem problemu. Listi so precej rezervirani in ne objavljajo nikakih komentarjev. »Echo de Paris« samo poudarja, da je povsem gotovo, da se Herriot ne bo dal zvabiti na konferenco velesil ali v Chequers, kjer pripravlja Macdonald sestanek med nemškim zunanjim ministrom Neurathom in Herriotom.

V Berlinu rezervirani

Berlin, 13. oktobra r. Nemški tisk je glede londonskega sestanka skrajno rezerviran. Listi se omejujejo zgolj na objavo uradnih poročil in samo na kratko beležijo dogodke. Le nacionalistični tisk izkorišča tudi to priliko za žolčne napade na Francijo in poziva na alarm, češ, da Nemčija ne bo več dopustila, da bi se razpravljalo o njenih zadevah brez nje.

Gre za usodo razorožitvene konference

Ženeva, 13. oktobra r. Londonski razgovori so v ospredju zanimanja vseh ženevskih krogov. Brez prikrivanja priznavajo, da je usoda razorožitvene konference sedaj v rokah francoskega in angleškega ministrskega predsednika. Če pride med Herriotom in Macdonaldom do sporazuma, bodo odstranjene glavne težkoče in ovire, ki so nastale zaradi manevra Nemčije. Vsi ženevski krogi želijo, da bi londonski sestanek kar najbolj uspel, pri čemer pa tudi poudarjajo, da je odpotoval Herriot v London pod najugodnejšimi okoliščinami. Naglašajo namreč, da Herriot nima samo pooblastila francoske vlade, marveč sme s polno pravico nastopati tudi v imenu Jugoslavije, Češkoslovaške, Poljske, Rumunije, Belgije in Grčije, ki v celoti odobravajo francoski načrt in francosko stališče glede nemških zahtev. To je tem važnejše, ker so štiri od teh držav neposredne mejašice Nemčije.

V Ženevi čakajo

Kako veliko važnost polagajo v krogih razorožitvene konference na londonske razgovore, se vidi najbolj po tem, da je predsedstvo konference danes objavilo, da je sklicanje predsedstva konference odgodeno do 3. novembra. Henderson je v razgovoru z novinarji naglasil, da je treba na vsak način počakati na rezultat londonskih razgovorov, ker se bo potem videlo, kaj naj se ukrene zaradi nemških zahtev. Šele ko bo predsedstvo proučilo to vprašanje, bo sklicana plenarna seja, ki se v nobenem primeru ne bo sestala pred volitvami v Nemčiji in Ameriki. Splošni razorožitveni odbor, ki pripravlja gradivo za plenarno zasedanje, je bil danes sklican za 21. november, tako da se računa s sestankom plenuma šele koncem novembra ali v začetku decembra. Nemški zunanji minister je danes odgovoril Hendersonu, da se ne misli vrniti v Ženevo.

Dokumenti o tajnem oboroževanju Nemčije

Pariz, 13. okt. s. »Francija bo danes v Ženevi dokazala vojaški značaj nemške policije,« tako javlja danes »Matin« iz Ženeve. V trenutku, ko se Herriot v Londonu pogaja, je francoska delegacija v Ženevi prisiljena, da objavi spise o tajnem oboroževanju Nemčije. Francoski delegat Massigni je že ponovno opozarjal na to, da služi varnostna policija v Nemčiji ne samo za očuvanje reda v notranjosti, sedaj pa bo dal točne podatke o vojaškem značaju nemške policije.

Ministrski svet v Sinaji

V pričakovanju izgladitve nesoglasij med Titulescom in vlado Vajde Voevoda

Bukarešta, 13. okt. g. Jutri zvečer bodo v Sinaji odločilna posvetovanja o političnem položaju. Titulescu bo jutri ob 17. uri v spremstvu ministrov Mihalake in Madgeara prispel iz Pariza v Sinajo, kamor bo prišel tudi ministrski predsednik Vajda Voevod z ostalimi člani vlade in voditeljem narodne kmetske stranke Maniom. Takoj po prihodu Titulesca se bo vršila konferenca, da se razjasni politični položaj, nakar bo Titulescu sprejet od kralja v avdijenci. Rezultat posvetovanj v Sinaji pričakujejo v političnih krogih z veliko napetostjo. V vladnih krogih upajo, da bo na konferenci končno rešen konflikt med Titulescom in Vajdovo vlado, ki je skozi dva tedna vznemirjal vso rumunsko javnost. V vladnih krogih ugotavljajo z zadovoljstvom, da je dal Titulescu varšavskemu poslaniku nalog, naj se vrne v Ženevo in nadaljuje tamkaj z Litvinovom pogajanja o paktu glede nenapadanja na podlagi formule, ki jo je izdelal ministrski predsednik Vajda Voevod. V tem koraku Titulesca vidijo znak naklonjenosti proti dosedanji zunanji politiki Vajdove vlade.

Odmev Papenovih izjav na Bavarskem

Protest socialnih demokratov — Odpor veleindustrije proti Papenovi agrarni politiki

Berlin, 13. oktobra g. Državni kancelar Papen se je danes vrnil iz Monakovega v Berlin. Zatrjujejo, da je dosegel na Bavarskem odločilen uspeh, ki se mu je posrečil zlasti z obljubo široke ustavne avtonomije posameznih dežel. Vodilno bavarsko časopisje hvali državnega kancelarja. Hitlerjev »Völkischer Beobachter« pa polemizira z njim ter pravi, da je sedanja Papenova vlada privatna vlada. Berlinsko časopisje vidi v monakovskem govoru državnega kancelarja izraz volje državnega vodstva, da reši usodo Nemčije iz verig parlamentarnega sistema in birokratizma strank. Nacijonalistični listi pozdravljajo napoved, da bo imel novi državni zbor že pri svojem prvem sestanku pred seboj izdelan načrt nove ustave, ter izraža upanje, da se bo državni zbor sedaj ali vdal ali pa bo šla državna vlada preko njega.

Vodja socialnih demokratov Otto Wels se je dopoldne zglasil pri državnem tajniku Meissnerju v kabinetu državnega predsedstva in je protestiral proti Papenovemu govoru, ki je označil vsakogar za sovražnika nemškega naroda, kdor ne podpira vlade. Pozval je državnega tajnika, naj njegov protest sporoči državnemu predsedniku Hindenburgu.

Berlin, 13. oktobra AA. Gospodarska politika Papenove vlade zbuja čim dalje več kritike v industrijskih krogih, ki obsojajo carinske odredbe, ki so v korist poljedelstvu, pa zato tembolj škodujejo nemški industriji in nemškemu ugledu v inozemstvu.

Tako je v. Siemens, predsednik upravnega sveta Siemensovih tovarn, izjavil ob obletnici ustanovitve teh tovarn:

Zadnje dni smo dobili od naših zastopstev na Švedskem, Holanskem in Danskem poročila, da so te dežele izročile naročila, ki smo jih ponavadi mi dobili, deloma celo po višji ceni britanski industriji. Danes bi morali imeti državniki vseh dežel pred očmi samo eno nalogo, samo eno dolžnost, skrbeti, kako bi se mogle odstraniti težave, da bo vnovič mogoče dati dela in kruha brezposelnim, ker je vse drugo postranskega pomena. Ohraniti je predvsem treba mir, da se bo moglo vrniti zaupanje. Zločin je proti industriji, ki redi toliko ljudi, če ji kdo hoče vzeti možnosti razvoja, ker se iz tega rode politične in gospodarske zmešnjave.

Štedenje v Društvu narodov

Ženeva, 13. oktobra. č. Odbor štirinajstorice, ki ga je imenovala četrta komisija, da prouči vprašanje vrhovnega vodstva tajništva DN, je dopoldne razpravljal o plačah višjih funkcijonarjev Društva narodov. Dosežen je bil kompromis, po katerem bo dobival bodoči generalni tajnik Avenol 100.000 zlatih frankov (prej 163.000 fr.) na leto, italijanski zastopnik Auritti in norveški zastopnik Hambro po 85.000 na leto, nemški, angleški, japonski tajnik ter tajnik, ki bo zastopal eno izmed južnoameriških držav, pa po 70.000 zlatih frankov na leto. Po novi ureditvi prejemkov visokih uradnikov pri generalnem tajništvu Društva narodov so dosegli prihranek 75.000 zlatih frankov na leto.

Razpust komunističnega društva v Pragi

Praga, 13. oktobra AA. Policija je razpustila tukajšnje »Društvo prijateljev sovjetske Rusije«. Imetje in aktiva društva so zaplenjena.

Verski boj v Mehiki

Mexico, 13. oktobra AA. Poslanska zbornica je odstopila ustavnemu odboru v proučitev vprašanje, ali naj država izžene katoliške duhovnike in jim odvzame mehiško državljanstvo. Po tem načrtu bi bile cerkve izpremenjene v šole in telovadnice.

Papež poseti Milan?

Milan, 13. oktobra. č. Snoči se je po Milanu razširila vest, da bo prišel v Milan papež Pij XI. Poset se bo izvršil z velikim pompom v drugi polovici tega meseca. Te govorice potrjujejo tudi v milanskih aristokratskih krogih, ki so v tesnih vezeh z Vatikanom. Današnji listi so objavili to vest z rezervo. Pripominjajo pa, da bi papeževo potovanje v Milan jasno dokazalo prisrčne odnošaje ki so zavladali med Italijo in Vatikanom. Papež od leta 1870 dalje ni zapustil Vatikana in sedanji papež je bil le dvakrat v lateranski baziliki, torej niti iz mesta Rima.

Sklicanje francoskega parlamenta

Paris, 13. oktobra AA. Ministrski svet je na današnji seji razpravljal tudi o zasedanju obeh zbornic in ju sklical k seji na dan 25. oktobra.

Angleška odprava na Mount Everest

London, 13. oktobra AA. Angleška odprava, ki bo prihodnjo pomlad skušala prodreti na najvišji vrh Himalaje in se bo pri svojem visokogorskem podjetju posluževala tudi letal, je pridobila za ekspedicijo tudi slavnega angleškega plezalca Johnsona Wooda.

Titulescu

Prav gotovo se malokrat zgodi kaj takega, kakor se je zgodilo zadnje dni v Rumuniji. Vsi časopisi so bili polni vesti o Titulescovi zadevi; poslanik pri Veliki Britaniji, vodilni zastopnik države pri vseh mednarodnih diplomatskih posvetih in konferencah, vsekakor najuglednejši diplomat sodobne Rumunije, je prišel v konflikt s svojo vlado ter je vložil demisijo. Ni pa lepo molčal o vzrokih svojega odstopa, kakor je običaj, zlasti še v diplomatskem svetu, marveč je na ves glas pripovedoval in brez vsakršne obzirnosti objavil, zakaj je demisijoniral. Rumunski listi so ga temeljito napadli zaradi tega povsem nediplomatskega občevanja z vlado. Posebno so mu očitali, da so bili zaradi njegove izjave takoj prekinjeni diplomatski razgovori z Litvinom, dasi so se bili šele pravkar pričeli.

No, in dva, tri dni po splošnem razburjenju nad to afero — je planila v svet vest, da je Titulescu imenovan za rumunskega vnanjega ministra, in sicer v isti vladi, s katero je še pravkar tako indiskretno polemiziral. Vajda Voevod mu je ponudil vnanji portfelj, ki ga je doslej upravljal sam in Titulescu je takoj izjavil, da ga sprejme in odpotoval v Bukarešto.

Tako se podobne afere pač malokdaj likvidirajo. Da Titulescu ne bo kar tako brez komplikacij zapustil bojišča, sicer tudi ni bilo pričakovati. Preveč znan je njegov izreden ugled, ki ga ima doma in v inozemstvu, preveč znana njegova trdna pozicija pri odločujočih krogih v Bukarešti. Prej bi bilo pričakovati, da se bo umaknila vlada, ki je prišla z njim v konflikt. Namesto tega pa se je sklenil kompromis v nadvse frapantni obliki. Nedvomno so posegli v igro močni, odločujoči faktorji in brž zopet spravili kolesa v pravi red in tir. In tudi ne more biti posebna skrivnost, kje je iskati teh faktorjev. Eden francoskih listov je pripomnil te dni, da je Titulescu prav točno poučen o moči in učinkovitosti svojih akcijskih sredstev in da mu je bilo treba samo demisijonirati, ako je hotel postati vnanji minister. In vse kaže, da je res tako.

Sicer še vedno ni točno znano, v čem se je razlikovala vnanja politika rumunske vlade od Titulescove, da je prišlo do konflikta, verjetno pa je, da je šlo manj za načelna vprašanja nego za čisto taktične ali celo osebne stvari. V besarabskem vprašanju so si gotovo vsi Rumuni v principu edini; doslej se še ni ob nobeni priliki doznalo, da bi narodno - tsaranistična vlada odnosno stranka bila pripravljena kaj popustiti v pogajanjih s sovjetsko Rusijo. Morda gre samo za taktiko, za kako formulo, ki se zdi Vajdi - Voevodu že sprejemljiva, Titulescu pa ne več. Toda vse to morejo biti kvečjemu ugibanja, doslej namreč še ni bilo objavljeno prav nič, kar bi dovoljevalo količkaj vpogleda v meritorno stran pogajanj za rusko - rumunski nenapadalni pakt. Ako premotrim ovse skupaj, pa se zdi Titulescov nastop kakor nekaka kontrola nad vnanjo politiko vlade, nekaka garancija, da narodno - tsaranistična stranka ne bi morda kaj neprimerno eksperimentirala v vnanji politiki, zlasti v najkočljivejšem in najvažnejšem problemu rumunske državne politike.

Tudi če so bila nasprotja med Vajdo-Voevodom in Titulescom glede sedanje diplomatske akcije, ni treba, da bi to moralo imeti kake hujše posledice. Zakaj stranka more vršiti neomejeno svoj notranje-politični program, v vnanji politiki pa mora prepustiti posle popolnoma možu, ki je iz povsem drugega tabora; oboje morata biti popolnoma ločeni sferi. Sicer ni izključeno, da ima Titulescu tudi drugačne načrte in da je bila ta čudna afera šele pričetek notranjih komplikacij, vendar je to manj verjetno.

Za vnanjo politiko pomeni Titulescov nastop nedvomno oslabenje rumunskega odpora glede nenapadalnega pakta. Da sta se Poljska in Francija zelo trudili v Bukarešti, da bi se sklenil pakt čez Dnjester, o tem ne more biti dvoma. Nihče pa ni silil Rumunije, naj pri tem žrtvuje količkaj od svojega stališča glede Besarabije. In vsa znamenja kažejo, da gre sedaj samo za to, da se to vprašanje obide z ono diplomatsko spretnostjo, ki ne more vzbuditi nobenega dvoma o stališčih. Titulescu je na potu v Bukarešto dolgo konferiral v Parizu. Nedvomno je šlo tamkaj predvsem za to formulacijo in pa za ohranitev trdne zveze med Rumunijo, Poljsko in Francijo tudi v primeru, da se nenapadalni pakt ne sklene v onem obsegu, kakor se je nameravalo v začetku.

K desetletnici fašističnega režima

Znani ameriški list »Foreign Affers« priobčuje v svoji zadnji številki članek grofa Karla Sforze, bivšega italijanskega zunanjega ministra, o priliki desetletnice fašistovskega režima, v katerem pisec med drugim naglaša, da je ves uspeh fašizma le navidezen, ker temelji le na visokoletečih izjavah voditeljev. S svojimi slavospevi so zgovorni hijerarhi fašizma postali škodljivi celo pokretu samemu, ker ga s prekomernim pretiravanjem le smešijo.

»Bodočnost bo že sama pokazala«, pravi grof Sforza, »ali se fašizem sploh lahko odreče opasni nacijonalistični ideologiji, ki je v tako ostrem nasprotstvu z demokratičnimi načeli mednarodne resnice. Nenadni odpust gospoda Grandija ob koncu julija si je svet tolmačil kot napoved, da se namerava Mussolini vrniti na pot bojevite politike in vojnih govorov. Na drugi strani pa trdijo nekateri skeptiki, da Grandijev padec razkriva samo veliko ljubosumnost Mussolinija zaradi Grandijevih znanih pacifističnih izjav v Ženevi«.

Prehajajoč na manjšine, ki so pod oblastjo Italije, ugotavlja grof Sforza, da je Italija s senžermensko mirovno pogodbo dobila 215.000 Nemcev in 470.000 Jugoslovenov in da italijanska vlada kljub obvezam, ki jih je prevzela v pogledu zaščite manjšin, dosledno dela na uničenju manjšinskih pravic. Ako bi se bila držala liberalnih metod, bi se manjšine v teku časa popolnoma prilagodile veliki večini italijanskega ljudstva.

»Zahteve fašistovske vlade«, nadaljuje bivši italijanski zunanji minister, »so popolnoma onemogočile dosego cilja, ki so si ga stavile v pogledu pridobitve manjšin za italijansko narodno in državno miselnost, tako da danes zija med manjšinami in italijanskim ljudstvom nepremostljiv razdor. Fašizem je uničil pokrajinsko in občinsko samoupravo v novih pokrajinah, zaprl vse šole, v katerih se je poučeval katerikoli tuj jezik in z brezobzirnimi sredstvi izločil iz učnega načrta uporabo jezikov obeh manjšin. Razen tega je fašizem zabranil jezik manjšin v prosveti, cerkvi, sodstvu in sploh v vseh državnih uradih. Novi režim je zatrl vsako pravico združevanja, uničil svobodo tiska, prepovedal prav vsako obliko javnega političnega življenja ter uvedel strahovlado, poslužujoč se proti manjšinam zakonite sile in nezakonitega nasilja. Vendar je treba resnici na ljubo pristaviti, da strahovlada in nasilstvo v novih pokrajinah v ničemer nista strašnejša nego v ostali Italiji.

Odprava pokrajinske in občinske samouprave je izzvala veliko nezadovoljstvo zlasti pri onem delu prebivalstva, ki je prišel v Italijo izpod avstro-ogrske uprave: kajti prebivalci teh predelov so imeli do popolnosti izdelan ustroj za sodelovanje z osrednjo vlado v političnih, upravnih in socijalnih zadevah. Fašistovski režim ni mogel razumeti, da sramoti zmago nad Avstrijo, ki je kupljena z življenjem 500.000 Italijanov, padlih na Krasu in v Alpah, ako uvaja in še poostruje metode, ki jih je habsburška monarhija uporabljala pri zatiranju slovanskega in italijanskega življa.«

O gospodarskem stanju v Italiji pod fašistovskim režimom pravi grof Sforza: »O tej stvari se je pisalo že mnogo, toda cenzura nad govori v parlamentu in nad tiskom je zaprla najboljše vire za proučevanje gospodarskega stanja Italije pod vlado fašizma. Gospodarsko stanje kake dežele se da danes proučevati samo v luči svetovne krize. Zato tujci težko razumejo dejstvo, da današnja kriza v Italiji nima mnogo skupnega s splošno svetovnimi gospodarskimi težkočami. V Italiji se je začela kriza že v letih 1924. do 1926., tedaj prej nego v Ameriki in drugod, kar se jasno vidi iz naslednjih statističnih podatkov:

1. Bankroti: L. 1922., zadnje leto pred fašizmom, je bilo v Italiji 3607 bankrotov; l. 1926., po štirih letih fašistovskega režima, se je to število podvojilo in doseglo 7631, naslednje leto je zabeleženih 10.366 bankrotov, l. 1929. pa celo 11.106. Z drugimi besedami, največ bankrotov pade v dobo pred ameriško krizo in so samo plod fašistovske uprave.

2. Brezposelnost: L. 1926. je bilo v Italiji 181.493 brezposelnih, naslednje leto so jih našteli že 414.283, l. 1928 in 1929. pa 439.211, oziroma 489.347. Te številke dokazujejo, da je bil porast brezposelnosti največji ravno pred nastopom ameriške krize.

Kaj pa je pravi vzrok italijanske krize? Splošni vzrok moramo nedvomno iskati v razsipanju denarja za razna nepotrebna in nekoristna javna dela, za vzdrževanje 300 tisoč mož fašistovske milice itd. Eden izmed posebnih vzrokov pa bi bila revalorizacija in stabilizacija lire, ki jo je Mussolini učvrstil na previsokem tečaju kljub nasprotnemu nasvetu ameriških finančnih strokovnjakov. Medtem ko je Francija stabilizirala svoj frank na 25 za dolar, je Italija, ki je mnogo manj bogata država, izvedla stabilizacijo lire na 19 za dolar. Stabilizacija na tako visokem tečaju bi samo v takem primeru povzročila manj škode, ako bi bila vlada v istem razmerju zmanjšala davke. To pa se v Italiji ni dogodilo, marveč so se davki in državni izdatki celo stalno povišali.

»Po desetih letih fašizma,« zaključuje grof Sforza svoj članek, »je uspeh njegove finančne politike v naslednjem: strahovito padanje izvoza kmetijskih in industrijskih proizvodov, brezposelnost, ki je mnogo večja, nego jo izkazujejo uradni podatki, ter povečanje davkov v toliki meri, da bi jih tudi bogatejši narodi v bogatejših državah komaj zmagovali.«

Morilec Bolgara Dimitrova prijet

Dunaj, 13. oktobra s. Kot morilec Bolgara Kruma Dimitrova, ki so ga pred dnevi našli mrtvega v reki Vükla na Zg. Avstrijskem, je bil v Leipzigu aretiran nemški državljan Ernst Schirmer. Dunajski policiji je bilo iz Leipziga sporočeno, da je Schirmer priznal, da gre za maščevalno dejanje, ker je Dimitrov pred približno 20 leti zapeljal kasnejšo Schirmerjevo ženo. Schirmer je Dimitrova s pretvezo spravil na Dunaj in na potu z Dunaja v Linz ubil. Dunajska policija pa ne veruje tem trditvam Schirmerja ter meni, da hoče morilec še nepojasnjenemu političnemu umoru dati druge vzroke.

Nesreča na morju

London, 13. oktobra AA. Neka ladja s tovorom lesa se je v torek v Finskem zalivu v silnem viharju potopila. Kapitanova žena in štirje mornarji so utonili, kapitan in en mornar pa sta se rešila na skalnati otoček, odkoder so ju danes ribiči spravili na varno.

Italijansko-nemška trgovinska pogajanja

Berlin, 13. oktobra AA. Trgovinska pogajanja med Nemčijo in Italijo ugodno napredujejo. Poučeni krogi računajo z bližnjo rešitvijo sedanjega trgovinskega spora med obema državama. Sporazum bo sklenjen v obojestransko zadovoljnost.

Nova postojanka JRKD v šmarskem srezu

V nedeljo zjutraj po maši je imel narodni poslanec g. Vekoslav Spindler javno zborovanje v Kostrivnici pri Rog. Slatini, na vrtu g. Bratuša. Zbralo se je nad 100 mož in mladeničev ter nekaj žensk. Navzoči so bili najodličnejši možje občine z g. županom in člani občinskega odbora. Zborovanje je otvoril in vodil g. Kupnik, ki je po kratkih pozdravnih besedah podal besedo poslancu Spindlerju. Ta je v daljšem govoru orisal politične dogodke od ustanovitve naše države naprej, zlasti pa od 6. januarja 1929, pomen volitev 8. novembra, delo Narodne skupščine ter v njej sklenjene zakone, zlasti v kolikor so namenjeni interesom kmetskega stanu. Obširno se je bavil z vprašanjem davčne reforme ter kmetske zaščite. Končno se je dotaknil tudi vprašanja potrebe organizacije kmeta v političnem pogledu in pozval občane, naj si ustvarijo z JRKD vplivno organizacijo, ki bo imela v zvezi s stotinami in tisoči enakih kmetskih organizacij po vsej državi odločilen vpliv na vodstvo državnih poslov in državne politike. Zborovalci so vzeli poslančeva izvajanja z živahnim odobravanjem na znanje.

Imenom zborovalcev so se kmetje But, Ogrizek in drugi izrekli za organizacijo, v katero se je že poprej vpisala cela vrsta občanov. Izvoljen je bil odbor JRKD z bivšim županom in uglednim kmetovalcem g. Alojzom Butom na čelu.

Po razgovoru o raznih krajevnih potrebah, zlasti glede prehrane prebivalstva, ki je bilo prizadeto po suši, glede ceste iz Kostrivnice čez Ratansko vas v Rog. Slatino, glede bodoče grupacije občin itd. je g. Kupnik zaključil lepo uspelo zborovanje z zahvalo g. poslancu za njegovo neumorno delo med narodom in za narodove interese.

Priprave za zasedanje senata

Beograd, 13. oktobra. p. Danes je prispel v Beograd predsednik senata g. dr. Ante Pavelić. Dopoldne se je vršila konferenca predsedstva senata, na kateri so razpravljali o bodočem delu senata, ki se sestane k zasedanju 17. oktobra.

Minister dr. Kraljević v sokolskem vaditeljskem tečaju

Beograd, 13. oktobra p. Minister za telesno vzgojo g. dr. Kraljević je danes dopoldne posetil vaditeljski tečaj SKJ za vodje seljačkih čet. Ostal je celo uro in prisostvoval predavanjem. V razgovoru s funkcionarji savezne uprave se je g. minister zelo pohvalno izrazil o napredku in razvoju Sokola.

Iz šolske službe

Beograd, 13. oktobra p. Z odlokom ministrstva prosvete so premeščeni naslednji učitelji, odnosno učiteljice: Vinko Ljubič iz Koprivnika v Dolenje Karteljevo, Ana Ljubič iz Koprivnika v Dolenje Karteljevo, Valter in Danica Erker iz Dolnjega Karteljeva v Koprivnik, Karla Liberšar iz Velikih Lašč v Moste pri Ljubljani. Za šolske upravitelje so postavljeni: Ivan Lukman na III. deški osnovni šoli v Mariboru, Franc Bernetič na osnovni šoli v Brežicah, Adam Sardoč v Št. Ilju v Slovenskih goricah, Štefan Trobiš v Komendi, Josip Velikonja na Pragerskem, Josip Koglot v Kruplivniku, Frančiška Bratanič v Konjicah, Josip Jaklič na osnovni šoli v Kočevju. Župevc Jožica, strokovna učiteljica na meščanski šoli v Slovenski Bistrici, je upokojena.

Udržal namerava zaradi bolehnosti odstopiti

Praga, 13. oktobra, g. Predsednik Masaryk je imel danes večerni razgovor z ministrskim predsednikom Udržalom. Popoldne se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri pa se je razpravljalo samo o upravnih vprašanjih. Finančni minister Trapl ni prisostvoval tej seji. Z ozirom na slabo zdravstveno stanje ministrskega predsednika smatrajo v političnih krogih, da ni izključeno, da bo prišlo do izpremembe v ministrskem predsedništvu. Sedaj vodi posle ministrskega predsednika njegov namestnik minister Bechyne. Posebno važno je, da sta obe agrarni stranki, češka in nemška, ustvarili enotno fronto ter imenovali politični eksekutivni odbor, v katerem sta obe stranki zastopani vsaka po treh politikih.

Pred novo ustavo Nemčije

Berlin, 13. oktobra. AA. Vlada pripravlja reformo nemške ustave po smernicah, ki jih je orisal kancelar Papen v svojem monakovskem govoru. Sodijo, da bo notranji minister še pred koncem meseca v glavnem izdelal novo ustavo. Nato bo brzkone sestavljen poseben odbor pravnikov, ki naj bi proučil načrt nove ustave.

Narodno socialistični listi dvomijo, da bi nova ustava dobila dvetretjinsko večino v državnem zboru. Vlada bo po mnenju hitlerjevcev sklicala narodno ustavotvorno skupščino, toda v uradnih krogih zatrjujejo, da vlada še ni ničesar definitivnega sklenila glede tega vprašanja.

Društvo izdajateljev nemških listov je naprosilo vlado, naj onemogoči propagando teroristov, ki skušajo izvajati pritisk na čitatelje, naj tega ali onega lista ne bero in naj ne hodijo v ta ali oni kino ali gledališče.

Berlin, 13. okt. g. Po mnenju vrhovnega državnega pravdnika v Leipzigu je policija v Berlinu in v drugih večjih mestih Prusije pričela obširno akcijo za izsleditev nezakonitih spisov pri komunističnih organizacijah in založbah. V to svrho je bilo mobilizirano veliko število uradnikov kriminalne in varnostne policije. Zaplenjena je bila večja količina brošur in drugih spisov ter adresni materijal. Skupno je bilo izvršenih nad 60 hišnih preiskav. Hišne preiskave zadnjih dni niso uspele, zaradi česar je jasno, da so komunisti skrili obtežilno gradivo na kraje, kamor doslej policija še ni prišla.

Kriza ameriškega kmetijstva

London, 13. oktobra AA. »Daily Telegraph« poroča iz Washingtona, da se bo 7. decembra napotilo v Washington odposlanstvo ameriških kmetovalcev, da zaprosi vlado za pomoč. Odposlanstvo bo štelo 5.000 oseb, zastopalo pa bo milijon ameriških kmetovalcev, ki so v bankrotu.

Borba Ljubljane proti morilki jetiki

Eno leto uspešnega dela osrednjega protituberkuloznega dispanzerja

Prve dni oktobra je minilo leto, kar posluje v Ljubljani Protituberkulozni dispanzer, ustanovljen na pobudo Osrednje protituberkulozne lige in s sodelovanjem in pomočjo mestne občine ljubljanske in Viča; občina Moste kljub dejstvu, da je moščansko predmestje najbolj nevarni revir tuberkuloze v Ljubljani, doslej še ni pristopila k tej organizirani borbi proti jetiki, tej najbolj neusmiljeni morilki človeštva. To leto dela, ki ga ima Protituberklozni dispanzer za seboj, je zgovorno dokazalo, kako nujno potrebna je smotrna borba proti tuberkulozi. Siromašnim bolnikom nudi dispanzer potrebno specialno zdravljenje, jim daje zdravstvene nasvete in jim poskuša urejati higiensko življenje na domu in pri vsem te igra prav važno vlogo prave Samaritanke in vlogo nekakšnega človekoljubnega medicinskega detektiva ob enem skrbstvena sestra dispanzerja. Poglavitni namen Protituberkuloznega dispanzerja pa je — odprta borba proti tuberkulozi, to se pravi: izslediti slednjega bolnika z odprto tuberkulozo, pomagati njemu in zavarovati družbo pred nevarnostjo, ki ji grozi od njega. Vse to so pogostem prav kočljive stvari, gospodarski in zdravstveni položaj bolnikov je v vseh primerih težko prizadet po krizi, v kateri živimo vsi, bolniki pa se poleg tega pogosto subjektivno čutijo povsem zdravi in delazmožni, pa vendar ne spadajo nikamor drugam kakor v skrbno specialno zdravljenje.

Uspešno borbo proti tuberkulozi ovirajo težke gospodarske razmere, akutno pomanjkanje zdravstvenih zavodov, slaba stanovanja, po katerih živijo socialno šibkejši sloji, mimo vsega tega pa še laično neposnanje nevarnosti, ki jo prinaša ta socialna bolezen. Bolniki sami, ki se jim nudi vsa prilika zdravljenja ter so jim pogosto na human način na razpolago mesta v zdravstvenih zavodih, stavljajo najtežje zapreke s tem, da se po pameti svojega nerazumevanja sami odtegnejo zdravljenju in neštetokrat celo pobegnejo iz teh zavodov. Protituberkulozni dispanzer posveča veliko pozornost in skrb zlasti šolski mladini — saj bi se lahko reklo po tistem znanem pregovoru: česar je Janezek deležen, to Janez potem ima. Pri tuberkulozno obolelih otrocih gre po večini še za bolj začetne primere, ki zdravljenju ne stavljajo tako težkih zaprek, kakršne bi se pojavile v poznejših letih, in zato je skrb za mladino toliko večjega pomena. Pri tem prizadevanju dispanzer prav uspešno sodeluje s šolsko polikliniko.

V protituberkulozni dispanzer je v preteklem letu (od 5. oktobra 1931 do 30. septembra 1932) prišlo iskat specialne zdravniške pomoči 1.656 oseb. Ta številka se glede na delo, ki ga je moral dispanzer izvršiti, zdi precej znatna, toda v primeri z ogromnim odstotkom, kar je v prebivalstvu tuberkulozno obolelih, je vendar še zelo majhna. Občinstvo se bo moralo v lastnem interesu čezdalje bolj zanimati za dispanzer. Med 822 sprejetimi pacijenti jih je bilo 58 z odprto tuberkulozo, takšnih, ki so za okolico kužno nevarni. Značilno je razmerje med številom obolelih moških in obolelih žensk: pri 332 moških se je zateklo v dispanzer 490 žensk. Iz tega razmerja se da sklepati dvoje: 1. da je v splošnem za zdravje žensk v naši družbi precej slabše poskrbljeno kakor za zdravje moških, 2. da so ženske v bolezenskih zadevah najbrž veliko razumnejše od moških in da so veliko prej pripravljene, iskati zdravniške pomoči, kakor pa moški, ki si po navadi domišljajo, da njihova močna natura lahko vse prenese, tudi kakšno še tako težko tuberkulozo.

Od šol in šolskih zdravnikov je bilo v dispanzer poslanih 413 otrok. Po naročilu skrbstvene sestre se je zglasilo 309 bolnikov — ta številka je živahen dokaz, kako važna nalega je zlasti glede iskanja v terenu odmerjena sestri. Popolnoma pregledanih je bilo 46 družin s 190 družinskimi člani.

Zdravniških preiskav je dispanzer v celem izvršil 1154, med njimi 140 preiskav krvi, 742 preiskav bioloških reakcij, 259 krvi in 1118 rentgenoloških preiskav. Umetnih pnevmotoraksov je dispanzer izvršil 58. V zunanje zdravljenje je odposlal 408 bolnikov. Obiskov na domu je bilo 532 in pri teh obiskih je bilo ugotovljeno, da tuberkulozni bolniki včasih stanujejo po hlevih (1 primer) in barakah (9), 171 jih živi po slabih (vlažnih, neprezračenih, nečistih) stanovanjih, v neoporečnih stanovanjih je dispanzer našel samo 87 svojih pacijentov.

Izmed bolezni, s katerimi je dispanzer v tem letu imel opravka, je bilo 74 primerov odprte pljučne tuberkuloze (v 20 primerih je bila pljučni tuberkulozi priključena še tuberkuloza drugih organov), 255 zaprte pljučne tuberkuloze, 27 tuberkuloze kosti in sklepov, 340 skrofuloze (žlezne tuberkuloze). — Drugih bolezni netuberkuloznega značaja je dispanzer ugotovil 150, zdravih je naletel 156.

Stanovanjske razmere, kakršne je dispanzer ugotovil pri svojih pacijentih, so vsekakor žalostne. Izmed 57 bolnikov z odprto tuberkulozo jih 35 spi v istem prostoru z drugimi osebami, 7 med njimi celo v isti postelji.

Vse te težke razmere, v katerih bije Protituberkulozni dispanzer svojo borbo proti tuberkulozi v Ljubljani in njenih delavskih predmestjih, so kričeč poziv, da bi morala vsa človekoljubno misleča javnost sodelovati v tej borbi. Najpreprostejši način, kako bi lahko vsak državljan postal vojščak protituberkulozne vojske, je ta, da postane član Protituberkulozne lige (Ljubljana, palača OUZD), za kar znaša mesečna članarina samo 1 Din.

Ponarejanje srebrnikov

Beograd, 13. oktobra. p. Izdaja srebrnega denarja je zavedla celo vrsto ljudi, ki so mislili, da bodo s ponarejanjem srebrnikov, kar je mnogo lažje, kakor pa ponarejati bankovce, obogateli. V vseh delih države so se pojavili falzifikatorji. So to večinoma mali ljudje. Nikjer pa nimajo sreče, ker jim takoj pridejo na sled. Včeraj so izsledili takega ponarejevalca v selu Krušara v moravski banovini. V Jagodini so se pojavili falzifikati desetdinarskih srebrnikov. Neki pek je opozoril na to policijo, ki je aretirala razpečevalca v osebi seljaka Radojka Obradovića. Pri njem so našli vse priprave za izdelovanje falzifikatov. Z njim vred so zaprli tudi njegovo ženo in njegovega očeta. Priznal je, da je izdelal okrog 100 komadov, od katerih pa jih je razpečal samo pet. Vse druge so še našli pri njem.

Pospeševanje trgovine s Švico

Beograd, 13. oktobra. AA. Včeraj se je vršila v Zavodu pa pospeševanje zunanje trgovine seja novoizvoljenega upravnega odbora za pospeševanje poljedelskih odnošajev s Švico. Odbor se je konstituiral takole:

Predsednik Miljutin Stanojević, predsednik trgovske zbornice in poslanec; podpredsednik Rudolf Segeli, član tvrdke Segeli; člani: P. J. Klefiš, izvoznik iz Jagodine, Gjuro Predavić, izvoznik iz Zagreba, Branko Stanišić, izvoznik iz Beograda, E. Vajda, izvoznik iz Čakovca, Mihajlo Stojić, izvoznik iz Beograda, Mihajlo Frelih, izvoznik iz Beograda in inž. Mijodragović iz Beograda.

Razen tega so rezervirana mesta za delegate trgovske, obrtne in industrijske zbornice v Zagrebu in zbornice za TOI v Ljubljani.

Odbor je že pričel poslovati. Interesenti dobe informacije o vpisu v članstvo, če se obrnejo na tajništvo Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine, tel. št. 23.310.

Iz državne službe

Beograd, 13. oktobra p. Z odlokom finančnega ministra je premeščen v istem svojstvu k carinarnici v Subotici pomožni carinik Miodrag Vuković iz Ljubljane. — Z odlokom ministra za socialno politiko je sprejeta ostavka na državno službo, ki jo je podal šef lekarne državne bolnice v Ljubljani mgr. Ciril Gartus.

Deputacije pri trgovinskem ministru

Beograd, 13. oktobra AA. Minister za trgovino in industrijo je ob 10. dopoldne sprejel deputacijo državne zveze izdelovalcev brezalkoholnih pijač. Ob pol 11. je minister za trgovino in industrijo sprejel zastopnika zveze avtobusnih podjetij kraljevine Jugoslavije.

Varšavski poslanik v Beogradu

Beograd, 13. oktobra p. Davi je prispel v Beograd naš poslanik v Varšavi g. Branko Lazarević. Dopoldne je poročal zunanjemu ministru o raznih tekočih zadevah, nanašajoč se na odnošaje s Poljsko. G. Lazarević ostane nekaj dni v Beogradu, nakar se vrne na svoje službeno mesto.

Zastopnik mormoncev v Zagrebu

Zagreb, 13. oktobra n. V Zagreb je prispel Artur Ganth, predsednik mormonske misije na Češkoslovaškem. Ganth potuje po Evropi in organizira mormonske vernike. Iz Zagreba bo odpotoval v Beograd, Ljubljano in Sarajevo. Skušal bo v naši državi organizirati jugoslovensko mormonsko misijo.

Obup revnega posestnika zaradi zgubljene pravde

Škocijan, 13. oktobra

V torek se je obesil na Slančevem vrhu št. 17 Franc Božnar, posestnik, star 45 let, oče sedmerih otrok v starosti od 1 do 17 let. Božnar se je priselil k nam iz Medvod in je imel malo posestvece na Slančevem vrhu. Bil je miren človek, le siromaštvo ga je trlo, ker je imel številno družino.

V ponedeljek je imel razpravo zaradi pravde z nekim kmetom s Krsin vrha. Pa je pravdo izgubil in imel baje plačati 300 Din stroškov. Zvečer se je vrnil ves razdražen in obupan domov. Nemiren je hodil sem in tja in premišljeval, kje dobiti denar za plačilo teh nepotrebnih stroškov. Z nikomur ni nič govoril in odšel je spat. K njemu je legla hčerkica kakor navadno.

Zjutraj se je oče dvignil ob 6. in odšel brez besede na skedenj. Domači so mislili, da gre dalje poležat. Pustili so ga v miru, da ga ne bi še bolj razdražili. Šele okrog 9. dopoldne je žena poslala hčerko po seno in ji naročila, naj opravi tiho, da ne zbudi očeta. Deklica je odšla na skedenj in opazila nekoga klečati na snu. Obšla jo je zla slutnja in je v grozi zakričala. Prihitali so ljudje in skušali Božnarja obuditi k življenju, kar se jim pa ni posrečilo, ker je medtem minilo pač že preveč časa.

Božnarjeva družina je nesrečna in brez vseh sredstev. Lani je utonil v Sarajevu najstarejši sin. Bil je tam v zavodu za vzgojo mladine in so ga pri kopanju zajeli vrtinci. Družina vzbuja splošno pomilovanje, ker bo mati sama pač težko preživela deco, posebno ko je letos v našem kraju letina tako slaba.

Avtobusna nesreča pri Razdrtem

Postojna, 13. okt. č. Na serpentinah med Razdrtim in Št. Vidom se je pripetila dopoldne huda avtomobilska nesreča. Avtobus goriškega avtobusnega podjetja inž. Ribija, ki vzdržuje avtobusni promet med Gorico in Postojno, se je na eni izmed serpentin prevrnil. Skoro vsi potniki so bili ranjeni, eden izmed njih je po prvih poročilih ubit. Pot med Razdrtim in Št. Vidom je zaradi hudih in zaporednih ovinkov zelo nevarna. Pravijo, da se je nesreča zgodila, ker je šofer vozil prenaglo.

Goljufije dozdevnega odvetnika

Zagreb, 13. oktobra n. V Zagrebu so aretirali Alojzija Reinhardta, zasebnega uradnika, ki se je izdajal za odvetnika ter je imel celo svojo odvetniško pisarno, ne da bi imel za to potrebne usposobljenosti. Ljudem je preskrboval na debelo obrtna dovoljenja, ki jih je sestavljal sam. Imel je vse potrebne tiskovine in pečate mestnega načelstva ter je ponarejena dovoljenja izdajal ljudem v svoji pisarni. Občinska oblast je izvedela, da sklepa neki advokat svoje posle ter se pri tem poslužuje pečatov mestne občine. Prijavila je zadevo policiji, ki je sedaj aretirala omenjenega Reinhardta. Sodijo, da bodo nabrali zelo mnogo obtožilnega gradiva.

Vremenska napoved

Zagrebška vremenska napoved za danes: Pretežno vedro, prehodno oblačno, podnevi toplo. Stalno.

Dunajska vremenska napoved za petek: Milo vreme bo trajalo dalje, bolj oblačno.

Naši kraji in ljudje

Kaj je Rdeči križ pripravil za zimo

Ogled v skladišču po letošnji izborno uspeli nabiralni akciji

Ljubljana, 13. oktobra.

O Rdečem križu in njegovem delu imajo ljudje po navadi precej površne predstave. Nekateri mislijo, da je to nekakšna organizacija, ki naj narod med mirom pripravlja na vojno in naj ga oskrbuje z vsem, kar je zlasti na področju medicine potrebno za dobro oboroženo obrambo. Toda Rdeči križ v resnici ni nič drugega kakor neprestano budna straža vseh dobrih ljudi, ki so vsak čas, ob vsaki nesreči in ob vsaki katastrofi pripravljeni bližnjemu, narodu, celoti, priskočiti na pomoč. Zdaj je kriza, zima se bliža in tisoči, desettisoči ljudi nimajo, da bi svojo goloto skrili pred mrazom. In to je Rdeči križ: njegove shrambe so polne, do vrha natrpane police vsega dobrega blaga čakajo, da pridejo, kateri so potrebni, in dobe, česar jim manjka.

Sredi Ljubljanskega polja blizu Dunajske ceste stoji skoraj sredi smodnišnic ponižno, vsega dobrega polno skladišče Rdečega križa. Poslopje je bilo sezidano že pred petdesetimi leti in v tem času je doživelo že vsake vrste usode. Med imeni upravnikov, ki so bedeli nad njim, so tudi tako spoštovana imena, kakor je ime pokojnega majorja Martina Colariča. Od leta 1891. pa je z manjšimi presledki upravnik skladišča pisarniški ravnatelj v p. g. Jagodic, ki je v letih 1925 do 1926, ko je na prizadevanje predsednika oblastnega odbora dr. Krejčija Rdeči križ dobil od vojaške uprave skladišče nazaj, zbral vse bogato, po vsem svetu raztreseno premoženje Rdečega križa in skladišče uredil tako, da je bilo spet omogočeno redno in uspešno poslovanje.

In dela je v skladišču Rdečega križa zmerom dovolj, saj je na svetu zmerom dovolj bede in nesreč in saj ni nikoli preveč pomoči. Vojaška uprava gre upravniku in vodstvu Rdečega križa zmerom uslužno na roko in kadar je treba, stavlja vojake za delo na razpolago. Pri tem gre zlasti kapetanu Stojanoviću, poročniku Rakovšku in naredniku-vodniku Perovića vse priznanje in zahvala. Spomladi je treba vsako leto vse shrambe prezračiti in očistiti, potem pa je treba polagoma pripravljati vse stvari za ferialne kolonije. Koliko humanega dela se vsak čas vrši v tem oddaljenem, svetu malo znanem skladišču, naj povedo številke o materialu, ki ga je upravnik samo v mesecu juniju letos stavil tem kolonijam na razpolago: 49 železnih postelj, 16 postelj z mrežo, 84 slamnjač, 129 zglavnikov, 18 žimnic, 135 odej, 138 prevlek za blazine, 268 rjuh, 28 obrisač 12 brisač in 1 bolniška baraka, ki so jo pod nadzorstvom upravnika g. Jagodica postavili za kolonijo v Mednem.

Če se človek malo izprehodi po skladišču in se malo razgleda po visokih stelažah, ki so do vrha zatrpane z vsemi mogočimi življenjskimi potrebščinami, obleko in obutvijo, skoraj ne more imeti vtisa, da se nahaja samo v skladišču dobrodelnega društva, ki lahko vse svoje bogastvo samo izprosi pri dobrih ljudeh in se zato morda ne more ravno bahati z najboljšim luksuznim blagom. Vse je v tako lepem redu, vse je tako skrbno spravljeno, vsaka cunjica, ki jo je kdo podaril, je tako lepo zašita, oprana in zlikana, da ima človek kar veselje do vsega tega velikega, plemenitega dela, ki se vrši tu v imenu Rdečega križa. Upravnik Jagodic je dober, moder gospodar, njegova gospa mu je nepogrešljiva desna roka. Njenemu skrbnemu delu gre v veliki meri zasluga za vso to čistočo in red, ona pere, šiva, lika, desinficira in izpod njene šivanke so tudi cele skladovnice novih rjuh, ki jih je za Rdeči križ sešila zastonj.

Skladišče je v resnici dodobra založeno z vsem, kar je revežem treba za zimo. Treba je samo priti in prositi — nakazila izdaja pisarna Rdečega križa v Wolfovi ulici št. 12 — kdor je potreben, kdor je brez posla ali kdor se kakorkoli težko ubija s številno družino, vsakdo lahko na skromen način pride na svoj račun. Pomožna akcija za zimo, ki se je izvršila v maju, je rodila prav izdaten uspeh. *Moški oddelek* premore: 226 parov čevljev (med njimi 22 parov dobro ohranjenih galoš, ki se jih pa ljudje iz nerazumnih razlogov branijo), 53 sukenj, površnikov in frakov (med fraki je nekaj tako dobro ohranjenih, da bi bili marsikateremu starčku lahko za parado), 209 moških in deških suknjičev, 243 moških in deških hlač (med njimi 58 dokolenk, h katerim se dobijo tudi visoke tople nogavice), 200 telovnikov, 14 volnenih jopičev, 427 parov kratkih nogavic, 124 srajc, 107 spodnjih hlač, 122 klobukov, 234 trdih ovratnikov, 561 mehkih ovratnikov, 40 parov manšet, 47 parov gamaš, 64 doholenic, 70 kravat. — Za zimsko veselje je na razpolago celo 2 para drsalk, človeku pa, ki nima, kamor bi glavo položil, oddajo železno posteljo. Za male otroke so pripravljeni zavitki, v katerih so po ena jopica, srajca, nogavice, vrhnje in spodnje hlačke.

V *ženskem oddelku* pa imajo: 263 parov čevljev (51 parov galoš in snežk), 99 parov otroških čevljev (10 parov galoš), 218 oblek, 164 bluz, 120 kril, 28 predpasnikov, 116 zimskih jopic, 5 klotastih halj, 96 plaščev (16 otroških), 237 kosov perila, 470 parov nogavic (200 parov otroških). Za male deklice so pripravljeni zavitki, v katerih je krilce, jopica, spodnje krilce, hlačke, srajčka, nogavičke .

Kar je bilo treba popravila, so ga za moško obleko in za čevlje opravile delavnice ljubljanske kaznilnice, za žensko obleko pa kaznilnica v Begunjah. Mnogo šivanja, mnogo pranja in desinficiranja pa je oskrbela požrtvovalna ga. Jagodičeva.

Zdaj, ko postajajo noči čezdalje bolj mrzle in ko se bo sneg polagoma začel bližati s planin, zdaj bo revnim vsak dan bolj krvavo treba pomoči. V skromnem skladišču sredi Ljubljanskega polja ima Rdeči križ pripravljenega vsaj kaj malega za vsakogar, kdor je potreben.

Pri številnih nadlogah ženskega spola povzroči »Franz Josefova« grenčica najboljše olajšanje. Spričevala klinike za bolne ženske potrjujejo, da se poslužujejo zelo milo odvajajoče »Franz Josefove« vode zlasti pri otročnicah z najboljšim uspehom. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Dve nevarni epidemiji na Dolenjskem

Novo mesto, 13. oktobra.

Poljanski in topliški občini je bila močno razširjena epidemija griže. Po izvedenem cepljenju je epidemična nevarnost kmalu prenehala in se tam ni več bati njenega nadaljevanja. V zadnjem času pa se je nevarna bolezen kar naenkrat pojavila v šmihelski občini, in sicer v Jurki in Vavti vasi, kjer je hkrati obolelo več oseb. Zdravstvena oblast je tudi v teh dveh vaseh odredila vse potrebno proti razširjenju nevarne epidemije.

Ko še ni odstranjena nevarnost griže, se je v vasi Korenu, ki leži v ambruški občini, pojavilo več primerov druge, še bolj nevarne epidemije — škrlatinke. Škrlatinka je razsajala v tem kraju že dalje časa in je bilo izvedeno tudi zaščitno cepljenje. Nova obolenja pa so se pojavila večinoma pri otrokih že po cepljenju, iz česar se da sklepati, da se je gotovo več rodbin odtegnilo cepljenju. Zaradi velike nevarnosti je zdravstvena oblast kontumacirala vso vas.

Pesem v Delavski zbornici

Ljubljana, 13. oktobra.

V sredo zvečer se je v dvorani Delavske zbornice po daljših počitnicah vršil prvi delavski prosvetni večer, kakršni so lani postali že nekakšen stalni kulturni repertoar in ki so v širših plasteh ljubljanskega občinstva vzbudili že precej živahnega zanimanja.

Dvorana je bila dobro zasedena — občinstvo, ki zahaja na te večere, je takšno, da ga je človek lahko vesel. Uvodoma je režiser Ferdo Delak govoril o temi »Delavec in kultura«. Lepo prednašanje, jasna misel, obilica zanimivih, nazornih primerov iz kulturne zgodovine — vse to je v občinstvu podžgalo pozornost in aplavz. Po kratkem nastopu delavske godbe »Zarja«, ki jo vodi kapelnik Dolinar, se je pričel glavni del sporeda: nastop moškega pevskega zbora »Svobode« iz Celja z vodjo skladateljem Cirilom Pregljem, ki spada med najboljše delavske pevske zbore v Jugoslaviji. Zbor se je z lepim uspehom predstavil ljubljanskemu občinstvu, in dasi spored morda ni bil prav smotrno izbran, je zbor vendarle pokazal dovolj ubranosti, dovolj glasovnega bogastva in dovolj smisla za finese. Skladatelj Pregelj napravlja vtis izbornega, sugestivnega pevovodje. Z najbolj spontanim navdušenjem je dvorana sprejela žarovo čudovito »Dvanajst razbojnikov«, Deva domačnostno »Splavarsko«, ki so jo morali ponavljati, in preprosto lepo »Hiš'ca pri cest' stoji« (Prelovec) ter »Dekle moje, prines' mi vode«.

Vmes je ga. **Frankovska-Vukova** z intimno-liričnim občutjem zapela arijo iz Čajkovskega »Pikove dame« ter Škorpikovo skladbo na Klopčičevo besedilo »Otrok izpraša«. Pevki je bilo poklonjeno cvetje, občinstvo pa je s toplim odobravanjem nagradilo tudi navzočega skladatelja. — Umetniški višek večera pa je bil, ko je operni pevec **Janko** zapel arijo iz »Seviljskega brivca«. Občinstvo je pevca obsulo z viharnim odobravanjem, da je moral še dodajati.

Zanimiva brezplačna predstava

se bo nudila vsem, ki bodo prisostvovali prihodu velikanskega cirkusa Gleich v ponedeljek 17. t. m. Dva posebna vlaka s 500 ljudmi in 500 živalmi bosta prispela in v največji naglici bodo vagoni spravljeni s tira ter s tanki, traktorji in avtomobili, ki so last podjetja, spravljeni na prostor, ki si ga je cirkus izbral za svoje gostovanje. Posebno zanimivo pri tem transportu bodo veliki sloni, ki urno in v največjem redu opravljajo ogromno delo. Cirkus bo postavljen v šestih urah in se bo med tem gledalcem nudilo mnogo nepričakovanih zanimivosti.

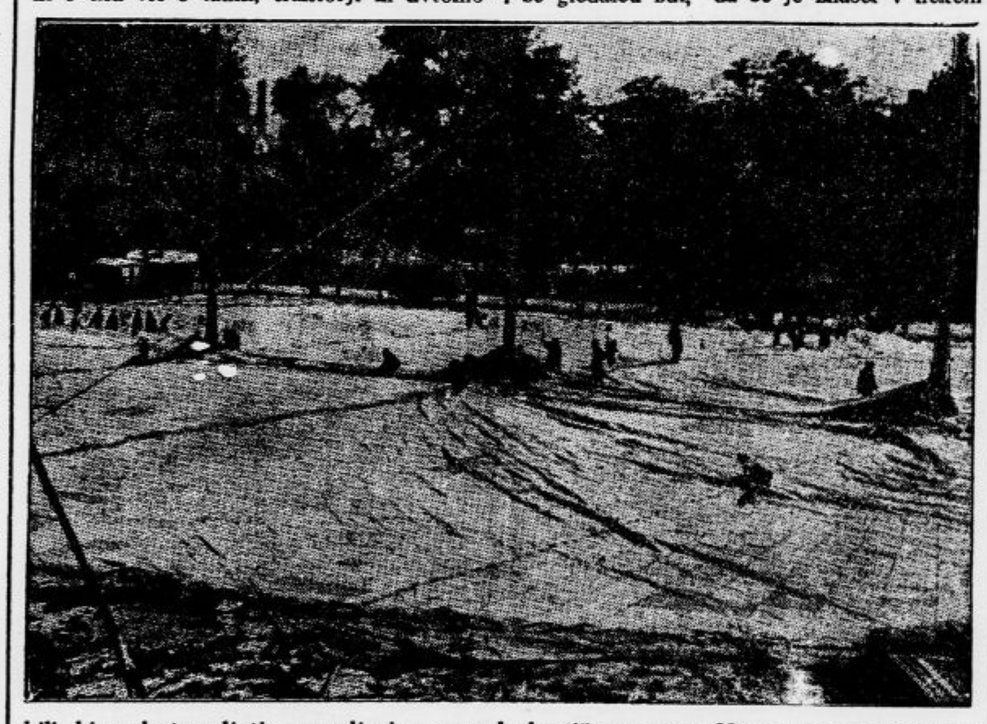

Julij Gleich, znan daleč po svetu pod imenom cirkuški kralj, vodi sam postavitev velikega cirkusa in gledalci se ne morejo načuditi, kako iz navidezno največje zmede in gneče ljudi, vozov, plaht in vrvi kar naenkrat zraste en šotor za drugim. Povsod, kjer je cirkus Gleich doslej gostoval, je morala varnostna oblast zapreti dohode do prostora, kjer so postavljali cirkus, a izza meja se je povsod zbralo na tisoče gledalcev, ki se niso mogli odtrgati od tolikih zanimivosti. Zanimiv je prihod, zanimivo pa je tudi postavljanje cirkusa. Ves čas se na vseh koncih in krajih pojavljajo najzanimivejše prikazni in se gledalcu zdi, da se je znašel v nekem eksotičnem svetu. Ves čas se zdi vsem nemogoče, da bo veliko podjetje že čez nekaj ur odprlo mnogoštevilnim gledalcem svoje šotore. To pa se vendarle zgodi točno ob minuti. Organizacija Gleichovega cirkusa je točna kakor najboljša ura.

Silno zanimivo predstavo tvori že sprevod vseh eksotičnih živali od kolodvora do cirkuškega prostora. Gledalci se ne morejo načuditi bogastvu velikega cirkuškega podjetja, istočasno pa morajo občudovati tudi njegovo sijajno organizacijo. Na tak način je Gleich velika senzacija mesta že takoj ob svojem prihodu, o njegovih zanimivih programih pa se bo potem govorilo še mesece in mesece.

1044/n

Uboj ob državni meji

Maribor, 13. oktobra.

Žalosten dogodek se je pripetil na državni meji. V noči na četrtek so našli na banovinski cesti Kungota-Vrtiče ubitega 24-letnega posestnikovega sina Franca Potrča. Uboja so osumljeni trije bratje Delšaki iz Vrtiča. Prejšnji večer so omenjeni stiskali grozdje pri nekem posestniku, domov grede so pa srečali Potrča, na katerega so navalili z nožem in ga dobesedno zaklali. Podrobnosti o groznem uboju bodo šele znane, ko bo zaključena preiskava. Orožniki so aretirali brate Delšake, na kraj uboja pa je odšla sodna komisija, ki bo ugotovila dejanski stan.

Strela udarila v obiralca orehov

Skocijan, 13. oktobra.

V soboto popoldne okrog 15. se je nebo nenadoma stemnilo. Pričelo se je bliskati, da je jemalo vid. Zatem se je kmalu zaslišalo votlo grmenje. Ni trajalo dolgo, pa je prišla nevihta v naše kraje. Med hudim bliskom in grmenjem je začelo treskati. Kmet Vodopivec iz Zloganjske gore se je ravno nahajal na orehu in otepal zreli plod. Nenadoma se je zabliskalo in takoj tudi treščilo v oreh, na katerem je bil Vodopivec. Mož je zgubil ravnotežje, padel na tla in obležal v nezavesti.

Na klic žene so prihiteli vaščani in Vodopivca hitro odnesli v hišo. Drgnili so ga z vsemi domačimi zdravili in spravili k zavesti. Popolnoma k sebi je pa prišel šele v nedeljo zjutraj. Mož je še venomer zelo prestrašen, a se tudi sicer ne počuti dobro. Vse mu je nekako bolj megleno. Bila pa je vendarle izredna sreča, da je sploh ostal pri življenju. Oreh je docela razbit, a lestvo je strela čisto razcefrala.

Opasni pohajači

Ljubljana, 13. oktobra.

V Mestnem logu in po šupah na Barju se stalno zadržujejo razni brezposelni, ki se dela ogibajo in se raje preživljajo z beračenjem. So med njimi večkrat tudi prav nevarni delomržneži, ki so se pritepli v Ljubljano z vseh vetrov. Posamezni mladi ljudje, ki se velikokrat tudi opijejo, postajajo nevarni ne le svojim tovarišem, marveč ustavljajo tudi domačine in jim groze. V Črni vasi, na Ilovici in tam okrog se je pripetilo že večkrat, da so skupine takih postopačev ustavljale tamošnje stanovalce in jih izropale. Tudi v sredo zvečer, ko sta se vračala iz mesta domov dva posestnika z Ilovice, so ju pričakali neznani pohajači, ki so se zagnali proti obema in surovo zahtevali:

»Cigarete sem, mi smo brezposelni!« In že so jima pričeli segati v žepe. Prestrašena posestnika se seveda nista mogla ustavljati skupini kakih 12 nasilnežev in sta mirno pustila, da so jima pretipali žepe. Ker pa pri obeh niso našli kaj prida cigaret, so jima pijani napadalci naposled slekli suknjiče, nakar so se porazgubili v noč. Prestrašena posestnika sta pohitela nazaj proti mestu in na dolenjski stražnici povedala, kako je bilo. Policija se je takoj odločila za obsežnejšo racijo v Mestnem logu in na Barju in je v teku noči aretirala večje število prenočevalcev po skednjih. Med njimi je prijela Avgusta D., Franceta R. in Ignaca B. Pri konfrontaciji sta oropana posestnika spoznala v njih one, ki so ju napadli. Aretiranci so se obtoževali tudi medsebojno in pripovedovali na policiji, da so tatvine skoro vsakdanje tudi v skednjih, kjer prenočujejo. Prenočevalci kradejo drug drugemu obleko, čevlje in sploh vse, kar se da komu ukrasti.

Strašen zločin moža nad ženo

Po dolgih prepirih je mož ženo polil s petrolejem in jo zažgal. — Nesrečnica bo najbrž oslepela.

Novi Sad, 13. oktobra.

V vasi Kraljevem Bregu v okolici Velike Kikinde se je na skrajno žalosten način končal dolgotrajni spor med zakoncema Dušanom Vujackovim in njegovo ženo Kumrilo, ki sta imela domačijo v deljeni posesti. V tem nesrečnem zakonu je nekaj let po poroki nastal velik spor zaradi posesti, kajti mož je bil nagnjen najprej k raznim spekulacijam, pozneje pa se je začel vdajati pijančevanju in je tako zapravil in zadolžil ves svoj delež posesti. Že tedaj, ko je imel veliko škodo zaradi nesrečnih spekulacij, je prigovarjal svoji ženi, naj prepiše njemu svoj delež. Žena pa deloma iz lastnega nagiba, deloma po prigovarjanju svojih sorodnikov tega ni hotela storiti in so se začeli med njima hudi prepiri. Pozneje, ko je začel mož pijančevati, je imela žena seveda še več vzrokov, da je ostala pri svojem sklepu. Pred nekaj meseci sta se zakonca po hudih prepirih že razšla, pa sta se spet pomirila in prav kmalu so se prepiri začeli znova.

Mož, ki je tudi v zadnjem času zaman prigovarjal ženi, nj mu prepiše svoj delež, je začel naposled igrati užaljenega in ljubosumnega zakonca, češ da se žena ne druži s svojimi daljnimi sorodniki samo zaradi rodbinskih in premoženjskih vezi, marveč tudi na način, ki gre na rovaš njegove časti. V hiši je nastal pravi pekel. Te dni je mož v pijanosti pobil ženo na tla, potem pa je onesveščeno polil s petrolejem in jo zažgal. Strašne bolečine opeklin so nesrečno ženo zdramile iz nezavesti, da je nalik goreči bakli stekla iz hiše in vpila na pomoč. Sosedje, ki so takoj prihiteli, so ji sicer rešili življenje, v bolnišnici pa se zdravniki boje, da bo imel grozni napad na njeno življenje najtežje posledice. Nesrečna žena je posebno hudo opečena po glavi in morda nikoli več ne bo izpregledala.

KAM KJE V ZAGREBU?

HOTEL „ASTORIA“
ZAGREB, Petrinska
Najmodernejši hotel Zagreba. Eno minuto od glavnega kolodvora. Najmoderneje z vsem komfortom opremljene sobe. Najcenejše in najizbornejše bivanje v Zagrebu. 315

‚Impregno‘ ščetke
so najbolj priporočljive in jih priporoča ministr. nar. zdravja, 9krat odlikovane.

»IMPREGNO« tovarna higijenskih ščetk
ZAGREB, Langov trg 4.

HOTEL MILINOV
Zagreb
NA JELAČIĆEVEM TRGU
Tekoča topla in hladna voda v vseh sobah. Telefon v sobah in ves ostali komfort. — ZMERNE CENE. 219

HOTEL IN RESTAVRACIJA KOVAČ,
ZAGREB, GAJEVA ULICA ŠT. 31. TELEFON 73-35.
Zajamčeno čiste sobe po 25—35 Din. Prvovrstna domača kuhinja. Izbrana naravna vina. Velik in hladen vrt. Pri bivanju preko 24 ur 15 % popusta. — Priporoča se lastnik DJURO PAJIĆ. 261/a

Zahtevajte samo
Pechovo Antracen črnilo,
ki je izvrstne kvalitete. 317

PRAVI GENTLEMAN
uporablja pri umivanju samo **Lavender Soap Paracelsus**, odlično milo s karakteristično fino dišavo, ki se dobro peni in varuje kožo. Pri britju pa uporablja samo **Paracelsus**, milo za britje, v obliki valjarja (Shaving Stick). To je najblažje antiseptično milo, ki omehča brado in prepreči vse kožne infekcije.

Vaša kava naj ni več samo odlična, marveč tudi neškodljiva. Zato Kavo Hag!

KULTURNI PREGLED

Dr. Arnošt Muka

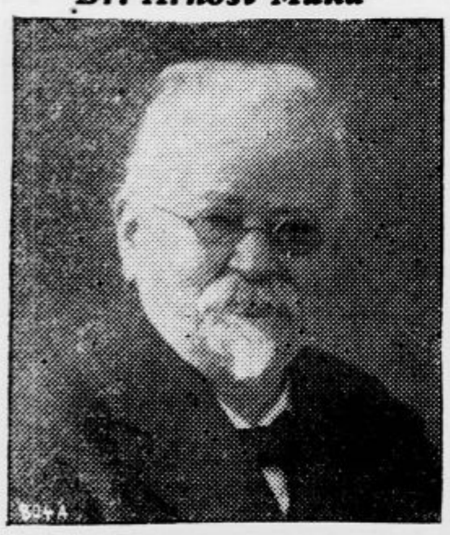

Zdi se, da je letošnje leto malemu lužiško-srbskemu narodu posebno nenaklonjeno. Poleg raznih usodnih političnih dogodkov je smrt že trikrat neizprosno posegla v vrste njegovih voditeljev. Najprej je umrl profesor Jan Bryl, nato ravnatelj lužiško srbskega narodnega muzeja Wjerab, danes pa smo dobili vest, da je umrl eden največjih lužiško-srbskih in slovanskih duhov dr. Arnošt Muka, znan po svojih znanstvenih delih po vsem kulturnem svetu, kot preporoditeli Lužiških Srbov pa predvsem v slovanskem svetu.

Dr. Arnošt Muka se je rodil 10. marca 1854 v Velikem Osijeku, dve uri hoda zapadno od Budišina. Gimnazijo je obiskoval v Budišinu, kjer je bil kot višješolec tudi predsednik še danes obstoječega najstarejšega lužiško-srbskga dijaškega društva »Societas Slavica Budissinensis«. Visokošolske nauke je končal v Lipskem in Jeni. Najprej je absolviral evangelsko bogoslovje, nato pa klasično filologijo in slavistiko. Za doktorja filozofije je bil promoviran l. 1878., na vseučilišču v Lipskem, nakar je služboval kot srednješolski profesor v Žitavi, Budišinu in Kamenici (Chemnitz) ter nazadnje v Freiburgu, kjer je stopil v pokoj.

Glavno delo njegovega znanstvenega delovanja je slavistika, literarna zgodovina, leksikografija in folklora, tu si je pridobil nevenljivih zaslug. Izdal je celo vrsto knjig iz omenjenih strok ter jih večino založil na lastne stroške. Prvo njegovo večje delo je »Historische und vergleichende Laut- und Formenlehre der Niedersorbischen Sprache« ki je izšlo l. 1891. v Lipskem. Krona vsega njegovega ustvarjanja pa je »Thesaurus linguae Lusatiae inferioris sorabicae — Slownik dolnoserbskeje rěcy a jeje narěcowc«, na katerem je delal več kot četrt stoletja. Rokopis je predal ruski carski akademiji v Petrogradu, ki je v letih 1911. do 1915. tiskala prvi del slovarja od A do N. Tiskanje drugega dela je preprečila svetovna vojna in ko so Rusiji zavladali sovjeti, niso mogli dela nadaljevati, ker ni bilo potrebnega denarja. Z velikim naporom in trudom se je dr. Muki posrečilo, da je s pomočjo praške akademije in berlinskega sovjetskega poslaništva dobil iz Ljeningrada še ne tiskani del rokopisa, ki je bil v letih 1926—27 tiskan v Pragi. Kot dopolnilo temu slovarju je izšel l. 1928. v Pragi še slovar dolnjelužiških krajevnih in rodbinskih imen.

Na stotine Mukovih razprav in člankov je raztresenih po raznih slovanskih revijah, zbornikih in časopisih, največ v »Časopisu Maćicy Serbskeje«, katerega je od l. 1894. do svoje smrti urejeval. Mnogo je pripomogel k izenačenju gornjelužiškega in izpopolnitvi dolnjelužiškega pravopisa, kakor tudi k uvedbi latinice na mesto poprej splošno rabljene gotice. Mnogo je žrtvoval za gradnjo Serbskega doma v Budišinu in več let je na lastne stroške izdajal edino lužiško-srbsko literarno revijo »Lužica«. V sedmih knjigah je izdal zbrane spise največjega lužiško-srbskega pesnika Arnošta Barta-Čišinskega, v štirih knjigah dela Handrija Zejlerja, Waltarjeve pesmi ter še mnogo drugih knjig, kakor n. pr. Wjelino zbirko gornjelužiških pregovorov in rekov, ki jih je marljivi Wjela nabral med narodom približno 10.000. Osnoval je tudi razne knjižne zbirke, kakor »Serbska ludowa knihownac«, »Prěnja serbska dźiwadlowna zběrka« itd., ki jih je tudi sam urejeval.

V nacionalnem pokretu Lužiških Srbov je stal v prvih vrstah onih, ki so se odločno zavzemali za pravice najmanjšega slovanskega naroda. Več desetletij je stal na čelu lužiško-srbskega mladinskega gibanja ter si je kot tak pridobil prvo mesto v novejšem nacionalnem preporodu Lužiških Srbov. Ob prevratu je bil član lužiško-srbskega narodnega odbora, ki je na pariški mirovni konferenci zahteval samostojnost srbske Lužice. Zato je bil pozneje od Nemcev (zaradi rovarenja proti nemškemu državnemu edinstvu) obsojen na 4 mesece zapora in 500 mark denarne kazni. Velikega pomena za poznavanje Lužiških Srbov je njegova obširna kritična statistika, ki jo je sestavil na podlagi privatnega ljudskega štetja in izdal l. 1886.

V mlajših letih je prepotoval vse slovanske zemlje, kjer je imel povsod mnogo odličnih prijateljev. Tudi Jugoslavijo je poznal precej dobro in zelo se je veselil vsakega napredka. Koncem preteklega stoletja je bil tudi v Ljubljani, kjer se je dobro poznal s takratnim županom, senatorjem g. Ivanom Hribarjem. Prav rad se je tudi spominjal svojih sestankov z g. R. Pustoslemškom. Več let je prebil svoje počitnice na istrski rivijeri kot gost hrvatskega književnika g. Viktorja Carja. Zato je tudi ob vsaki priliki rad dal duška svojim čuvstvom nad usodo, ki je po prevratu doletela naše istrsko ljudstvo.

Kot slovanski znanstvenik je bil redni član Srbske akademije nauka v Beogradu, Jugoslovenske akademije v Zagrebu, dopisni član petrograjske in redni član češke akademije v Pragi. Poleg tega je bil častni član mnogih drugih slovanskih društev ter častni predsednik Maćice Serbske v Budišinu. Imel pa je tudi več ruskih, srbskih, črnogorskih, poljskih, čeških in saških odlikovanj.

Njegov dom v Wilhelmstrasse v Budišinu, kjer je v ponedeljek popoldne izdihnil svojo veliko dušo, je bil pravo slovansko svetišče, kamor so romali vsi, ki jih je pot zanesla na slovanski sever. Vsakega slovanskega gosta se je izredno razveselil in zadržal ga je pri sebi po več ur, povpraševoč ga o razmerah v njegovi domovini in veseleč se vsakega slovanskega napredka. Trdno je veroval v ostajenje svojega tlačenega naroda in v lepšo slovansko bodočnost.

Ko sem ga lani koncem novembra zadnjikrat obiskal v Budišinu, je bil telesno že precej slab. Vid je že skoraj popolnoma izgubil in tudi sluh ga je zapuščal. Kljub temu pa je bil duševno še zelo svež in več ur na dan je še posvečal znanstvenemu delu, pri katerem mu je požrtvovalno pomagala njegova »osebna tajnica«, kakor je šaljivo imenoval svojo soprogo, rojeno Čehinjo. Ona mu je zadnja leta pomagala pri čitanju znanstvenih knjig in tudi mu je po njegovem diktatu sestavljala rokopise.

Velikemu slovanskemu učenjaku bodi ohranjen časten spomin! **Vekoslav Bučar.**

V včerajšnjem poročilu o razstavi jugoslov. umetnikov na Holandskem so bila zamenjana imena, zato čitaj v četrtem odstavku pravilno tako-le: Četrto dvorano so zavzeli Slovenci. Občinstvu je najbolj ugajal g.

DANES PREMIERA!

Film mladostnega čara, ljubezni, smeha in zabave!

Käthe Nagy
Wolf. Albach Retty
Otto Wallburg
Adele Sandrock

Lepa pustolovščina

Eno minuto pred poroko zbeži nevesta svojemu starikavemu, pedantnemu ženinu in se poroči z izvoljencem svojega srca!

Predstave ob 4., ¼8 in ¼10
Elitni kino Matica
Telefon 2124

Domače vesti

* **Imenovanje na pomorski vojni akademiji.** Profesor matematike na dubrovniški gimnaziji dr. Vicko Sipanović je imenovan za rednega profesorja na pomorski vojni akademiji v Dubrovniku.

* **Novi notarji.** Novo imenovani notarji so začeli poslovati: Artur Mrevlja v Logatcu 6. oktobra, Franc Tavzes v Kranju 8. oktobra, Peter Maležič v Cerknici pa 10. oktobra.

* **Prijatelji! Ob času, ko se je vino pocenilo,** vam ne bo težko dati oni mali dar slovenski knjigi na oltar, ki ga od vas pričakuje »Vodnikova družba«. 20 Din za knjige je tudi v tej krizi stvar vaše volje.

* **Lepo jesensko vreme na Primorju.** Kakor poročajo z Gornjega Jadrana, je po večdnevnem dežju nastopilo lepo jesensko vreme. Številni gosti, ki se še nahajajo na Primorju, se zopet kopajo v morju ter se podajajo na izlete v razna letovišča gornjega Jadrana.

* **Gradbena delavnost v Skoplju.** Iz Skoplja poročajo o živahni letošnji gradbeni delavnosti. Gradi se pet velikih javnih poslopij: monumentalna palača podružnice Narodne banke, dve šolski poslopji in poslopji za upravo policije ter za okrožni urad za zavarovanje delavcev.

KAJ JE VO-KA?

* **Veter prevrnil vlak.** Nad vso Hercegovino je predvčerajšnjim divjal silen vihar. Veter je bil tako močan, da je lomil drevje in zlasti poškodoval strehe na poslopjih. Močna burja je celo prevrnila šest vagonov tovornega vlaka št. 5. Materialna škoda je velika. Na srečo pa pri nezgodi ni bilo človeških žrtev.

* **Nove cigarete.** V bližnjih dneh pridejo v prodajo dve novi vrsti cigaret po imenu »Ibar« in »Drava«. Po kvaliteti bodo cigarete »Ibar« nekako med »Zeto« in »Savo«, cigarete »Drava« pa med »Drino« in »Vardarjem«.

* **Novi grobovi.** V Ljubljani je nenadno umrla gospa Ana Goldsteinova in bo pogreb danes ob 10. izpred mrtvašnice pri Sv. Krištofu na pokopališče pri Sv. Križu. — V ljubljanski bolnici je umrla gospa Leopoldina Perko, soproga nadučitelja v pokoju. Pogreb bo jutri ob 9. v Stožicah. — V Kapelj pri Radencih so v soboto pokopali g. Feliksa Mira, stavbenikovega sina. Pokojnik je prišel domov na okrevanje iz Skopija, kjer je služil vojaški rok, vendar pa je teden dni po svojem povratku umrl za malarijo. Številni prijatelji so spremili prijubljenega mladeniča na njegovi zadnji poti. — Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Pogrešanci iz svetovne vojne.** Deželno sodišče v Ljubljani je uvedlo postopanje, da se proglase za mrtve naslednji pogrešanci iz svetovne vojne: Forbici Matevž iz Medvod, Klančar Franc iz Lipe, Dacar Jernej iz Gornjega Tuhinja, Kopač Janez od Sv. Ožbalta, Knafelj Janez iz Mlake pri Cerknici, Koleša Anton iz Račice, Košir Jurij od Sv. Filipa, Kavčič Jakob iz Gorenje vasi, Lamberger Franc iz Gradišča, Forbici Matevž iz Trbovelj in Eržen Janez iz Puštala pri Škofji Loki.

* **Smrt starega glagoljaša.** V Kaštelu Starem pri Splitu je v visoki starosti 86 let umrl župnik don Miho Škarica, ki je v svojem rojstnem kraju v Kaštelu Starem služil celih 40 let. Don Miho je bil eden največjih pospeševateljev glagolice do poslednjega dneva svojega življenja.

* **Smrtna nesreča rudarja.** V rudniku Peklenici se je smrtno ponesrečil 25-letni delavec Ivan Jurovič iz Murskega Središča. Delal je v tem rudniku že več let. Ker vodi v rudnik za izvažanje premoga ozek tir, je s premogom naložen vagon podrl Jurovića ter ga smrtno poškodoval. Čez nekaj ur je poškodovanec umrl v bolnici.

* **Obupan uradnik.** V obupu zaradi bede, v katero je zašel, si je predvčerajšnjim skušal končati življenje privatni uradnik Oton Reichl v Zagrebu. Z britvijo si je prerezal žile na obeh rokah. V težkem stanju so ga prepeljali v bolnico, a je malo upanja, da bi ostal pri življenju. V pismu izjavlja, da ne more več gledati, kako gladujeta žena in otrok, on pa jima ne more pomagati.

* **Defravdacija v somborski hranilnici.** Iz Sombora poročajo, da je te dni brez sledu izginil glavni knjigovodja hranilnice v Somboru Ranko Damjanović. Pri škontraciji se je ugotovilo, da je poneveril 300 tisoč dinarjev. Za njim je izdana tiralica.

* **Razbojniški napad pri Karlovcu.** V selu Brebrovci je bil te dni izvršen drzen roparski napad. Trije neznani mladiči so prišli v hišo Karla Šiljevinca ter zahtevali jedi in pijače. Stara seljakinja, ki je bila sama doma, je neznancem postregla. Neznanci pa so starki grozili z revolverji, eden izmed njih ji je z robcem zamašil usta, da ni mogla kričati, potem pa so ji zvezali roke in noge, prebrskali vse stanovanje, odnesli večji znesek denarja in izginili v bližnji gozd.

* »Franz Josefova« grenčica, izvrstno sredstvo proti prebavnim motnjam in gorečici.

* Obleke in klobuke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

Iz Ljubljane

u— **Ustanovitev Poljsko-jugoslovenskega akademskega kluba. Akademiki!** Poljska republika in njene akademske organizacije kažejo zlasti v zadnjem času velik interes za zbližanje in sodelovanje z nami. Po njihovi inicijativi pa po lastnem preudarku smo se odločili, ustanoviti na naši univerzi klub, ki bo njegov namen delo za zbližanje med poljsko in slovensko akademsko mladino. Pridite na sestanek v soboto 15. t. m. ob 11. dopoldne v sobo št. 77 naše univerze. Opozarjamo predvsem tovariše tehnike, ki bodo preko kluba lahko dobili direkten stik s pristojnimi mesti zaradi zamenjave počitniških praks s poljskimi studenti. O teh in vseh ostalih možnostih in koristih novega kluba bo tam razgovor. Pripravljalni odbor.

u— **Srebrna poroka.** Sanitetni referent dravske divizijske oblasti, sanitetni podpolkovnik g. dr. Lujo Debeljak in njegova gospa soproga Gila Debeljakova, rojena Bahleke, slavita danes lepo svečanost svoje srebrne poroke v najožjem rodbinskem krogu. Ugledna zakonca bosta po tihi sv. maši ob 7. zjutraj v cerkvi samostana Karmeličank v Mostah posvečena na jubilejni dan njunega zakona. K lepemu jubileju iskrene čestitke!

Grenčica Hunyadi Janos je najzanesljivejše in najidealnejše odvajalno sredstvo.

u— **Violinist Viher Miran.** Na lanskem novinarskem koncertu je imelo ljubljansko občinstvo prvikrat priliko slišati mladega, izredno nadarjenega vijolinista Mirana Viherja. Njegov prvi nastop v našem mestu je dosegel v vsakem pogledu velik uspeh. Lahko bi ga imenovali našega čudežnega dečka. Miran Viher je gojenec celjske Glasbene Matice, kjer poseča vijolinski pouk pri ravnatelju g. Karlu Sancinu. Sancinova zasluga je, da nam je odkril mladega vijolinista ter ga s svojo veliko pedagoško sposobnostjo v nekaj letih izobrazil, da more z velikim uspehom izvajati zelo težke vijolinske koncertne komade. Na nedeljskem koncertu bo igral mladi Miran Viher dve skladbi s spremljevanjem simfoničnega orkestra, in sicer Bachov vijolinski koncert v a - molu in Vieuxtempsovo balado in romanco. Poleg omenjenih dveh točk, ki jih igra solist Miran Viher, izvaja pomnoženi operni orkester še dela znamenitih skladateljev: Mozarta, Schuberta in Masseneta. Od Mozarta se izvaja predigra k operi Figarova svatba. Od Schuberta njegova nedovršena simfonija v dveh stavkih, od Masseneta pa suita Scenes pitoresques. Vse skladbe, ki se izvajajo na prvem ljudskem simfoničnem koncertu letošnje sezone, so vzete iz svetovnega koncertnega repertoarja. Dirigent kapelnik Anton Neffat in naš izvrstni in za koncertno življenje v našem mestu velezaslužni operni orkester pa nam jamčita, da bo koncert na visoki umetniški stopinji. Cene so izredno nizke, sedeži se dobe od 6 do 20 Din, stojišča pa po 4 Din. Predprodaja je v knjigarni Glasbene Matice. Začetek koncerta v nedeljo 16. t. m. točno ob 11. v unionski dvorani.

Šolski otroci
so najbolj izpostavljeni nalezljivim boleznim. Proti vhajanju klic skozi duplini ust grla vam bodo najbolj pomagale priljubljene

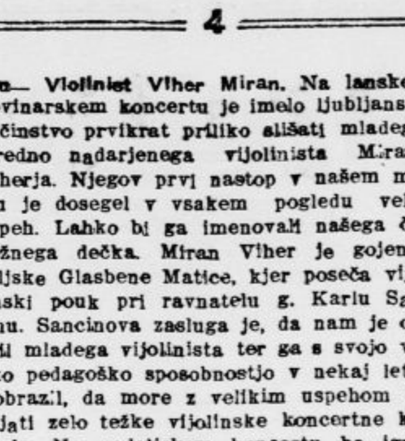

Dobivajo se v vseh lekarnah. — Cena malemu zavojčku Din 8, velikemu zavojčku Din 15.

u— **»Planine v plamenih.** Danes ob 14. bo predvajala ZKD v kinu Matici lep alpinski vojni film, ki nam kaže boje v Tirolah in Dolomitih med svetovno vojno. Glavno vlogo v tem odličnem filmskem delu igra Louis Trenker, eden najznamenitejših plezalcev današnje dobe. Film, ki ga krasijo edinstveni naravni posnetki, lepa, napeta in nepozabna vsebina, naj si vsakdo ogleda. Ker je film dolg, bo začetek predstave točno ob 14

u— **Zveza za tujski promet** priredi v nedeljo 16. t. m. naslednje izlete z odprtimi avtobusi: Celodnevni izlet v Logarsko dolino, odhod izpred Figovca ob 5.30, povratek ob mraku. Cena s prehrano 125 Din. Poldnevni izlet na Jezersko, odhod ob 13. od Figovca, povratek ob mraku. Cena do Jezerskega sedla 69 Din. Celodnevni izlet na Štajersko na Lisco. Odhod ob 6. zjutraj od Figovca. Vožnja preko Celja, Zidanega mosta, prihod na Lisco okoli 10. Kratek postanek in ogled znanih kopališč Laško in Rimske toplice. Povratek popoldne preko Sevnice, Trebnjega in Doleniske. Cena vožnji 110 Din. Obenem prilika ogleda novega planinskega doma na Lisci, kjer se dobi po zmerni ceni okusna jedača in pijača.

u— **V počaščenje spomina** pokojnega ravnatelja Ignacija Verbajsa je daroval g. podpredsednik senata dr. Fran Novak 150 Din za dijaško podporno društvo Domovino.

u— **Preporodovci!** V soboto 15. t. m. ob pol 5. popoldne se bo vršilo predavanje dr. Ivana Laha o temi: Slovensko iljaštvo in balkanska vojna. Vabljeni vsi. Za člane udeležba strogo obvezna. Bodite točni!

u— **Dve aretaciji.** V bližini kolodvora so včeraj izsledili brezposelnega delavca, 34-letnega Viktorja K. iz Trsta. Malo prej je bil skušal udreti v stanovanje železniškega direktorja v pokoju dr. Borka, a ga je pregnala domača služkinja. Viktorju se je tako zelo mudilo, da je celo pozabil vitrih v ključavnici. Aretiranec se je zagovarjal na policiji, da je nameraval samo beračiti. Nevarni taki berači z vitrihi! Dalje je bil aretiran Ernest S., ki je pred nekaj dnevi vlomil v stanovanje železniškega uslužbenca Jerneja Lapajneta in mu odnesel za okroglih 800 Din obleke.

Podaljšati mladost

zamoremo samo tako, ako svoje zdravje pravilno negujemo. Ako želimo, da osvežimo in ojačimo duh in telo, moramo jemati dnevno za predjužnek in malico naravno krepilno hrano Ovomaltine, ki je najboljši vir moči.

u— **V Ljubljani ni otroške paralize.** Epidemije otroške mrtvičnosti, ki se je razširila po raznih mestih v Evropi, so se naravno prestrašili tudi Ljubljančani. K sreči pa se ta nevarni bolezen pri nas še ni ugnezdila in zaenkrat tudi ni treba bojazni, da bi se razširila v bodoče. Na mestnem fizikatu so nam na naše vprašanje zatrdili, da se v Ljubljani ni pojavil še prav noben primer otroške mrtvičnosti. Pač pa so beležili tri lahka obolenja v ljubljanski okolici, in sicer vsakega v drugem kraju. Na primer je bil v Zg. Šiški, drugi v Škofljici, tretji pa v nekem drugem kraju ljubljanske okolice.

u— **V mestni klavnici se bo jutri v soboto** ob 15. prodajalo na prosti stojnici prašičje meso.

Če ti, prijatelj moj, bi vedel,
kako pri Slamiču nocoj
bom jaz okusne ribe jedel,
pa bi gotovo šel z menoj!

u— **Tatinski drobiž.** Iz stanovanja Pavle Močnikove v Salendrovi ulici 6 je odnesel nekdo različno zlatnino in srebrnino v vrednosti 2.000 Din. S stavbe Pokojninskega zavoda v Gajevi ulici je bilo pokradeno na škodo tvrdke Verbajs razno orodje, vredno 1.460 Din. Iz stanovanja Ane Sušnikove na Krekovem trgu je odnesel tat dvoje moških hlač, vrednih 600 Din. Z neograjenega vrta hiše št. 23 v Staničevi ulici je nekdo odpeljal Mariji Pintaričevi skoro novo samokolnico. Poleg omenjenih tatvin je bilo policiji prijavljenih v teku zadnjih dni tudi več tatvin koles.

u— **Nevaren, najbrž podtaknjen požar** je izbruhnil včeraj ob pol 4. zjutraj v Zg. Kašlju pri posestniku Gostinčarju, po domače Borincu. Ogenj je uničil skedenj in precejšnjo zalogo sena in slame ter nekaj poljedelskih strojev. Škoda znaša okrog 25 tisoč dinarjev. Domači gasilci so pod vodstvom svojega načelnika Franca Grada takoj stopili v akcijo s svojo novo motorno brizgalno ter lokalizirali nevaren požar v prav kratkem času. V veliki nevarnosti so bile poleg stanovanjske hiše tudi sosednja poslopja in naposled vsa vas.

u— **Delavski oder »Svoboda«** vprizori v nedeljo 16. t. m. ob 20. v dvorani Delavske zbornice reprizo sijajne burke »Dobri vojak Švejk. Vstopnice po 10, 8, 6, 4 Din se dobe v Delavski zbornici.

u— **»Martinov večer«** moške in ženske šentpetrske CM podružnice se bo vršil 5. novembra.

u— **»Tabor« — pevski zbor** ima drevi ob 20. skupno pevsko vajo. Navzočnost vseh pevcev in pevk strogo obvezna, tudi zaradi važnega pogovora.

u— **Gozdovniki! Danes ob 7. zvečer** važen sestanek v areni Narodnega doma. — Vodstvo R. V. S.

u— **»Preporod« začne svoje letošnje plesne vaje z otvoritvijo, ki se bo vršila v soboto** 15. t. m. točno ob 20. Igra mnogo obetajoči in pred inozemsko publiko pohvaljeni Ronny-jazz. Plesno šolo bo vodil dipl. plesni učitelj Jenko.

u— **Drevi petkov plesni tečaj Jenkove šole v Kazini ob 20. Jutri plesna vežba perfekcija.** Pouk novitet. Novi člani (ce) se vabijo.

Bomba smeha!!

Zvočni kino „Ideal“

Izborna šaloigra, ki bo izzvala burjo smeha in zabave

„On in njegov sluga“

Izvrstna satira na tiste ljudi, ki so čez noč obogateli, ki silijo v najfinejšo družbo in se v njej ne znajo vesti!!

Danes ob 4, 7. in 9. uri zvečer

Bomba smeha!!

Iz Celja

e— **Veliko zborovanje JRKD v Št. Jurju ob južni žel.** V nedeljo ob pol 15. se bo pričelo v telovadnici narodne šole v Št. Jurju ob južni železnici veliko zborovanje JRKD, na katerem bosta poročala minister za socialno politiko in nar. zdravje g. Ivan Puceij ter narodni poslanec g. Iv. Prekoršek. G. minister Puceli bo v nedeljo ob 9. dopoldne tudi prisostvoval otvoritvi nove, moderne porodnišnice v Celju.

e— **Mestno gledališče** je otvorilo novo sezono z gostovanjem mariborskega Narodnega gledališča, ki je uprizorilo v sredo zvečer Cankarjevo satirično komedijo »Za narodov blagor«. G. Jože Kovič je zrežiral igro zelo temeljito, v Cankarjevem duhu in s krepko, učinkovito karakterizacijo ulog. Scenerija je bila samo označena, a zelo posrečena in poantirana. Izvrstne, pravilno karakterizirane tipe iz uboge doline šentflorijanske so podali gg. Pavle Kovič (dr. Grozd), Pavel Rasberger (dr. Gruden), Vl. Skrbinšek (žurnalist Ščuka), Grom (Gornik), Nakrst (jurist Kadivec) in Furijan (prof. Kremžar) ter ga. Dragutinovićeva (Mrmoljevka), gdč. Kraljeva (Matilda) in Starčeva (Grudnova). Tudi izvedba ostalih ulog je bila skrbna in uspešna. Mariborski gostje so nudili lep gledališki večer, dostojen Cankarja. Gledališče je bilo razmeroma slabo zasedeno, prazne so bile zlasti lože, kajti oni, ki si lahko kljub krizi kupijo boljši sedež, nimajo resnične notranje potrebe po gledališki umetnosti. Ljubezen do gledališča gojijo predvsem oni, ki žive v skromnih razmerah.

e— **Mali violinist Miran Viher** bo priredil 12. novembra koncert v Celju. Na zanimivem sporedu bodo zastopani skladatelji Cassado, Dvořak, Mozart, Paganini, Scarlatti, Szimanovski, Štolcer-Slavenski in Tieuxtemps. Društva naj blagovolijo upoštevati datum tega koncerta.

e— **Nabiralni odbor,** ki je zaključil nabiranje darov za brezposelne in reveže v Celju in okolici, prosi vse darovalce, ki so bili morda prezrti, da bi poslali pripravljena darila celjski ekspozituri borze dela ali pa ji sporočili svoje naslove, nakar bodo prišli nabiralci po darila.

e— **Delovni trg.** Pri ekspozituri javne borze dela v Celju se je od 10. do 12. t. m. na novo prijavilo 74 brezposelnih (43 moških in 31 žensk), posredovanj je bilo izvršenih za 39 oseb (14 moških in 25 žensk), 20. t. m. pa je ostalo v evidenci 542 brezposelnih (469 moških in 73 žensk). Službo dobe 1 gozdarski pomočnik, 1 klepar, 2 kuharici, 2 služkinji in 1 hišnica.

e— **Smrtna žrtev nesreče.** 63-letni delavec Anton Višnar z Dobrove pri Celju, v katerega je v ponedeljek popoldne pri žaganju drv na lesnem skladišču g. Blaža Sodina ob Mariborski cesti odletelo poleno ter mu težko poškodovalo vrat in sapnik, je v sredo 12. t. m. zvečer v bolnici podlegel poškodbam.

e— **Mestni kino** predvaja danes ob 20.30 izvrstno zvočno veseloigro z godbo in petjem »Neznani gost«. V glavnih vlogah Szöke Szakall in Celjan Harry Hardt (Herman Klimbacher).

Iz Maribora

a— **Izpred sodišča.** Pred kazenskim malim senatom tukajšnjega okrožnega sodišča je stal predvčerajšnjim Josip Košuta, lastnik špedicijskega podjetja »Kontinental«, ker ga je tožil njegov družabnik Josip Habjanček, posestnik iz Marenberga, zaradi plačila 357.500 Din, ki jih je podpisal na dobre besede v menicah. Bilo je o stvari že več razprav, ki pa so bile iz različnih vzrokov preložene, zdaj pa je bil Košuta zaradi sleparstva obsojen na 2 leti strogega zapora in na povrnitev povzročene škode. Obsojenec se je s kaznijo zadovoljil.

a— **Osrednji odbor Narodne odbrane** je osnoval v zvezi z gospodarskimi organizacijami poseben gospodarski oddelek pod naslovom »Odbor za napredek nacionalne delavnosti«. Izdan bo v prihodnjih dneh poseben letak, ki naj ga vsak podrobno prečita.

a— **Civilna poroka.** Mariborski podžupan je te dni poročil g. Laszloja Löschnigga z gdč. Ano Hubmannovo.

a— **Žrtev napada.** Preteklo sredo zvečer je napadel neki poljski delavec v Stanovskem pri Mariboru domov se vračajočega 59-letnega zidarskega pomočnika Ivana Jadra ter ga poškodoval z nekim trdim predmetom tako hudo po glavi, da je moral Jager poiskati zdravniško pomoč v bolnici.

a— **Prometna nesreča.** Zaradi premajhne pazljivosti je prišel včeraj 23letni vjničarjev sin Ignac Matko iz Spodnje Velke pri Marji Snežni na Aleksandrovi cesti v Krčevini pod voz, ki mu je zlomil desno nogo. Reševalni avto ga je prepeljal v bolnico.

a— **Smrtna nesreča.** Predsnočnjim je bil obveščen službujoči stražnik, da je neka avstrijska lokomotiva pri premikanju povozila na železniškem mostu nekega strežečega vojaka. Komisija, ki je prišla kmalu po nesreči na lice mesta, je ugotovila, da je ponesrečenec vojak tukajšnjega 45. pešpolka, Izet Tejzulović. Vojak je po lastni neprevidnosti prišel pod stroj, ki ga je popolnoma razmesaril.

a— **Predavanja za mojstrske izpite.** Na večstransko izraženo željo bo mariborska poslovalnica zborničnega obrtno-pospeševalnega zavoda priredila ponovno predavanja iz zakonoznanstva, knjigovodstva, spisja in kalkulacije v najpotrebnejšem obsegu za rokodelske pomočnike, v prvi vrsti za tiste, ki nameravajo v kratkem pristopiti k mojstrskemu izpitu. Predavanja se bodo vršila le, če se prijavi dovoljno število interesentov, in bodo trajala približno 15 ur. Pouk bo tudi tokrat brezplačen. Lokal in čas predavanja se bo udeležencem javil, ako se bo zbralo zadostno število prijav. Prijave je poslati do 17. t. m. na naslov obrtnozadružnega nadzornika g. Založnika v Mariboru, sresko načelstvo.

a— **Pogreb žrtev rodbinske tragedije v študentski ulici.** Včeraj ob 16. so ob velikanski udeležbi prebivalstva pokopali na pobreškem pokopališču mizarskega mojstra Antona Viherja, ki mu je lastna žena na tragičen način končala življenje. Pogreba so se udeležili skoro vsi mizarski mojstri iz mesta in okolice ter veliko število drugih obrtnikov. Obe krsti, moževo

---

Tone Kralj; njegovo »Kmečko ženitovanje« je imelo zelo lep uspeh. V tej dvorani so bile tudi skulpture g. Franceta Kralja

Novosti slovenskega književnega trga. V založbi Tiskovne zadruge izidejo v nekaj dneh tri nova izdanja: **Stevensonovih** »Prigod Davida Bulfonija« II. del, »Catriona« v prevodu Vladimirja **Levstika**, Toneta **Seliškarja** izvirni roman »Nasedli brod« in dr. Stanka **Lebna** študija o »Problemu slovenske vzgoje«.

Zdravniški vestnik, strokovno glasilo slovenskih zdravnikov, je dobil novega urednika v osebi dr. L. **Neubauerja** na Golniku. V pravkar izišli 5. številki je objavljena daljša razprava znanega onkologa, primarija dr. Jos. **Cholewe** »Rakasta obolenja in lipoidi«. Pisec poroča o novih izsledkih svojega raziskovanja glede vpliva katrana na postanek rakastih obolenj. — Dr. Rajner **Bassin** je prispeval razpravo »Higijena oči«. Njegova raziskovanja in navodila veljajo za najvažnejšo dobo, t. j. za šolska leta. V teh letih se prirojena kratkovidnost zaradi pomanjkljive očesne higijene in zlorabe vida često poslabša, kar je pisec nazorno pokazal s statistiko iz ljubljanskih srednjih šol. Izmed 2220 učencev ljubljanskih osnovnih, meščanskih in srednjih šol je po piščevih ugotovitvah na osnovnih šolah 5.4% kratkovidnih, na meščanskih že 8.7%, na srednjih pa 18.4%. Pisec razpravlja o načinu pobijanja kratkovidnosti v šolski dobi in ugotavlja, da »na polju higijene oči še daleč zaostajamo za zapadnimi narodi, da se pa tudi pri nas kažejo znaki zboljšanja«. Sledi še referat docenta dr. **Koširja** s področja onkoloških raziskovanj ter vrsta beležk in referatov. Posnemamo tudi vest, da je docent dr. Ivan **Matko** v Mariboru dal Slov. zdravniškemu društvu na razpolago 3000 Din kot nagrado za najboljše delo iz medicinske vede. Razprava bodi predložena tri tedne pred rednim občnim zborom SZD v letu 1933.

Gundulićeva »Dubravka« v češkem prevodu. Češki zdravnik dr. Josef Vinař, ki je že pred leti prevel Gundulićevega »Osmana«, je sedaj dovršil češki prevod ljubeznive pastirske igre istega avtorja »Dubravka«, ki je prava visoka pesem svobodoljubnosti starega Dubrovnika. Jos. Pata nasvetuje v prvi številki »Čehoslovačko-jugoslov. revije«, da bi se »Dubravka« uprizorila na Češkem ob slavnostnih proslavah češkoslov.-jugoslovenske vzajemnosti.

Velik jugoslovenski koncert v Berlinu. Kakor izvemo, pripravlja jugoslovenska kolonija v zvezi z našimi študenti v Berlinu velik jugoslovenski koncert z naslovom »Jugoslavischer Lieder- und Symphonieabend«. Po dosedanjih dispozicijah bo koncert dne 16. novembra. Sodeloval bo berlinski filharmonični orkester pod vodstvom dirigenta Kleiberta, kot solisti pa bodo nastopili Ljubica **Oblak-Strozzijeva**, Ančica **Mitrovićeva**, Marij **Šimenc**, Tino **Patiera**, Julij **Betetto** in violinist **Herzog**. Protektorat za ta koncert, ki bo prva večja afirmacija Jugoslovenov v prestolnici Nemčije, je prevzel naš berlinski poslanik Živojin Balugžić.

O uprizoritvi d'Albertove opere »V nižavi« v zagrebški operi nam je poslal gost iz Ljubljane to-le navdušeno sodbo: Naključje je naneslo, da sem si lahko mimogrede ogledal v zagrebškem gledališču D'Albertovo opero »V nižavi«. O nji gre glas, da je to ena najboljših vprizoritev v zadnjem času v zagrebški operi. Priznati moram, da je opera zares skrbno naštudirana in je pod muzikalnim vodstvom ravnatelja Krešimira Baranovića dosegla izredno lep uspeh. Režija je v rokah našega rojaka Križaja, ki se je — kakor sem izvedel — prvič predstavil zagrebškemu občinstvu kot režiser. Svojo nalogo je opravil odlično. Scenerija utegne biti še izza prejšnjih časov, kar sedanja kriza v polni meri opravičuje. Opero je vredno slišati že zaradi same kreacije ge. Ančice Mitrovićeve, ki je v tej težki vlogi pokazala vse svoje visoke pevske kvalitete in neprekosljivo igro, ki bi jo morda točneje označil z besedo: doživljanje. Njen prvi partner je Marij Šimenc, ki ji je kot Pedro pač najboljši drug. Tudi Križaj je kar najodličnejše odpel svojo vlogo. Manj mi je ugajal gost Schwarz iz Prage, ki je podal Sebastjana bolj tirolsko (po načinu Wilhelma Tella) nego špansko. Tudi njegova pretirana teatraličnost je kajkrat mučna. Sicer pa je vprizoritev opere »V nižavi« zlasti pevsko tako odlična, da ne zaostaja za vprizoritvami največjih evropskih oper. (M. P.).

Ruski pevec Viktor Henkin, eden najpopularnejših pevcev v emigraciji, bo te dni koncertiral v Beogradu.

Puccinijevo opero »Dekle z zapada« je včeraj vprizorila beograjska opera kot prvo premiero v novi sezoni.

O značaju slovanske književnosti so se zadalje izjavili trije slavisti: poljski profesor **Brückner**, sovjetski učenjak **Deržavin** in češkoslovaški profesor **Wollman**. Prvi predvsem opaža samo velike razlike med slovanskimi narodi, drugi sploh ne najde na slovanskih literaturah ničesar specifično slovanskega, tretji pa za razliko od prvih dveh označuje skupne znake vsega slovanskega slovstva. Osnovni znak celotnega slovanstva in njegove literature je po Wollmanu kolebanje med skrajnim individualizmom in skrajnim kolektivizmom; ta individualistično-kolektivistični dualizem ubrano izravnava praktična etičnost, ki je daleč od vsake metafizike in mistike. Slovanska vernost je prav za prav nravnost. Slovanski individualizem išče neposrednih odnosov do Boga in že po naravi ni dovzeten za cerkev in vlado duhovščine. V javnem življenju si le trudoma nalaga demokratično samodisciplino, njegov slovanski socialni čut je usmerjen v socializem. L'art pour l'art v slovanski književnosti ni doma. Slovanska umetnost je tendenčna versko, socialno, narodno in mednarodno. Literatura je v službi življenja in njegovih potreb. Na dnu slovanske duše vedno drhti ideal človeštva, človečnosti in humanitete. (Po »Čehoslov.-jugoslov. reviji«.)

Iz nemške književnosti. Alfred Kerr je izdal gledališko študijo »Was wird aus Deutschlands Theater«. — Bernhard Kellermann je objavil pri Fischerju nov roman »Die Stadt Anatol«, ki je prav kakor njegov sloveči »Der Tunel« (Predor) posvečen problemu tehnike in človeštva. — Romantično pravljico o potopljenem mestu Vineti je Kurt Henser, pisec lani izišlega uspelega romana »Die Reise ins Innere«, vzel za motiv svojega novega romana »Abenteuer in Vinetа«. — Franz Blei je v velikem biografskem spisu obdelal osebnost in življenje slovečega diplomata, Fouchejevega tekmeca Talleyranda. — Pri Zsolnayu je izšel gledališki roman Otta Zareka »Theater um Maria Thuln«. — Med novimi knjigami založbe »Insel« vzbuja pozornost Stefana Zweiga življenjepisni esej o Mariji Antoineti in Thimermannsov življenjepis Frančiška Asiškega.

in žene Ane, ki je sodila sama sebi, je blagoslovil stolni župnik g. Umek, nakar so moževo položili v grob, ženino pa prepeljali v Gradec, kjer bo sežgana v krematoriju.

a— **Izjava.** V izogib pomotam naznanja T. T. Mauro Teichner, zaloga »Refleks« žarnic, Maribor, Aleksandrova cesta 57, cenjenim odjemalcem, da ona kakor tudi njen zastopnik nista identična s pisci člankov, ki so bili zadnje dni objavljeni v raznih časopisih. Z odličnim spoštovanjem M. Teicher.

a— **Občinstvo se ponovno opozarja, da** sta odslej uredništvo in uprava »Mariborskega Večernika Jutra« ter podružnica »Jutra« v novih prostorih v Gosposki ulici št. 11, na dvorišču, desno, zgoraj.

a— **Ljudska univerza.** Danes ob 20.15 bo predaval g. dr. Fran Toplak o spolnih zabludah mladine.

Z nožem v srce

Maribor, 13. oktobra.

V Ižakovcih pri Beltincih je v nedeljo popoldne okrog 17. 36 letni delavec Alojzij Domitrič zabodel 28 letnega posestnikovega sina Alojzija Petka, ki je kmalu nato zaradi izkrvavljenja izdihnil. Ozadje krvave vaške drame je večletno sovraštvo med ubijalcem in pokojnim Petkom. Domitrič je bil na Petka zelo ljubosumen, ker je bil ta pred poroko fant njegove izvoljenke in ni to razmerje ostalo brez posledic. Zato je Domitrič kmalu po poroki začel sovražiti ženo, še hujša jeza pa je bila na Petka, ki je še vedno zalezoval ženo. Ko je kritičnega dne Petek prihitel na pomoč Domitričevi ženi, ki jo je mož hudo pretepal, je Domitrič takoj skočil z nožem v roki na Petka in ga zabodel naravnost v srce. Ubijalca so orožniki danes prepeljali v zapore mariborskega okrožnega sodišča

Repertoarji

Drama

Začetek ob 20.

Petek, 14.: zaprto.
Sobota, 15.: Roksi. Izven. Znižane cene.
Nedelja, 16.: Celjski grofje. Izven. Znižane cene.
Ponedeljek, 17.: Strast pod bresti. Red A

Opera

Začetek ob 20.

Petek, 14.: zaprto.
Sobota, 15.: Trije mušketirji. Izven. Znižane cene
Nedelja, 16.: ob 11. uri ljudski simfonični koncert v Unionski dvorani; ob 20. uri Viktorija in njen huzar. Izven. Znižane cene.
Ponedeljek, 17.: zaprto.

Dve dramski predstavi po znižanih cenah. Jutri se bo ponovila v drami prisrčna veseloigra »Roksi«. Velezabavna vsebina in izvrstna igra sta pri vsaki uprizoritvi zabavali občinstvo, ki se je nasmejalo do solz. — V nedeljo ob 20. se bo ponovila Kreftova drama »Celjski grofje«. Interesantno delo je vzbudilo pri občinstvu veliko zanimanje.

»Trije mušketirji« so vesela in zabavna parodija, katere snov je vzeta iz Dumasovega romana. Glasbo je sestavil dunajski skladatelj Benatzki, v njej srečamo razne več ali manj znane melodije, ki jih je glasbenik Benatzky srečno porabil in sodobno inštrumentiral.

Nedelja v operi. Zvečer se bo ponovila prvič v letošnji sezoni opereta »Viktorija in njen huzar«, ki je imela v lanski sezoni največji uspeh. Poleg »Grofice Marice« se je ta opereta najbolj pritljubila. 20 predstav je imela v eni sezoni in to je najboljši dokaz, da je delo v resnici uspelo.

Prvi ljudski simfonični koncert letošnje sezone bo v nedeljo 16. t. m. ob pol 11. dopoldne v unionski dvorani. Spored izvaja pod vodstvom kapelnika Neffata pomnoženi operni orkester. Sodeluje kot solist mladi vijolinist, učenec celjskega ravnatelja Glasbene Matice g. Karla Sancina, g. Viher Miran, ki je lansko leto na novinarskem koncertu žel velike uspehe. Orkester bo igral Mozartovo predigro k operi »Figarova svatba«, Schubertovo nedovršeno simfonijo v H-molu v dveh stavkih, in Massenetovo suito v štirih stavkih: Scenes pittoresques. Mali Viher Miran bo igral Bachov vijolinski koncert v A-molu in Veuxtempsovo balado in polonezo za vijolino in orkester. Spored je velezanimiv in bo tudi izvajanje brez dvoma na veliki umetniški stopnji, za kar nam jamčita odlični in pribljubljeni dirigent in operni orkester. Vstopnice so po znatno znižanih cenah v prodaji od jutri dalje v Matični knjigarni.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 20.

Petek, 14.: zaprto.
Sobota, 15.: Za narodov blagor. Red A.
Nedelja, 16.: Trije vaški svetniki.

Prvi nastop g. Josipa Daneša, priljubljenega komika, ki se je po dveletni odsotnosti povrnil, bo v nedeljo v zabavni kmečki veseloigri. Nastopil bo kot Lahajnarjev Jakec, v kateri vlogi je žel v Ljubljani velik uspeh.

Leharjeva opereta »Friderika«, muzikalno krasno in resno glasbeno delo, se bo uprizorila prvič na slovenskem odru za otvoritev glasbene sezone prihodnji teden. Po lepoti glasbe dosega ta opereta iz lanske sezone znano »Zemljo smehljaja«, vsebina pa je vzeta iz mladosti pesnika Goetheja. Muzikalno vodstvo ima kapelnik Herzog, režira Vl. Skrbinšek. Frideriko poje Udovičeva, Goetheja Sancin. V ostalih večjih vlogah Barbičeva, Kraljeva, Zakrajškova, Dragutinovićeva, Furijan, Daneš, Harastović in Grom.

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda v Ljubljani dne 13. oktobra

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlaga v %, 5. smer in brzino vetra, 6 oblačnost 1—10. 7. vrsta padavin, 8. padavine v mm — Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo druge najnižjo temperaturo.

Ljubljana: 7, 766.7, 7.0, 90, NE1, megla, —, —; Ljubljana: 13, 764.8, 15.0, 70, SW1, 7, —, —; Maribor: 7, 764.7, 8.0, 80, NW1, jasno, —, —; Zagreb: 7, 765.7, 11.0, E2, 3, —, —; Beograd 764.9, 13.0, 80, mirno, 8, —, —; Sarajevo: 7, 766.0, 10.0, 90, ENE2, 9, —, —; Skoplje: 7, 766.4, 11.0, 80- mirno, 6, —, —; Split: 7, 764.0, 18.0, 70, NE6, 7, —, —; Kumbor: 7, 762.6, 20.0, 80, mirno, 9, —, —; Rab: 7, 765.9, 14.0, 80, NW2, 3, —, —.

Temperatura: Ljubljana 17.0, 6.0; Maribor 17.0, 8.0; Zagreb 20.0, 10.0; Beograd 22.0, 12.0; Sarajevo —, 7.0; Skoplje 30.0, 9.0; Split 26.0, 17.0; Kumbor —, 18.0; Rab — 14.0.

Sonce vzhaja ob 6.12, zahaja ob 17.22
Luna vzhaja ob 16.41, zakaja ob 5.1.

Gospodarstvo

Mesarji dravske banovine za svoje interese

Maribor, 17. oktobra.

Včeraj so se sestali v dvorani hotela »Pri zamorcu« mesarski mojstri iz vse dravske banovine k veliki skupščini mesarskih zadrug. Že pri prihodu na kolodvor jih je v navzočnosti mnogoštevilnih mariborskih stanovskih tovarišev pozdravil častni predsednik Združenja mariborskih mesarskih in prekajevalskih mojstrov g. Franc Hohnjec. Točno ob napovedani uri je zborovanje otvoril predsednik prireditvenega odbora g. Smodej, ki je izrazil željo, da bi zborovanje čim boljše uspelo, predsednik akcijskega odbora mesarskih zadrug g. Jakob Dimnik iz Ljubljane, pa je pozdravil navzoče goste, tako oba okrajna glavarja dr. Ipavca in Makarja, zastopnika mariborske mestne občine podžupna g. Golouha in ravnatelja mestne klavnice dr. Rojka, zastopnika tržnega nadzorstva dr. Lužarja, obrtno zadružnega nadzornika g. Ignacija Založnika, tajnika Zbornice za TOI g. Žagarja, davčnega upravitelja g. Merčuna, zastopnika banovinske vinarske šole prof. Vojska in predsednika Zveze obrtnih zadrug Bureša. V svojih nadaljnjih izvajanjih je poudaril potrebo stanovske zavesti, složnega dela za skupno dobrobit stanu. V imenu mariborske mestne občine je pozdravil skupščino podžupan g. Golouh, v imenu Zbornice za TOI g. Žagar. Za Zvezo obrtnih zadrug pa g. Bureš. Na predlog g. Žana je bila odposlana vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju, pozdravna brzojavka pa ministru g. Mohoriču.

Predsednik je nato prešel na dnevni red. Prvi referat je imel g. Alojzij Mrežar iz Ljubljane, ki je podal izčrpno poročilo o najbolj perečem vprašanju, ki zadeva mesarsko obrt, to je o klanju po kmetih. V svojih izvajanjih je ugotovil zanimiva dejstva. Predvsem je izrazil željo, da bi banska uprava izdala pravnoveljavno interpretacijo novega obrtnega zakona glede klanja na kmetih, ki bo omogočala zadrugam, odnosno mesarskim mojstrom pritožbe na ministrstvo. Za njim je poročal o vprašanju prostih stojnic g. Brezočnik, načelnik mariborskega združenja. Zahteval je, da bi se izdali zakoniti predpisi za proste stojnice, kjer se neoporečeno meso ne sme prodajati.

O raznih »mesarskih grehih« je izpregovoril g. Hohnjec. Dejal je, da bi bil položaj naših mesarskih mojstrov nedvomno drugačen, kakor pa je, če bi mesarji spoštovali stanovsko zavest in solidarnost. Razpasla se je trgovina s firmami in se nikjer tako ne šušmari, kakor ravno v mesarski obrti. Mojstri ne prijavljajo točno svojih vajencev, ne drže se zapiralnega časa in pogosto kršijo tržni red.

Za njim je poročal o potrebi **ustanovitve Zveze mesarskih zadrug** za vso dravsko banovino g. Ivo Žan iz Ljubljane. Nova zveza naj pospeši organizacijo zadrug in obrtne interese mesarjev, podpira naj zadruge pri izpolnjevanju njihovih nalog, skrbi naj za obrtno izobrazbo vajencev in pomočnikov, pospešuje obrtno šolstvo in izobrazbo članov zadrug ter skrbi za skupnost in stanovsko čast mesarskega stanu. Njegov predlog, da bo sedež zveze v Ljubljani, je bil soglasno sprejet. Določen je bil odbor, ki bo predložil v odobritev pravila banski upravi. **Ustanovni občni zbor Zveze bo še letos v Ljubljani,** poprej pa bodo slicale zadruge izredne občne zbore, na katerih se bo sklepalo o pristopu k novi Zvezi.

O vzgoji mesarskega naraščaja je poročal g. Jernej Fidler iz Maribora. Stavil je več konkretnih predlogov, ki so bili soglasno sprejeti. Zavzemal se je zlasti za telesno in duševno vzgojo vajencev in za obrtno nadaljevalno šolo, ki ji je bila doslej posvečena malenkostna pozornost. Sledila so poročila zastopnikov posameznih združenj. G. Vindišer iz Novega mesta je naglasil nujno potrebo združitve mesarjev v skupno organizacijo. G. Zajc iz Ljubljane pa je izrazil željo, da bi tisk primerno upošteval težnje mesarske obrti. Pri slučajnostih se je razvila obširna debata nakar je ob pol 22. predsednik zaključil uspelo zborovanje.

Letošnji insolvenčni val

Državni statistični urad je pravkar objavil podatke o insolvencah v septembru, iz katerih je razvidno, da je bilo v tem mesecu v vsej državi 64 konkurzov (lani v septembru 46) in 81 poravnalnih postopanj (lani 68), **skupaj torej 145 insolvenc** nasproti 133 v avgustu in 161 v juliju t. l. Na posamezne banovine odpade naslednje število insolvenc (prva številka označuje konkurze, druga pa poravnalna postopanja; v oklepajih podatki za september 1931): **dravska banovina 10+21 (4+9),** vardarska 5+0 (6+1), vrbaska 0+3 (0+0, drinska 8+8 (7+3), dunavska 8+10 (11+31), zetska 5+3 (3+2), moravska 9+0 (2+0), primorska 3+3 (5+1), savska 14+24 6+18), Beograd 2+9 (2+3).

Število insolvenc se je v primeri z lanskim septembrom najbolj povečalo v dravski in savski banovini, dočim je letos v dunavski banovini manjše.

1523 insolvenc od početka leta

V prvih 3 letošnjih četrtletjih je bilo v naši državi zabeleženih že 1523 insolvenc, in sicer 578 konkurzov in 945 poravnalnih postopanj. Kako je to število naraslo v primeri s prejšnjimi leti, nam kaže primerjava za 3 četrtletja.

Prva 3 četrtl.	Konkurzov	Poravn. postop.	Skupaj
1930	503	99	602
1931	374	552	926
1932	578	945	1523

Število insolvenc je torej letos za 597 ali za 64 odstotkov večje nego lani, nasproti letu 1930 pa se je več kakor podvojilo.

V dravski banovini se je število insolvenc letos več kakor podvojilo. V prvih 8 mesecih t. l. smo imeli že 239 insolvenc (71 konkurzov) in 168 poravnalnih postopanj) nasproti 118 insolvencam v istem razdobju preteklega leta (51 konkurzov in 67 poravnalnih postopanj).

= **Banovinska davščina na ogljikovo kislino.** V »Službenem listu« od 12. t. m. je objavljen odlok, s katerim se deloma spreminja banovinska trošarina na ogljikovo kislino. Odslej se na potrošnjo ogljikove kisline plačuje v dravski banovini banovinska trošarina, ki znaša 10 Din pri kg za proizvodnjo brezalkoholnih pijač in 2.50 Din za ostale namene (doslej brez razlike 10 Din).

Takse na gledališke in umetniške prireditve

Kakor znano predpisuje § 27. finančnega zakona za tekoče leto, da se uvede pobiranje posebne takse na vstopnice za gledališke in umetniške koncerte in prireditve ter na vstopnice v umetniških ustanovah, v višini 0.50—5 Din od vsakega sedeža, in sicer v korist osrednjega pokojninskega sklada gledaliških članov.

Sedaj je minister za prosveto predpisal pravilnik o načinu pobiranja te takse, ki je objavljen v »Službenih Novinah« od 12. t. m. Ta pravilnik pravi, da se plačuje taksa od vstopnice ali pa od osebe (ako se prireditev vrši s prostovoljnimi prispevki posetnikov), in sicer pri vseh javnih umetniških prireditvah (gledališke predstave in razni umetniški koncerti).

Taksa znaša za predstave državnih, oblastnih in banovinskih gledališč (ne glede na to, v katerem kraju se vršijo): od vsakega ložnega sedeža v parterju in I. galeriji 2 Din, od vsakega sedeža v II. galeriji 1.50 Din, od sedeža I. reda v parterju 2 Din, od sedeža II. reda v parterju in od sedeža v parketu 1.50 Din, od sedeža na I. galeriji 2 Din, od sedeža I. in II. reda v I. galeriji 1.50 Din, od sedeža v I. galeriji 1 Din, od sedeža v zadnji galeriji in od stojišč 0.50 Din. Pri predstavah pooblaščenih in drugih domačih potujočih gledališč: za sedeže 1 Din, za stojišča 0.50 Din.

Pri predstavah in umetniških koncertih diletantskih umetniških družin, podeželskih gledališč, čitalnic, šol, sokolskih in drugih društev, pri čemer gre čisti dohodek v blagajno dotične ustanove ali dotičnega društva, se ne plača taksa.

Za javne umetniške koncerte domačih umetnikov (posameznikov ali ansamblov), ki se vršijo v poslopjih državnih, oblastnih ali banovinskih gledališč ali v drugih zgradbah z ložami se plača polovična taksa, določena za gledališke predstave; če pa se ti koncerti vršijo v drugih zgradbah se plača 1 Din od sedeža prvega reda in 0.50 Din od sedeža drugega reda. Pri koncertih tujih umetnikov se plača v gledališčih in lokalih z ložami dvojna taksa, kakor za gledališke predstave, v ostalih zgradbah za 2 Din odn. 0.50 Din. Za umetniške koncerte strogo dobrodelnega značaja (kar mora biti potrjeno z odlokom prosvetnega ministrstva) se ne pobere taksa. Ako se gledališke predstave in umetniški koncerti prirejajo s prostovoljnimi prispevki, se plača 1 Din od osebe (če točke izvajajo tuji umetniki 3 Din). Na brezplačne vstopnice se pobere po 3 Din, razen na vstopnice službenih organov in predstavnikov tiska.

Takso poberejo gledališke blagajne in jo odvajajo mesečno centralni upravi Udruženja igralcev. Pri prireditvah, kjer se plača državna taksa iz tar. št. 99a taksne tarife, pobere takso finančno oblastvo skupno z državno takso. Centralna uprava Udruženja igralcev je dolžna prejete zneske takoj položiti na poseben račun pri Državni hipotekarni banki in ne sme na breme tega računa delati nobenih izdatkov, dokler se ne ustanovi centralni pokojninski fond članov gledališč.

Gospodarske vesti

= **Naš izvoz sadja.** Po statistiki centralne komisije za sadje smo v letošnji kampanji do 1. okt. izvozili 3847 vagonov češpelj (lani v istem času 3813 vag.), 558 vagonov jabolk (lani 814) in 237 vag. grozdja (lani 156). Po količini je torej izvoz sadja zadovoljiv, manj zadovoljiv je seveda glede cen, ki so zelo nizke.

= **Naša posojila v Newyorku.** Po okrepitvi so tečaji naših posojil na newyorški borzi v oktobru popustili, kar je deloma v zvezi z reakcijo na dolgotrajno splošno hausso v avgustu in septembru. 7% Blairovo posojilo je 4. oktobra notiralo 24.75 (6. sept. 33), 8% Blairovo posojilo 26 (6. sept. 39), 7% Seligmanovo posojilo pa 26.50 (6. sept. 35).

= *Sadjarska razstava v Trbovljah.* Kmetijska nadaljevalna šola v Trbovljah je priredila s sodelovanjem Kmetijske družbe v nedeljo 9. t. m. od 8. do 18. ure na deški narodni šoli v Trbovljah ogled sadja v zvezi z določitvijo krajevnega sadnega izbora, razstavo sadja sadnih konzerv, brezalkoholnih izdelkov sadja, sadjarskega orodja, literature o sadjarstvu ter priprav in sredstev za pobijanje sadnih škodljivcev. Razstavo je otvoril s pozdravom na zastopnike oblastev vodja Kmetijske nad. šole učitelj K. Omerzu. Po otvoritvi je predaval številnim poslušalcem ing. Lukman, referent za sadjarstvo dravske banovine, prav poljudno in zanimivo o izboru sadja ter o napakah pri spravljanju, razbiranju in shranjevanju sadja. Sreski kmetijski referent g. Zupan je govoril o zatiranju sadnih škodljivcev, g. Videmšek ki je razstavil svojo moderno sadjarsko škropilnico, pa je nazorno tolmačil in razkazal, kako deluje to orodje. Tovarna Ig. Renče je razstavila 2 patentni lestvi za sadjarje. Sadje je razstavilo nad 100 posestnikov na 532 krožnikih. Razstavljalci so lahko ponosni na svoj pridelek. Razstavo je obiskalo več tisoč ljudi. Za krajevni sadni izbor so prišle v poštev naslednje sorte: *Jabolka:* Kanadka, boskoopski kosmač, gdanski robač, landsberška reneta, štajerski mošancgar; *hruške:* boskovka, avranška; izven izbora: Charlamovsky, pisani kardinal, zlata parmena, graštajnc in Baumannova reneta. Ker je mladi nasad bobovca v Trbovljah zajeten, se ta trpežna sorta za sedaj ni sprejela v sadni izbor za Trbovlje. Razstavo sta uredila vodja Kmetijske nad. šole K. Omerzu in tajnik Kmetijske podružnice A. Jesih. Prav marljivo so sodelovali gdč. M. Plavšak, voditeljica gospodinjske šole, učiteljica Omerzu in fantje Kmetijske nad. šole. Spomladi se bodo vršili tečaji o precepljanju sadnih dreves in se bo pričelo delo za usmerjenje sadjarstva v smislu sadnega izbora.

= **Pred delnim transfernim moratorijem Rumunije.** Kakor poročajo iz Bukarešte, se bo rumunska vlada te dni pričela pogajati s predstavniki inozemskih obligacionarjev glede nove ureditve anuitetne službe. Prizadevanje Rumunije gre za tem, da se amortizacija zunanjih posojil odloži za pet let. Bresti za 7% posojilo iz leta 1929. in za 7 in pol odstotno posojilo iz leta 1931. hoče Rumunija v teku enega leta plačati le do polovice v gotovini, drugo polovico pa na vezan račun v lejih. Obresti za predvojna posojila naj bi Rumunija sploh v tem letu plačala le do polovice. Taka ureditev bi pomenila za Rumunijo finančno olajšavo od dveh miljard lejev. Kakor poroča bukareški list »Argus«, bo zaradi teh pogajanj odpotoval v Pariz in London trgovinski minister Madgearu. Sklep rumunske vlade, da se direktno pogaja s predstavniki obligacionarjev, je v zvezi s prelomom pogajanj v finančnem odboru Društva narodov, ker zahteva Društvo narodov dalekosežno finančno kontrolo, ne da bi rumunski državi nudilo odgovarjajoče olajšave glede obveznosti nasproti inozemstvu.

= *Konkurz* je razglašen o zapuščini Alojza Koširja, trg. in gostil. v Dragomeru št. 1 (upr. mase dr. Jos. Klepec, odv. v Ljubljani; prvi zbor pri dež. sod. v Ljubljani 22. okt. ob 11., prijavni rok do 20. nov., ugotov. narok 3. dec.).

= *Poravnalno postopanje* je uvedeno o imovini Jurija Lasana, pos. in gostilo. na Jesenicah (poravn. upravn. dr. Ivo Štempihar, odv. na Jesenicah; poravnalni narok pri okr. sod. v Kranjski gori 17. nov. ob ½11., prijavni rok do 12. nov.) in o imovini Ane Ponikvarjeve, lastnice pletilske obrti v Ljubljani, Privoz 10 (poravn upr. dr. Juro Adlešič, odv. v Ljubljani; poravnalni narok pri dež. sod. v Ljubljani 19. nov. ob 11., prijavni rok do 13. nov.).

= **Oddaja zakupa buffeta na postaji Velenje** se bo vršila potom licitacije 8. novembra pri direkciji državnih železnic v Ljubljani. (Oglas je na vpogled v Zbornici za TOI.)

= **Oddaja zgradbe municijskega skladišča v Slovenski Bistrici** se bo vršila potom ofertne licitacije 2. novembra pri inženjeriji komande dravske divizijske oblasti v Ljubljani. (Oglas je na vpogled v Zbornici za TOI, pogoji pa pri omenjeni komandi.)

= **Oddaja popravila strehe na objektu št. I. stare kolonije Maribor.** Direkcija državnih železnic, gradbeni oddelek v Ljubljani, sprejema do 2. t. m. ponudbe glede oddaje popravila strehe na objektu št. I., stara kolonija, Maribor. (Oglas je na vpogled v Zbornici za TOI., pogoji pa pri omenjenem oddelku.)

= **Dobave.** Gradbeni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 18. t. m. ponudbe glede dobave pločevine, cinkastih trakov, kositra, svinčenih zalivk, žice, spojk za bločne verige, rdeče litine, emirkovega platna, steklenega papirja, jeklenih krtač, žičnikov ter razpršilcev za slikanje, do 21. t. m. glede dobave železa, jekla, krtač za kolektor in verižnih zapor za signalne svetilniške okvirje, do 25. t. m. pa glede oddaje pil v nasekovanje in popravilo. (Predmetni pogoji so na vpogled pri istem oddelku.) Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 20. t. m. ponudbe glede dobave električnih žarnic, do 27. t. m. pa glede dobave šivalnih jermenov in bičev za konje ter glede dobave lopat za premog, kovinskih žag, sekir, železnih šarnirjev itd. Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 24. t. m. ponudbe glede dobave izvoznih vrvi, do 31. t. m pa glede dobave olja za dinamo in kalcijevega karbida. (Predmetni oglasi so na vpogled v Zbornici za TOI.)

= **Dobave.** Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 18. t. m. ponudbe glede dobave 280 komadov ščitnih omaric za kretniške ključavnice. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku). Direkcija državnih železnic Subotica sprejema do 20. t. m. ponudbe glede dobave 4000 kg repičnega olja. Komanda pomorskega arsenala Tivat sprejema do 27. t. m. ponudbe glede dobave linoleja in lepila za linolej, do 30. t. m. glede dobave svinčenega minija, cinkovega belila, gorske krede, barv, laka, lanenega in terpentinovega olja, do 3. novembra pa glede dobave motvoza, merlina itd. Komanda pomorskega zrakoplovstva v Divuljah sprejema do 31. t. m. ponudbe glede dobave železa in pločevine. — (Predmetni oglasi so na vpogled v Zbornici za TOI.) Dne 14. t. m. se bo vršila pri komandi dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave pšeničnega zdroba, testenin, krompirja, zelja, kisa, masti, olja, sladkorja, ječmena, cikorije, konzerv, kave, čaja itd. za čas od 1. oktobra 1932 do 31. marca 1933. (Oglas je na vpogled v Zbornici za TOI, pogoji pa pri omenjeni komandi.)

= *Dobave.* Direkcija državnega rudnika Mostar sprejema do 24. t. m. ponudbe glede dobave 60 m jeklene vrvi. — Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 24. t. m. ponudbe glede dobave 2000 kvadratnih metrov krovne lepenke, 150 m³ brastovega lesa, 1 gumijeve preproge ter glede dobave žarnic. (Predmetni oglasi so na vpogled v zbornici za TOI.) — Dne 14. novembra se bo vršila pri inženjerskotehničnem oddelku komande mornarice v Zemunu licitacija glede dobave jekla, verig, pil, sider itd. (Oglas je na vpogled v Zbornici za TOI, pogoji pa pri omenjenem oddelku.)

= **Dobave.** Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 27. t. m. ponudbe glede dobave jadernine, platna, volnenega blaga, morske trave, klobučevine, do 1. novembra pa glede dobave kovinskega materijala (zakovice, vijaki, medeninasti in bakreni žeblji, matice). Predmetni oglasi so na vpogled v Zbornici za TOI.

Borze

13. oktobra

Na ljubljanski borzi je danes deviza Newyork nekoliko popustila, dočim se tečaji ostalih deviz niso bistveno spremenili.

Na zagrebškem efektnem tržišču se je Vojna škoda trgovala za kaso po 186 in 185, za oktober pa po 185 in 184, Blairovo posojilo se je od zadnjega padca okrepilo za več točk. 7. odst. Blairovo posojilo se je trgovalo po 36 in 38, 7 odstotno pa po 39 in 40.

Devize

Ljubljana: Amsterdam 2308.46 — 2319.82 Berlin 1362.08 — 1372.88, Bruselj 796.91 — 800.85, Curih 1108.35 — 1113.85, London 197.28 — 198.88, Newyork ček 5717.97 — 5746.23, Pariz 225.21 — 226.33, Praga 169.90 — 170.76, Trst 293.35 — 295.75.

Zagreb. Amsterdam 2308.46 — 2319.82, Berlin 1362.08 — 1372.80, Bruselj 796.91 do 800.85, London 197.28—198.88, Milan 293.35 do 295.75, New-York kabel 5737.97—5765.43, New-York ček 5717.97—5755.43, Pariz 225.21 do 226.33, Praga 169.90 — 170.73, Curih 1108.35—1113.85.

Curih. Pariz 20.32, London 17.8350, New York 518, Bruselj 71.9250, Milan 26.51, Madrid 42.4250, Amsterdam 208.2750, Berlin 123.05, Stockholm 91.60, Oslo 89.55, Kobenhavn 92.45, Sofija 3.73, Praga 15.33, Varšava 58, Bukarešta 3.07.

Efekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 187—189, za okt. 183—184, 7% investicijsko 53.50 bl., 6% agrarne 33 bl., 7% Blair 37 do 38, 8% Blair 38—39, 7% Drž. hip. banka 46—47; bančne vrednote: Priv. agrarna banka 224—230.

Beograd. Vojna škoda 192—194, 7% investicijsko 51 den., 4% agrarne 24 den., 6% begluške 34 zaklj., 8% Blair 40 bl., Narodna banka 3950 bl., Priv. agrarna banka 220, 222 zaklj.

Dunaj: Staatseisenbahnges. 16.15, Trboveljska 20.60, Alpina-Mont. 12.25.

Blagovna tržišča

ŽITO.

+ **Ljubljanska borza** (13 t. m.) Tendenca stalna. Zaključkov ni bilo. Nudi se: **pšenica** (slov. postaja, mlevska tarifa, plačljivo v 30 dneh): sremska, 76 kg po 177.50 do 180, baška, 76 kg po 180—182.50, sremska stara, 78 kg 182.50—185, baška stara, 79/80 kg po 187.50—190; **moka** (slov. postaja, plačlj. v 30 dneh): baška »0« po 300 do 305, banatska »0« po 310 — 315; **koruza:** (slov. post., mlevska voznina, plačlj. v 30 dneh): baška stara po 135—137.50; nova, umetno sušena po 100—102.50.

+ **Novosadska blagovna borza** (13. t. m.) Tendenca mirna. Promet 63 vagonov. **Pšenica** (76 kg): baška, okol. Novi Sad, sremska, gornjebaška, srednjebaška 146 do 148; baška potiska 148—150; ladja Tisa 152 do 154; ladja Begej 151—153; gornjebanatska 144—142. **Koruza:** baška in sremska stara 92—94; banatska 82—85; baška nova, za dec.-jan. 62.50—65; baška, sremska, za marc-maj 79—81; sremska nova sušena parit. Sid 70—72; parit. Indjija 69—71. **Ječmen:** baški, sremski 64/65 kg 90—95. **Moka:** baška, banatska »0« in »0gg« 235—250; »2« 215—220; »5« 190—200; »6« 160—170; »7« 135—145; »8« 82.50—87.50. **Otrobi:** baški, sremski 60 do 62.50; banatski 55—57.50.

+ **Budimpeštanska terminska borza.** (13. t. m.) Tendenca slabša, promet miren. **Pšenica:** za okt. 12.82—12.83, za marc 14.01 do 14.03, za maj 14.15—14.16; **rž:** za marc 8.95 do 9.02; **koruza:** za maj 9.05—9.07.

Filozofska fakulteta v zimskem semestru

Na *filozofski* fakulteti ljubljanske univerze bodo v zimskem semestru 1932/33. naslednja predavanja:

Filozofija: Dr. Franc *Veber*, red. prof.: Psihologija, analitična in razvojna. Vaje iz eksperimentalne psihologije, Kantova psihologija in spoznavna teorija.

Pedagogija: Dr. *Ozvald* Karol, red. prof.: Zgodovina pedagoške kulture (novi vek), teoretsko pedagoški seminar: Problem izobrazbe. Praktično pedagoški obči seminar.

Matematika: Dr. *Plemelj* Josip, red. profesor: Algebra in teorija števil. — Dr. *Zupančič* Rihard, red. prof. tehniške fakultete: Algebraična geometrija.

Fizika: Dr. *Sirk* Hugon, kontr. red. prof. tehniške fakultete: Navodila k znanstvenemu delu.

Kemija: Dr. *Samec* Maks, red. prof. tehniške fakultete: Eksperimentalna kemija (anorganska).

Zgodovina: Dr. *Kos* Milko, izred. prof.: Obča zgodovina srednjega veka za obstoja frankovske države. — Dr. *Radojčič* Nikola, red. prof.: Zgodovina Hrvatov v dobi vladarjev iz narodnih dinastij. — Dr. *Saria* Balduin, izred. prof.: Zgodovina rimskega cesarstva.

Geografija: Dr. *Melik* Anton, docent: Splošna antropogeografija.

Zoologija: Dr. *Hadži* Jovan, redni prof.: Specialna zoologija. — Dr. *Košir* Alija, docent medicinske fakultete: Somatologija človeka.

Fiziologija: Dr. *Seliškar* Albin, docent medicinske fakultete: Fiziologija živali.

Geologija in paleontologija: Dr. *Hinterlechner* Karol, red. prof. tehnične fakultete: Izbrana poglavja iz paleontologije.

Slovanska filologija: Dr. *Nachtigal* Rajko, red. prof.: Gramatika staroslovenskega jezika v zvezi s pretresom novih staroslovenskih gramatik Kuljbakina, Wjika in Dielsa. — Dr. *Ramovš* Franc, redni prof.: Postanek, karakteristika in klasifikacija dialektov slovenskega jezika. Interpretacija historično-dialektičnih tekstov. — Dr. *Stojičević* Aleksander, red. prof.: Historična gramatika srbsko-hrvatskega jezika: Dr. *Kidrič* Franc, red. prof.: Kurz o južno-slovenskem književništvu, s posebnim ozirom na slovenstvo. Kritične opombe k južnoslovenski književnosti s posebnim ozirom na slovenstvo. — Dr. *Prijatelj* Ivan, red. prof.: Iz zgodovine slovenske književnosti 180-ih let. Pregled novejše ruske književnosti. — Dr. *Stojičević* Aleksander: Srbsko hrvatska književnost XIX. stoletja.

Romanska filologija: Dr. *Sturm* Fran, docent: Razvoj francoskega konzonantizma. Uvod v historično gramatiko italijanskega jezika. Starofrancoska književnost. Vaje iz romanskih tekstov starejše dobe.

Germanska filologija: Dr. *Kelemina* Jakob, redni prof.: Historična gramatika nemškega jezika.

Klasična filologija: Dr. *Bradač* Franc, docent: Sintaksa grškega jezika. Zgodovina rimske književnosti v Avgustovi dobi. Dr. *Pippenbacher* Josip: latinski proseminar.

Primerjalna književnost: Dr. *Kidrič* Franc, redni prof.: Kurz o evropskih književnostih izza druge polovice XVIII. stoletja.

Primerjalno jezikoslovje: Dr. *Oštir* Karel, izredni prof.: Glasoslovje sanskrta, grščine, latinščine, germanščine in slovanščine.

Umetnostna zgodovina: Dr. *Cankar* Izidor, redni prof.: Michelangelo in pričetki baroka. Zgodovina staronizozemskega slikarstva.

Arheologija: Dr. *Saria* Balduin, izredni prof.: Antično gledališče.

Razno: *Baerent* Henrik, lektor: Gramatika nemškega jezika, prevajanje nemščine v slovenščino. Vaje k nemški stilistiki in kompoziciji. Dr. *Burian* Vaclav, lektor: Češčina (za začetnike): oblikoslovje novočeškega jezika na podlagi branja, sodobne češke proze, vaje, konverzacija, prevodi. Češčina za spretnejše. *Coopeland* Fanny, lektorica: Angleščina. Dr. *Preobraženskij* Nikolaj, lektor: Ruščina.

2000 let stara palača v Mehiki

Švedski raziskovalec dr. Linné je odkril v Mehiki razvaline 2000 let stare palače s 40 velikimi sobanami. Palača je bila najbrže sezidana v dobi Toltec, kar sklepa raziskovalec iz tega, da se je našel tudi kip sončnega boga Xipeja Tolteca, in sicer v naravni velikosti človeka. Dr. Linné je izkopal skupno 10.000 predmetov, ki se nanašajo na kulturo Aztekov. Linnéjevo odpravo je organiziral etnografski muzej v Stockholmu.

Iz življenja in sveta

Predsednik Lebrun časti padle vojake

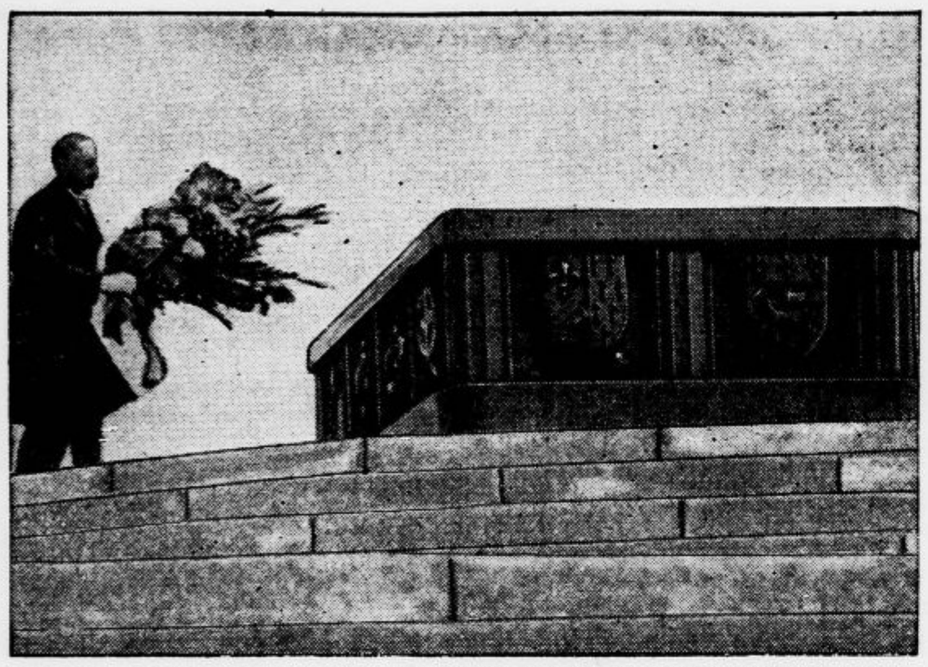

Pri svojem obisku Alzacije je francoski državni predsednik Lebrun položil kito cvetja na spomenik padlim vojakom svetovne vojne v Hartmannsweilerkopfu v Vogezih

Jed in zdravje

Sprememba jedilnih navad, kakršna se je izvršila po vojni pri mestnih prebivalcih, in ostala brez posledic za prebavne organe.

Dočim je bila prej večina delovnih ljudi v stanu, da v primernem opoldanskem odmoru zavžije topel obed v miru, to za veliko ljudi po uvedbi novega osemurnika in nepraktične razdelitve delovnega časa ne velja več. Neprekinjeni delovni čas jih sili, da se v kratkem odmoru zadovoljijo z nezadostnim in tudi le malo redilnim prigrizkom, glavni obed pa si morajo prihraniti za zvečer. Tako posnemajo v nekem smislu angleško obliko prehrane — toda brez upoštevanja njene hvalevredne posebnosti, ki tiči v zelo redilnem prvem zajtrku in ki omogoča, da človek lahko vztraja tudi ob majhnem kosilu.

Posledice te prisilne spremembe jedilnega reda se kažejo neredko v bolj ali manj izraziti nezadostni prehranjenosti in potem tudi v direktnem oškodovanju prebavnih organov. To nas ne more presenetiti, če pomislimo, da sestoji opoldanski obed često pred vsem iz grobe hrane, ki ji ne damo dovolj prilike, da bi se prebavila v miru.

Amerikanizacija poklicnega življenja je zato tudi pri nas kakor v Ameriki povzročila porast želodčnih katarjev, žolčnih obolenj itd. Po neki statistiki je bilo v Nemčiji stanje teh bolezni v zadnjih letih skoraj dvakrat večje nego pred vojno. Pri tem torej ne gre samo za zgolj medicinski, temveč tudi za važen socialnohigienski problem. Ker se sedanja razdelitev delovnega časa v doglednem času ne bo dala dosti spremeniti, bi bilo treba poskrbeti vsaj za to, da bodo zaposleni ljudje opoldne dobili nekaj toplega in dovolj miru. Zajtrk in večerja bi morala biti obilnejša, mastna juha k zajtrku je zelo priporočljiva. Ljudstvo pa bi bilo treba s poklicane strani poučiti o vseh važnih vprašanjih prehrane, kajti brez tega pouka ne bo dosti uspehov.

Vitamini in spol

Kakor kažejo novejša reziskovanja, vsebuje ženski organizem več vitaminov nego moški. S tem v zvezi je bil zanimiv pojav med svetovno vojno, ko je razsajala neka očesna bolezen, ki nastaja zaradi pomanjkanja vitaminov, ta pojav namreč, da se je bolezen lotevala skoraj samo moških. Na 105 obolelih moških sta prišli n. pr. samo 2 ženski. Priestley je v neki statistiki dokazal, da je bilo med 75.000 rahitičnimi otroki dvakrat več dečkov kakor deklic. Glavno skladišče za vitamine je pri ženskah najbrže v tolšči, ženske pa imajo v splošnem več tolšče nego moški.

Popadljivi volčjak

V Birminghamu so obsodili na smrt psa, ki je najprej napadel neko dekleve, potem pa še poštnega sla. Pes je dragocen volčjak nemške pasme in njegov lastnik, neki Turner, ga je osem let vzgajal ter visi na njem s tolikšno ljubeznijo, da je sklenil rajši izseliti se iz Birminghama kakor izročiti žival konjedercu, da ga dene iz kože. Zato je vložil v imenu psa prošnjo na mestni magistrat ter prosil, naj mu dovolijo vzeti žival s seboj iz mesta. S to prošnjo je potem hodil od kavarne do kavarne, iz trgovine v trgovino, od društva do društva ter celo na cesti ustavljal potnike in jih prosil, naj ga podpro s podpisi. Slednjič je na ta način zbral 2000 podpisov. Značilno je, da je nad polovico podpisov od ženskih rok.

Smrt botanika Goebla

V Monakovem je te dni umrl predsednik ondotne Akademije znanosti, 77 letni tajni svetnik dr. Karel v. Goebel. Pokojnik je bil v vrstah svetovnih rastlinoslovcev znana prikazen in še lani mu je podelila Linnéjeva družba v Londonu za zasluge v botanični stroki zlato Linnéjevo kolajno.

Goebel je študiral v Tübingenu, Strassburgu in Würzburgu, kjer je postal asistent v botaničnem zavodu. L. 1881 je bil pozvan na univerzo v Lipskem, nato pa v Strassburg. L. 1887 se je preselil v Monakovo. Njegovo najbolj znano delo je »Organografija rastlin«. Pokojnik je bil član mnogih akademij, med drugim akademije v Berlinu, Edinburghu, Göttingenu, Haarlemu, Kodanju, Lundu, New Yorku, Oslu, Rimu, Stockholmu, Turinu, na Dunaju, v Upsali in Budimpešti.

Povprečna starost Evropca je 56 let

Statistični pregledi o življenjskih razmerah v posameznih evropskih državah so pokazali, da so najpovoljnejše prilike za visoko starost v skandinavskih deželah, najneugodnejše pa na jugu Evrope, kamor spadamo tudi mi. Povprečna starostna doba prebivalstva zavisi v splošnem od podnebja in njegovih vplivov, a tudi od načina življenja, t. j. od zaposlitve ljudi. Socialna higiena igra tukaj veliko vlogo. Povprečna starost je v agrarnih državah večja kakor v industrijskih, vendar velja pripomniti, da so mesta, kjer je socialna higiena dobro organizirana, tudi v tem pogledu na boljšem kakor podeželje, kjer so sicer klimatične razmere ugodnejše, a ni skoro nič poskrbljeno za higieno.

Najvišjo starost učakajo Evropci v skandinavskih državah, na Švedskem, Norveškem in Finskem. V teh deželah znaša povprečna življenjska doba ljudi 61 do 63 let. V srednjeevropskih državah se lahko reče, da učaka posameznik povprečno starost 55 let. Tudi Francija je v tem pogledu na dobrem. Povprečna starost njenega prebivalstva je 59 let.

Mnogo na slabšem je v tem pogledu Anglija, kjer dosežejo Škotje povprečno 60 let, Londončani pa samo 52 let. Podobno je tudi v Italiji. V njenih severnih predelih učakajo ljudje povprečno 58 do 60 let starosti, Sicilijanci pa umirajo bolj zgodaj, namreč že v 45. letu. Povprečna starostna doba Evropca se torej giblje med 55 in 58 leti in je v primeri z razmerami pred 50 leti za dvanajst do štirinajst let višja. Ni dvoma, da ima največje zasluge na tem »podaljšanju« življenja moderna socialna higiena.

60letnica avstrijskega državnega predsednika

Predsednik Viljem Miklas

bo stopil 15. oktobra v 60. leto svoje dobe. V Rennerjevi vladi je bil državni podtajnik za prosveto, l. 1923 je postal predsednik dunajskega parlamenta, v decembru 1928 je bil prvič, pred letom dni pa drugič izvoljen za državnega predsednika

Pri utrujenosti, razdraženosti, tesnobnosti, nespanju, srčnih nadlogah, tesnobi v prsih, poživi naravna **»Franz Josefova« grenčica** trajno obtok krvi v trebuhu in učinkuje pomirjevalno na njeno valovanje. Profesorji za bolezni prebavil izjavljajo, da se **»Franz Josefova« voda** pri pojavih, ki imajo svoj izvor v zastrupljenju želodčnega črevesnega kanala, obnese kot izborno odvajalno sredstvo. **»Franz Josefova« grenčica** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Stoletna terjatev

Varšavski listi pišejo, da tožita dva rabinca, prvi z Gore Kalvarije, drugi iz Koka, poljsko državo oziroma mesto Varšavo in zahtevajo od nje poslopje Velikega gledališča, varšavski magistrat in še neko palačo. Tožitelja se opirata na dejstvo, da je l. 1831 med poljsko vstajo židovski bankir Mojzes Lipschytz posodil vstašem 100 000 goldinarjev. Ta denar je posodil na hipoteko, katero predstavljajo imenovana poslopja. Oba rabinca sta direktna potomca bankirja Lipschytza in zahtevata, da se ta denarna zadeva dokončno uredi.

Nubijski svečnik

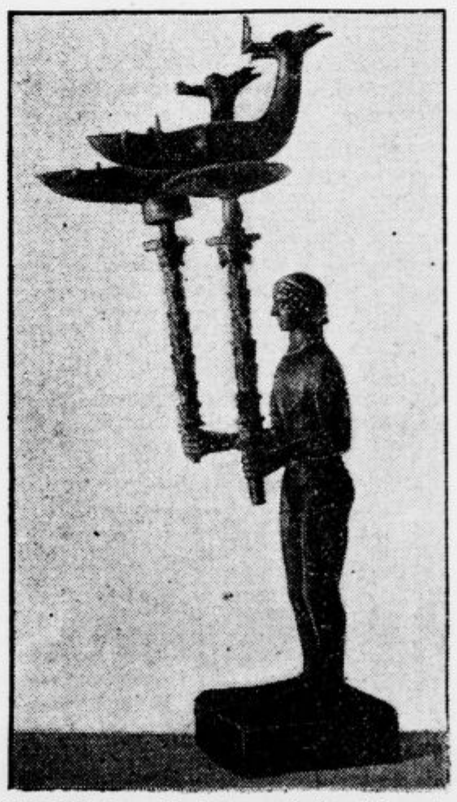

V Nubiji (ozemlje južnega Sudana) je neka arheološka odprava izkopala dragocene predmete iz zadnjih stoletij pred Kristom. Tudi ta figura s svečnikom priča, kako se je Nubija naslonila na grško kulturno sfero

Grof Gobineau

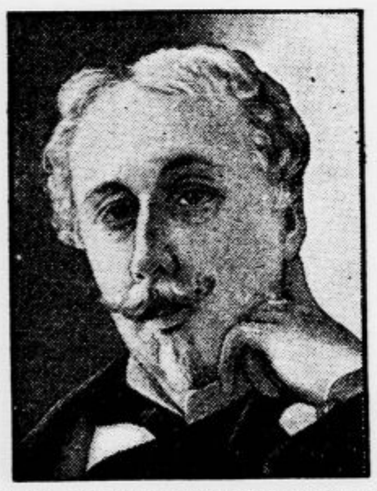

Dne 13. oktobra pred 50 leti je umrl grof Jožef Artur Gobineau in ž njim je izginil univerzalni genij, ki se je na njem svetil še zadnji odsev davno minule renesančne dobe. Bil je zadnji potomec prastare francoske plemenitaške rodbine. Oče ga je določil za vojaško kariero in šele po dolgih bojih mu je dovolil, da se je posvetil znanstvenemu študiju. S 33. letom je sledil pozivu znamenitega zgodovinarja in raziskovalca državnega prava Aleksisa de Tocquevilla, ki je takrat vodil francosko vnanjo politiko, in je postal kabinetni šef v njegovem vnanjem ministrstvu. Po Tocquevillovem odstopu je začela za Gobineauja dolgoletna diplomatska kariera v inostranstvu, najprvo v Bernu, Hannovru in Frankfurtu ob Meni; pozneje je prišel v Perzijo, potem v Atene in nato v Rio de Janeiro, kjer mu je postal učeni zadnji brazilski cesar, dom Pedro II., zelo naklonjen. V nemško-francoski vojni je nato kot zastopnik v generalnem svetu departementa Oise izkoristil svoje znanje nemških razmer, da je z vso taktnostjo in razumnostjo posredoval med Nemci, ki so prodrli v to ozemlje, in domačini. Tisti čas mu je dal gradiva za dve deli, »Francija l. 1870.« in »Tretja republika v svoji pravi vrednosti«, s katerima je povedal svojim rojakom marsikatero bridko resnico. To so mu hudo zamerili, zlasti ker je že v nekem prejšnjem delu, »Preiskava o neenakosti človeških plemen« malo preveč poveličeval germanskega človeka. Značilno je, da so Nemci tudi njegova pesniška dela bolj brali nego Francozi.

Po vojni je deloval 5 let kot diplomatski zastopnik v Stockholmu, potem pa je zaradi svojega zdravja in spletk svojih nasprotnikov odšel kot zasebnik v Rim. V Italiji je 1882. umrl.

Gobineau je bil velik stvarilec na znanstvenem, umetniškem in pesniškem polju. V svoji že omenjeni monografiji o človeških plemenih je zastopal naziranje, da so različna plemena različne vrednosti, posebno pa je obsodil mešana plemena.

V Perziji je napisal več važnih del o verstvih in filozofijah Srednje Azije, o klinopisu, o perzijski zgodovini itd. Napisal je tudi »Azijske novele«, ki sličijo po sili opisa in bistrovidnosti delom Prospera Mérimééeja. V Stockholmu pa je ustvaril svoje glavno delo »Renesanca«, ki je prava epopeja te dobe, knjigo, ki je postala že davno splošna last vsega izobraženega sveta. Nihče ni bil tako poklican kakor on, da poda svetu vse svetle in senčne strani renesančne dobe. Njegove osebe nastopajo in govore tako, kakor so morale nastopati in govoriti v življenju, in zato nam ostanejo nepozabne kakor figure v Shakespearovih dramah.

Pravkar izšla številka ilustrovane tedenske revije

„ŽIVLJENJE IN SVET“

vsebuje naslednje zanimivosti:

»PO KUMANOVSKI ZMAGI« — alegorična slika H. Smrekarja
»KRALJ PETER I. OSVOBODITELJ« — lesorez E. Justina
DVAJSETLETNICA KUMANOVSKE BITKE (Dr. Vlad. Travner — s slikami)
V DUŠANOVEM CARSTVU (Iv. Podržaj — s sliko)
ZA KADILCE
O RAZVOJU ČLOVEKA (s sliko)
SLIKE IZ ŽIVLJENJA IN SVETA
PRI GLAVOREZIH (s slikami)
KAJ JE VIDEL PROF. BEEBE V
MORSKI GLOBINI (s slikami)
TORNADO (s slikami)
ČLOVEK IN DOM (Jesensko cvetje in keramika — s slikami — Praktični nasveti)
ZNAMKE PRIPOVEDUJEJO (Znamka za 50 milijard — s slikami)
TRI MINUTE POTOVANJA (Nemški muzej v Monakovem — s sliko)
ŠAH
UNIVERZA ZA ZAKONSKO SREČO
DROBNOGLED KOT DETEKTIV
HUMOR (Adomson)

»ŽIVLJENJE IN SVET« se naroča v Ljubljani, Knafljeva ulica 5. — Posamezne številke 2 Din po vseh trafikah

Nemški koncelar na Bavarskem

Kancelar Papen je te dni obiskal Monakovo, kjer je z bavarskim ministrskim predsednikom obravnaval vprašanja, ki se tičejo Prusije in južnih nemških dežel

Nemški tujski legionar - razkrinkan

V zadevi nemškega tujskega legionarja Oskarja Daubmanna iz Endingena, ki se je letos spomladi po šestnajstih letih tlake v francoski tujski legiji vrnil v domovino k očetu in materi, so nastopile zadnje dni senzacionalne spremembe.

Čitateljem našega lista bo morda še v spominu zgodovina Daubmannove odiseje. Pred časom se je Daubmann javil na nemškem konzulatu v Napoliju ter izjavil, da je pobegnil iz francoskega vojnega ujetništva v severni Afriki. Šestnajst let je po lastnih navedbah presedel v francoskih ječah in niti po koncu vojne ga niso izpustili. Slednjič se mu je posrečilo pobegniti. Z afriške obale ga je prinesla na evropsko kopnino ladja, ki se je usmilila njegovega trpljenja.

Nemci so nad Daubmannovimi izpovedmi strmeli, njih listi, posebno ilustrovani tedniki, so delali ogromno reklamo z »življenjsko zgodbo poslednjega nemškega vojnega ujetnika...« Daubmann je na dolgo in široko opisoval škane, ki jim je bil izpostavljen v francoskih kolonijah. Njegove izjave so vzeli na zapisnik in so jih poslali preko vnanjega ministrstva v Pariz, da se francoska vlada izjavi o stvari. Toda iz Pariza je dvakrat prišlo zagotovilo, da je Daubmannovo ime neznano v arhivu tujske legije in da takšen jetnik nikoli ni bil zabeležen v seznamu francoskih vojnih jetnikov.

Še preden so se pojavili dvomi v verodostojnost Daubmannovih izpovedi, pa so nacionalistični Nemci izrabili njegovo zadevo za politično ščuvanje proti Franciji, češ, glejte, kako ravnajo z našimi ujetniki! Daubmanna so sprejemali z velikimi svečanostmi, kazali so ga na ljudskih shodih in v kinematografih ter mu nudili priliko, da je javno hujskal proti Francozom. Nastopil je celo v Berlinu in drugih mestih, kjer je ponavljal svoje očitke proti Francozom pred zastopniki tiska. Njegovi argumenti so bili takšne narave, da so nekateri dvomili o njih resničnosti, vendar pa se mu nihče ni upal ugovarjati. Višek predrznosti je dosegel Daubmann z zahtevo, naj mu francoska vlada dovoli, da svoje obtožbe dokaže na licu mesta v Afriki. Tudi tozadevno je nemška vlada posredovala pri francoskem poslaništvu v Berlinu.

Med hujskaško predavalno turnejo po nemških mestih pa je Daubmanna zadela zaslužena kazen. Neki bivši legionar Nemec je videl in slišal Daubmanna in se mu postavil po robu ter ga razkrinkal za najnesramnejšega sleparja. Povedal je, da je poznal pravega Daubmanna, ki pa je bil povsem drugi človek. Pravi Daubmann je že davno umrl, v lažnem Daubmannu pa so spoznali večkrat predkaznovanega zločinca Kristijana Hummla.

Takoj po tej ugotovitvi so razkrinkanega sleparja zaprli. Lažni Daubmann je priznal, da je izrabljal nemško nacionalistično lahkovernost in si izmišljal stvari, ki jih ni nikoli doživel. Oblasti so zdaj uvedle preiskavo in delajo na tem, da pojasnijo, kako sta mogla oče in mati pravega Daubmanna priznati tega sleparja za svojega sina. Hummel je doma iz Charlottenburga pri Berlinu in je bil že davno na indeksu zločincev, ki jih je iskal nemška kriminalna policija.

Čudno zdravilo

Iz Kathe v severni Birmi poročajo o neki ženi, ki se je na čuden način žrtvovala za svojega moža. Mož, Kitajec, je zbolel in nobeno zdravilo mu ni pomagalo. Tedaj se je žena spomnila starega kitajskega recepta, ki priporoča človeško meso, in sicer meso kakšnega bližnjega sorodnika, kot zdravilo. Ne da bi povedala kaj svojemu možu, si je žena iz lastnega telesa izrezala kos mesa in je imela še toliko moči, da ga je pripravila. Ko ga je prinesla možu, je ta opazil, da krvavi in je poklical sosede. Ti so spravili ženo v bolnišnico. Od tam pa je prišla še pred sodnike, da bi se zagovarjala radi poskušenega — samomora.

Namestu lisice ustrelil otroka

Iz Bielefelda poročajo: V bližini kraja Lehrte sta šla na lov dva lovca. Enemu izmed obeh se je zdelo, da vidi kakšnih 150 m pred seboj lisco. Na njegovo opozorilo je tudi tovariš snel puško in sta oba pomerila in sprožila. Čim sta počila strela, se je oglasil pretresljiv krik. Lovca sta odšla proti kraju, kjer sta upala dobiti plen, tam pa sta našla na zemlji zvijajočega se otroka, osemletnega sinčka nekega zidarja, ki se je igral pred lisičjo jamo in je postal žrtev zamenjave. Dečka sta zadela dva strela in je bil na mestu mrtev.

Novost za filatefiste

V Rusiji pripravljajo zbirko 22 znamk v vrednosti od 1 do 35 kopejk. Na novih znamkah bodo upodobljeni prebivalci posameznih pokrajin: Tunguzi, Burjati, Abhazi, Georgijci, Samojedi, Baškiri, Čuvači, Kozaki, Tatari in drugi.

Vlom v praško cerkev

V noči od ponedeljka na torek so vlomili neznani zlikovci v cerkev sv. Vaclava na Smichovu. Izropali so tabernakelj, v katerem so uplenili več dragih kamnov, med njimi šest turkizov, štiri smaragde, en diamant in tri rubine. Škodo cenijo na 30 tisoč Kč.

Hiše so se podrle

V Lilleu sta se te dni zrušili dve hiši. Z eno edino izjemo so vsi stanovalci pravočasno opazili grozečo nevarost ter pobegnili. Osebe, ki jo je katastrofa zalotila v postelji, je bila ubita.

ANEKDOTA

Tomislav Krizman nam je dovolj znan po svojih radirankah in tudi tujina ga močno ceni. Nekoč je hotela monakovska državna galerija nakupiti nekoliko njegovih slik. Toda bilo je v dobi inflacije in umetnik je zahteval ogromno vsoto. Cele tedne so se pogajali, vdal se ni in tako so na zadnje čeprav težko, sprejeli njegovo zahtevo. Tedaj pa je sporočil Krizman galeriji sledeče: »Ker me tako visoko cenite, kakor sem se cenil sam, je mojemu častihlepju zadoščeno in Vas prosim, da sprejmete tiste slike v dar.«

Vsak dan ena

»Seveda sem točna, dragec! Saj veš, da ne dam nikoli nikomur čakati name.«

Michel Zévaco: 168

Pardaillanov sin

Zgodovinski roman.

D'Epernon je bil prepričan, da je Jehan odhitel v Louvre, kjer jih misli ovaditi. Zato jo je udrl naravnost po Grenellski ulici, da bi mu bil prej ko mogoče za petami. Ko je dospel na vogal ulice Sv. Honorija in Petelinje ulice, je srečal nekoga, ki mu je povedal, da je tisti, ki ga išče, dirjal proti Trahoirskemu križu: Kjerkoli gonijo človeka, se vselej najde brezimnik, ki je videl preganjanca in pokaže psom njegovo sled.

Vojvoda je torej zavil po ulici Sv. Honorija namestu po Petelinji ulici. A razgovor mu je bil vzel spet dve minuti.

Pri Trahoirskem križu je srečal velikega profosa, gospoda de Neuvyja, ki se je na čelu dvajsetorice konjenikov vračal iz Louvra. Razgovor med poveljnikoma je povzročil novo zamudo. Veliki profos je bil ves besen, ko je zvedel, da je nevarni rokovnjač Jehan Hrabri živ. Brez oklevanja se je tudi sam pridružil vojvodi.

Leonora Galigai se je bila vrnila domov. Tam je našla Concinija, ki mu je neutegoma povedala, kaj se godi. Concini je prebledel kakor smrt. A bil je odločen človek in ni zapravljal časa z očitki, kakor vojvoda d'Epernonski. V trenutku je zbral vse ljudi, kar jih je imel pri rokah; bilo jih je kakih deset.

Med tem, ko so ti ljudje v največji naglici sedlali svoje konje, sta se zakonca posvetovala. Leonora, ki je bila spotoma premislila kako in kaj, mu je s čudovito mirnostjo pojasnila:

»Kralj se je odpeljal iz Louvra. Jehan Hrabri mora torej hiteti za njim. Dvoje se utegne zgoditi: ali ga dohiti za časa, da ga posvari, ali pride pa prepozno. Če pride prepozno, sva gospodarja midva... Tedaj ga kratkomalo obtoživa, da je umoril kralja. Prijeli ga bodo, ga obsodili, njegova glava bo padla, in rešena bova na vekomaj.«

»Da,« je rekel Concini, ki jo je ves zasopel poslušal, »a kaj bo, če pride za časa?«

»Tedaj ga šele obtožimo!« je z divjo odločnostjo odvrnila Leonora. »Pouči d'Epernona, da bo govoril takisto kakor ti. Našli bomo priče, ki bodo izpovedale, da so videle Jehana, kako se je vtihotapil v konjarne... Med besedo tega razbojnika in besedo blagorodnih plemičev je vsako primerjanje nedopustno. Izgubljen je, naj govori kar hoče!«

»Corbacco, prav imaš!« je navdušen vzkliknil Concini. »Bodimo drzni, pa ujamemo dve muhi na en mah! Občudujem te, Leonora!«

»Nagib umora je ljubosumnost... Razumeš, Concini? Ljubosumnost, ki ga je že enkrat zapeljala, da se je z mečem v roki vrgel na kralja.«

Te besede je izrekla z neukrotno strastjo. Nato je pa nežno stisnila soproga k sebi in mehko dodala:

»Pojdi, Concinetto! Spreten bodi, pa nas rešiš vse.«

»Bom, santa Madonna!« je obljubil Concini in zajahal konja.

Florentinčev dvorec je stal nedaleč od Trahoirskega križišča. Dospel je tja baš o pravem trenutku, da je srečal d'Epernona in Neuvyja, ki se jima je seveda pridružil.

Neutegoma je odvel d'Epernona v stran in mu povedal Leonorin načrt. Sporazumela sta se brez težave, zakaj tudi d'Epernonu se je zdela Galigajkina misel čudovita.

Po vsem, kar so mogli dognati, je bil Jehan kakor strela zdrevil skozi ulico Arbre-Sec in zvihral proti Novemu mostu. Poveljniki so torej vedeli, katere smeri se jim je bilo držati. Zajahali so na čelo svojih oddelkov in v skok zdreveli proti Novemu mostu.

A vse te podrobnosti skupaj so jih stale več ko četrt ure časa.

Sto konjenikov — pa jih ni bilo niti toliko — se v tistih časih ni moglo prištevati med pojave, ki zbujajo ljudsko pozornost. Ali —

Concinija so bili dohiteli njegovi štirje plemiči: Eynaus, Roquetaille, Saint-Julien in Longval. Vsi, Saint-Julien s svojo obvezo, Eynaus in Longval, ki sta bila še vsa potolčena, so se bili začutili močne in polne navdušenja, kakor hitro je šlo za to, da pokončajo Jehana Hrabrega.

In Concini jih je spretno naučil, kako in kaj. Opričniki so neutegoma raznesli gospodarjeve besede na okoli. D'Epernon, ki mu je Concini pomembno namežiknil, je uganil, za kaj gre, in priskočil zavezniku na pomoč.

Kakor blisk se je raznesla vest, da konjeniki zasledujejo strašnega razbojnika, ki ga morajo prijeti, da ne izvrši svojega peklenskega naklepa zoper kraljevo življenje.

Ljudje so ponavljali drug drugemu tudi razbojnikovo ime: Jehan Hrabri! Pripovedovali so zgodbo o boju na morišču, seveda vso zavito in spačeno. In povrhu so naštevali iz njegovega življenja sam Bog si ga vedi kakšna nezaslišana grozodejstva. Prestrašeno vpitje se je dvigalo z vseh strani: nekateri so preklinjali zločinca, drugi so blagoslavljali junaške rešitelje, ki hitijo dobremu vladarju na pomoč...

Ljudsko razburjenje je dajalo zli novici orlovska krila. Prehitela je konjenike in zvihrala naprej. Delj ko je prodirala, hujše je rasla. Zdaj že niso več govorili o enem samem rokovnjaču, ampak o celi tolpi, o vojski pod poveljstvom Jehana Hrabrega, ki hoče najprej umoriti kralja, nato pa opleniti, požgati in poklati ves Pariz.

S P O R T

Nekoliko opomb k prvim rezultatom v Atenah

Včeraj smo objavili točna poročila o rezultatih prvega dne na balkanskih igrah v Atenah. K posameznim točkam je treba nekoliko opomb, ki jih prinašamo danes po pismenih poročilih iz Atene.

Že pri predtekih na 100 m bi bila slika brezdvomno popolnoma druga, ako ne bi manjkala naša najboljša sprinterja Jamnitzky in Skok. Zlasti v tej disciplini bi bil rezultat v finalu popolnoma drugačen, ker bi oba imenovana gotovo odločala za placement od tretjega do četrtega mesta. V tekih na 200 in 400 m in v vseh stafetah pa bi gotovo pripomogla do ugodnejšega placementa.

Met krogle nam je prinesel lepo zmago in častno tretjo mesto. Naša zastopnika Kleuta in Spahića je treba vsekakor pohvaliti. S to zmago je zaplapolala jugoslovenska zastava na prvem mestu. Tretje mesto Spahića je tembolj občudovanja vredno, ker se je Spahić nekoliko ranil na remi, pa kljub temu vrgel kroglo z minimalnim prestopom okoli 14.20. Kleut pokazuje od prireditve do prireditve lepši napredek.

V teku na 800 m je naša majhna kolonija doživela hud udarec. Oba naša najboljša srednjeprogaša Tučan in Žorga sta odpovedala. Štirikrat so morali atleti startati, preden je bil start v redu. Letošnji rezultati so za več sekund slabši od lanskih. Nerazumljiva je odpoved Žorge in pa tudi Tučana, ki je tekel za celih 5.8 sekunde slabši kot na državnem prvenstvu v Zagrebu

Tudi v skoku v višino smo končali z neuspehom. Mikič je skočil 170, dočim je Buratovič popolnoma odpovedal. Sploh tudi rezultat prvega ni dober. Lani je zmagovalec Grk Papanicolau skočil 189, drugi in tretje plasirani (Buratovič) pa 180.

Naravnost sijajni uspeh je, kakor smo že poudarili, dosegel Krevs **v teku 10.000 metrov**. Tempo je bil zelo oster. Kovačič, bi se morda bolje plasiral, ako ga ne bi bile žulile sprinterice in je tri runde tekel z eno sprinterico v roki. Krevs je, čeprav ni navajen na nenormalno tekališče v Atenah (krivulje so dolge 40 m), izboljšal Kovačičev rekord na državnem prvenstvu v Zagrebu za celih 22 dve petini sekunde.

Lani smo bili **v stafeti 4-krat 400 m** prvi. Letos smo se morali zadovoljiti s tretjim mestom. Jugoslavija je lani zmagala z rezultatom 3:33.8, čeprav je nastopila brez Jamnickega. Letošnja zmagovalska grška štafeta je dosegla čas 3:35 tri petine. Postava naše stafete je bila: Stefanović, Zupančič, Ferenščak in Tučan. Slab je bil Stefanović, pohvaliti pa je treba Zupančiča in Ferenščaka, dočim se je poznala Tučanu utrujenost po teku na 800 m. Takoj prvih 400 m so pridobili Grki okoli 10 m naskoka, katerega so držali do konca. Naš placement nikakor ne zadovoljuje. Povprečno je tekel vsak tekmovalec naše stafete 54.5. Ta rezultat je slabši od onega, ki ga je doseglo moštvo Haška na državnem prvenstvu. Marsikatera klubska stafeta v naši državi bi mogla doseči boljši rezultat. Nastop Jamnickega bi brez dvoma moral situacijo izpremeniti. Toda kljub odsotnosti Jamnickega bi moral biti naš placement boljši, ker je verjetno, da je odpovedal vsak tekač povprečno za celi 2 sekundi.

Skupno beležimo napram lanskemu letu nazadovanje za celih 7 točk, dočim pokazujejo ostale ekipe, razven Bolgarije, napredek. Letos beležimo v posameznih disciplinah največji napredek v teku 10 km, ki mu sledi tudi oni v metu krogle, dočim smo nazadovali zlasti v tekih 100 in 800 metrov, dalje v skoku v višino, kjer se ni plasiral noben Jugosloven. Najtežji poraz pa je vsekakor oni v stafeti 4-krat 400 m, ko smo se morali kot lanski zmagovalci letos zadovoljiti s tretjim mestom.

Toliko o rezultatih prvega dne.

Hvala Bogu so nam naši metalci Gojič, Zupan in Kleut v sredo priredili prav prijetno presenečenje ter s svojimi zmagami dosegli, da smo se povzpeli na drugo mesto.

Tekmovanja se nadaljujejo v soboto in v nedeljo. V soboto je program naslednji: predteki 200 m, predteki 400 m lese, troskok, 5000 m, disk helenski stil, finale 200 metrov, finale 400 m lese in balkanska stafeta. V nedeljo ob 14.30 prične maratonski tek, najbrž iz vasice Marathon. Nato sledijo predteki 400 m, predteki 110 m lese, skok ob palici, met kopja, 1500 m, skok v daljavo, finale 110 m lese, finale 400 m in kot zaključek stafeta 4-krat 100 metrov.

SK Grafika. Danes točno ob 19. obvezen sestanek vseh igralcev nogometne sekcije v klubovem lokalu.

Službene objave LNP

(S seje p. o. dne 12. oktobra 1932.)

Navzoči: gg. Stanko, ravn. Šetina, Novak, Grošelj, Kovač, Zupanc, Petrič, Brumen, Anko.

V nedeljo 16. oktobra se določijo naslednje prvenstvene tekme:

Ljubljana, igrišče SK Ilirije ob 15.30 SK Svoboda : SK Železničar, Maribor. Predtekma ob 13.45 USK Sparta : SK Disk, Domžale. Službujoči odbornik LNP gospod Drufovka, nadzor nad blagajno g. Vičič. SK Svoboda mora postaviti vsem rediteljev.

Igrišče SK Korotana ob 15.30 poskusne tekme. SK Zadruga : SK Korotan.

Maribor, igrišče ISSK Maribora, ob 14.45 SK Rapid : SK Ilirija, Ljubljana. Predtekma ob 13.30 ISSK Maribor, jun. : SK Ilirija, jun. Službujoči odbornik g. Cilenšek.

Čakovac ob 15. Čakovečki SK : ISSK Maribor. Službujoči odbornik LNP gospod Knez.

Domžale, igrišče SK Domžale ob 15. SK Domžale : SK Reka. SK Domžale mora postaviti deset rediteljev.

Hrastnik, igrišče SK Hrastnika ob 15.30 SK Hrastnik : SK Rudar Službujoči odbornik g. Taufer. Dovoli se predtekma rezerv.

Trbovlje, igrišče SK Amater ob 15.30 SK Dobrna : SK Zagorje. Službujoči odbornik g. Stepišnik. Dovoli se predtekma rezerv.

Zagorje, igrišče SK Svobode ob 10. dopoldne druga poskusna tekma SK Svoboda, Zagorje : SK Retje. Službujoči odbornik g. Hudi.

Celje, igrišče Atletik - SK ob 9. dopoldne Atletik - SK : SK Laško. Službujoči odbornik g. dr. Ivič. Popoldne ob 15. SK Olimp : SK Šoštanj. Službujoči odbornik g. Jegrišnik.

Novo mesto ob 15. SK Elan : SK Javornik, Rakek. Službujoči odbornik g. Petrič

Preloži se prvenstvena tekma SSK Celje : ASK Primorje, določena na 16. t. m. v Celju. Določi se prvenstvena tekma SK Grafika : ŽSK Hermes na 23. oktobra v Ljubljani.

Odobrijo se prijateljske tekme SK Amater, Trbovlje : SK Ilirija v Trbovljah 15. oktobra, SK Bratstvo, Jesenice : SK Ilirija 16. t. m. na Jesenicah, SK Sloga, Loke : SK Amater II. 16. t. m. ob 15.30 na igrišču SK Loke na Lokah.

Določi se prvenstvena tekma Pustakovečki SSK : SK Svoboda, dne 13. novembra v Čakovcu.

Opozarjajo se vsi klubi, da morajo napisati na tiskovini za postavo moštva ime in priimek vsakega igralca.

Sklep M. O. Trbovlje glede cen na prvenstvene tekme se vzame na znanje. Na znanje se vzamejo zapisniki M. O. Maribor od 3. in 10. oktobra, zapisnik M. O. Celje od 10. oktobra in zapisnik M. O. Trbovlje od 10. oktobra. Tajnik II.

Službeno iz LNP. Sekcija zbora nogometnih sodnikov je z včerajšnjo službeno objavo v »Jutru« pozvala sodniške kandidate k polaganju izpitov za pods. sodnika ki se bodo vršili 22. in 23. t. m. LNP opozarja vse one kandidate, ki so se doslej prijavili pri LNP za polaganje izpitov, da to ponovno store, in sicer naj se pismeno javijo direktno sekciji zbora nogometnih sodnikov, Ljubljana, kavarna Evropa s podatki, ki jih v včerajšnjih objavah sekcija zahteva. Tajništvo.

Službeno iz LNP. Danes ob 18.30 seja k. o. v Delavski zbornici. K isti se pozivajo ob 18.45 Jug Fr. (Primorje), Benedičič Stane (Jadran), Drobež (Korotan): ob 19 Doberlet (Ilirija) in Starman (Svoboda). — Tajnik III.

Službeno iz OZDS pri LNP. Delegirajo se v nedeljo 16. t. m.: v Ljubljani Svoboda — Železničar. igrišče Ilirije ob 15.15 g. Deržaj; ob 13.45 Sparta — Disk gospod Zupan; v Mariboru Rapid — Ilirija, igrišče Maribora ob 14.45 g. dr. Planinšek; ob 13.30 istotam Ilirija jun.: Maribor jun. g Skalar; v Čakovcu: ČSK Maribor ob 15. g Nemec: v Domžalah ob 15 Domžale — Reka g. Ramovž; v Novem mestu: Elan — Javornik ob 15.30 g. Cimperman:; na Jesenicah: Bratstvo — Ilirija II. ob 15.30 g Mahkovec: v Hrastniku ob 15.30 Hrastnik — Rudar g. Vidic, v Trbovljah: ob 15.30 Dobrna — Zagorje g Kramaršič: v Zagorju: ob 10. dopoldne Svoboda. Zagorje — Retje (poskusna) g Marin: v Ljubljani, igrišče Korotana ob 15.30: Korotan — Zadruga (poskusna) g. Dolinar.

Protest Maribora. Kakor doznavamo, je ISSK Maribor brzojavno najavil pri LNP svoj protest proti prvenstveni tekmi Ilirija : Maribor, in sicer zaradi napačnih odločitev sodnika.

Nedeljski nogomet v Celju. V nedeljo 9. t. m. odpovedani drugorazredni prvenstveni nogometni tekmi se bosta vršili v nedeljo 16. t. m. Ob 9 dopoldne se bo pričela na sportnem igrišču pri »Skalni kleti« prvenstvena tekma med SK Atletik in SK Laškim, ob 15. pa med SK Olimpom in SK Šoštanjem. Prvo tekmo bo sodil g. Janežič, drugo pa g. Ochs. V slučaju neugodnega vremena in slabega stanja igrišča pri »Skalni kleti« se bosta vršili obe tekmi na sportnem igrišču SK Olimpa na Sp. Hudinji pri Celju.

Pričetek podsaveznega hazenskega prvenstva. TKD Atena : SK Ilirija. Na igrišču Ilirije se spoprimeta v nedeljo v borbi za podsavezno prvenstvo stara hazenska rivala Ilirija in Atena. Tekma se vrši po starih, t. j. sedaj veljavnih pravilih, vendar pa obeta kljub temu temperamentno in interesantno borbo, ker sta obe družini za to srečanje dobro pripravljeni. Večje izglede za uspeh ima Ilirija, ker igra na lastnem terenu, poleg tega je absolvirala letos znatno več tekem, kakor Atena, v katerih je v svoji formi znatno napredovala, kar je dokazala ravno v pomladni tekmi proti Ateni katero je porazila z lahkoto s 13 : 2, kasneje pa v pokalnih tekmah. Tekma se vrši dopoldne ob 10.45. in sicer ob vsakem vremenu. Vstopnina se k tej tekmi ne bo pobirala. Vodstvo tekme je poverjeno g. Doberletu.

Redna glavna skupščina Gorenjskega zimskosportnega podsaveza se bo vršila v nedeljo 16. t. m. ob 9. dopoldne v tovorniški restavraciji (Kazini) na Jesenicah. V nedeljo popoldne se vrši na sportnem igrišču »Bratstva« na Jesenicah nogometna tekma, pri kateri nastopi moštvo ljubljanske Ilirije proti I. garnituri Bratstva z Jesenic. Z ozirom na to, da so znane sposobnosti Ilirije, vlada med jeseniškimi prijatelji sporta zelo veliko zanimanje za to tekmo in to tembolj, ker je tudi Bratstvo v zelo dobri kondiciji in bo nastopilo z nekaterimi novimi igrači.

SK Ilirija (nogometna sekcija). Seja načelstva drevi ob 20. v »Evropi«. Prihodnje tekme: v soboto komb. moštvo: Amater v Trbovljah, v nedeljo I. moštvo: Rapid in juniorji: Maribor jun., obe v Mariboru. Sestava moštev in podrobnosti so objavljene na običajnih mestih.

ASK Primorje (nogometna sekcija) Drevi od 16. naprej strogo obvezen trening za vse nogometaše. Ob 20. seja sekcijskega odbora pri Perlesu.

SK Jadran. Drevi ob 20. sestanek I. in rezervnega moštva pri Svetliču, Kolezija. Igra se v nedeljo v Kranju. Zato se opozarjajo igrači, da se sigurno udeleže sestanka

SK Reka. Članski sestanek vseh nogometašev danes ob pol 8. Sigurno naj se udeležita obe garnituri.

TKD Atena (hazenska sekcija). Danes ob 19. obvezen setanek za vse hazenašice na igrišču.

Oskrbovani planinski domovi

Ljubljana, 13. oktobra.

Slovensko planinsko društvo sporoča, da so odprte in oskrbovane naslednje planinske koče in domovi:

V Triglavskem pogorju: Erjavčeva koča na Vršiču je odprta ob sobotah in nedeljah, ob dnevu pred praznikom in na praznik do vštevši 1. novembra t. l. Kdor želi koče posetiti med tednom, naj se zglasi pri g. Julki Pečarjevi v Kranjski gori. Aljažev dom v Vratih: Velja isto kakor za Erjavčevo kočo na Vršiču. Triglavski dom na Kredarici je odprt ob sobotah in nedeljah do vštevši 16. oktobra. Za poset med tednom se je oglasiti pri oskrbniku g. Francu Šestu v Srednji vasi v Bohinju. Koča pri Triglavskih jezerih je zaprta. Kdor jo želi posetiti, naj se zglasi pri oskrbnici Ivanki Žvanovi v Srednji vasi v Bohinju. Malnarjeva koča pod Črno prstjo je odprta in oskrbovana do 1. novembra. Orožnova koča pod Črno prstjo je odprta in oskrbovana le ob sobotah in nedeljah, na dan pred praznikom in na praznik: to pa samo v primeru lepega vremena. Kdor bi se hotel sicer poslužiti koče, naj se zglasi pri oskrbnici g. Ivanki Smukavčevi v Bohinjski Bistrici št. 15 Staničeva koča, Aleksandrov dom in Vodnikova koča so zaprte.

V Karavankah: za Kadilnikovo kočo na Golici velja isto kakor za Erjavčevo kočo. Zaradi poseta med tednom se je oglasiti pri oskrbnici g. H. Medja, Sv. Križ - Planina nad Jesenicami. Spodnja koča na Golici je odprta in oskrbovana do 17. oktobra: po tem dnevu pa velja zanjo kakor za Erjavčevo kočo na Vršiču. Zaradi poseta med tednom se je zglasiti pri oskrbnici C. Derničevi, Sv. Križ - Planina nad Jesenicami.

V Kamniških Alpah: Dom v Kamniški Bistrici, Dom na Krvavcu in koča na Veliki planini so vse leto oskrbovani. Cojzova koča na Kokrškem sedlu in Kamniška koča na Kamniškem sedlu sta odprti ob sobotah in nedeljah do vštevši 16. oktobra t. l. Za poset med tednom se je oglasiti pri oskrbniku Doma v Kamniški Bistrici. Češka koča in Krekova koča sta zaprti.

Vse leto sta odprta in oskrbovana hotel Zlatorog in hotel Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru. Ostale koče so oskrbovane le za silo.

SPD priporoča svojim članom, da kupujejo polovične vozovnice na podlagi uverenj zaradi evidence v podružnici »Putnika« v hotelu »Metropol« (Miklič) na Masarykovi cesti (nasproti glavnega kolodvora).

Savinjska podružnica SPD v Celju sporoča, da so odprte naslednje koče: Piskernikova in Tillerjeva koča v Logarski dolini, Mozirska koča na Mozirski planini in Celjska koča v Celjskem pogorju. Kocbekov dom na Korošici in Frischaufov dom na Okrešlju sta zaprta.

Podružnica SPD v Radovljici sporoča, da je Vilfanova koča na Begunjščici odprta in oskrbovana le ob nedeljah, dokler bo lepo vreme.

Podružnica SPD v Kranju sporoča, da je Valvazorjeva koča stalno odprta; Prešernova koča na Stolu pa le ob sobotah in nedeljah do 16. oktobra.

Mežiška podružnica SPD »Peca« v Mežici sporoča, da je Uletova koča na Peci odprta do 16. oktobra; po tem dnevu pa bo koča oskrbovana ob sobotah in nedeljah do 1. decembra, če bodo dospele prijave. Čim bodo snežne razmere na Peci za smučanje ugodne, bo koča stalno oskrbovana vso zimo. V koči je nameščenih za zimske posetnike 44 postelj v kurjenih sobah. Vse prijave glede poseta je pravočasno javiti podružnici »Peca« v Mežici.

Upravni odbor SPD na Boču sporoča, da bo restavracija na Boču tudi letošnjo zimo odprta in oskrbovana.

Podružnica SPD v Škofji Loki sporoča, da je koča na Ljubniku odprta in oskrbovana vse leto. Pot je dobro markirana, tako da je dostop mogoč od vseh strani. Tura je zlasti priporočljiva v jesenskih dneh zaradi izredno lepega razgleda.

Iz življenja na deželi

Iz Hrastnika

h— **Uradni dan sreskega sodišča,** ki je bil prvotno napovedan za soboto 15. t. m., se bo vršil že jutri v običajnih urah v prostorih občinske ekspoziture v Hrastniku.

h— **Prosvetni odsek sokolskega društva** ponovi v nedeljo 16. t. m. ob 18. igro »Dve nevesti« ali Mučaradnikov »Miha se ženi« v dvorani Sokolskega doma.

h— **V steklarni** se je položaj, ki je bil v zadnjem času že zelo kritičen, začasno zboljšal. Te dni se je začelo delati še na tretji peči.

Iz Novega mesta

n— **Gobe, prehrana revnih.** Jesensko deževje je ustvarilo revnim ljudem precejšen zaslužek. Ajdovčki so po naših gozdovih zrasli iz tal v takih množinah, da je trg vsak dan poln. Nabiralci, ki trgujejo z ajdovčki, imajo poleg dobička še brezplačno prehrano.

n— **Kino »Dom« v Sokolskem domu** predvaja danes in jutri obakrat ob 20.15 ter v nedeljo 16. t. m. ob 15., 18. in 20.15 zvočni film »Nedolžni Jakob«. Predigra zvočna.

n— **Opozorilo, ki velja za vse.** Sresko načelstvo je dalo razglasiti, da je vsakomur strogo zabranjen prehod čez železniški most in viadukt, ki spaja novomeški in kandijski kolodvor. Kdor bo neupravičeno šel to pot in ga železniška straža ustavi, bo nosil vse posledice stroge naredbe.

n— **Splošna trgatev.** Naši vinogradniki so pričeli te dni s splošno trgatvijo. Nekateri so trgali tudi v deževnem vremenu, ker so sodili, da ne bo več konca jesenskemu deževju. Pridelek bo po kakovosti dober. Kjer pa je v poletju padala toča, je zdaj ob trgatvi precej pridelka gnilega, zato bo letina po dolenjskih krajih v količini manjša od lanske

n— **Delo se je odprlo.** Uprava parne žage v Soteski, ki je last kneza Auersperga in katero je imela do nedavna v najemu lesna tvrdka Javornik je pričela zopet redno obratovati. Za enkrat je uprava parne žage kneza Auersperga ki jo vodi sedaj v lastni režiji, zaposlila okrog 100 delavcev.

Iz Ptuja

j— **Divji lovci na delu.** V revirjih blizu Nove vasi pri Ptuju je zadnje noči odmevalo streljanje divjih lovcev. Lovski paznik Blaž Toplak je v ponedeljek blizu polnoči opazil v mesečini dva taka ponočnjaka. Previdno se jima je bližal a sta ga vendarle opazila in oddala par strelov proti njemu Moral se je umakniti in je hotel divja lovca zalezti z druge strani Pa sta ga zopet opazila in začela streljati Tedaj je ustrelil tudi Toplak Po kratki tišini je čul, da ga nekdo kliče na pomoč Previdno se je približal in našel svojega dobrega znanca Alojza Slano obstreljenega po nogah. Spravil ga je do svoje hiše, nato pa ga je z vozom prepeljal na njegov dom. Slana je sicer dober posestnik, a je vendar vdan strasti divjih lovcev. Orožniki so drugi dan našli v gozdu puško in dva fazana. Vneto zasledujejo tudi ostale divje lovce, ki so rod fazanov že močno iztrebili.

j— **Žalosten konec fantovskega nasilja.** V ponedeljek je bil 22letni dninar Janez Krajnc iz Drakovčev pri Mali Nedelji v bratovem vinogradu pri trgatvi. Ko se je proti večeru vračal domov, ga je napadlo pet fantov, ki so ga pretepli s koli do nezavesti. Poškodovanec, katerega je v sredo prepeljal njegov brat v bolnico, ima rane po vsem telesu, posebno na glavi in rokah, razen tega pa tudi težke notranje poškodbe in se bori s smrtjo. Orožništvo zadevo marljivo zasleduje in je že dognalo, kdo so bili divjaški fanti.

SV. PETER V SAVINJSKI DOLINI. V nedeljo 9. t. m. smo tudi pri nas ustanovili krajevno organizacijo JRKD. Shoda se je udeležilo lepo število prebivalcev in so bili zastopani po večini vsi stanovi in pripadniki različnih nekdanjih strank. Narodni poslanec g. J. Prekoršek je ob tej priliki poročal o težavnem delu narodnih poslancev v Narodni skupščini ter pojasnil pomen in potrebo nove vsedržavne stranke. Zborovalci so z zanimanjem sledili njegovim izvajanjem in se njegovemu vabilu k pristopu v novo državno stranko odzvali v nepričakovano velikem številu. Pri volitvah so zborovalci postavili na čelo krajevne organizacije agilnega narodnega delavca g. Ivana Srebotnjaka. Zadovoljni z uspehom shoda so se razšli z željo v srcu, da bi nova stranka dobro uspevala.

Dogodki za mejo

Begunci pred sodiščem

Pred sodiščem v Kanalu je bil te dni proces proti 20-letnemu posestnikovemu sinu Ludviku Velušćku iz Kobališča pri Anhovem, ki je brez potnega lista zbežal čez mejo. Bil je obsojen na 3 mesece ječe 2000 lir denarne kazni.

V Trnovem so karabinjeri aretirali 29-letnega Vladimirja Volka, ki je pred letom dni zbežal čez mejo, a se te dni vrnil domov, ker po svetu ni našel dela. Izročili so ga sodišču. Prav tako so komenski karabinjerji prijavili goriškemu sodišču zaradi bega čez mejo 23-letnega Rafaela Skuco iz Tomačevice in 20-letnega Alberta Novaka iz Komna.

Zagoneten napad na dva italijanska delavca

Na pobočju Kolka nad Ajdovščino gradijo vojaško cesto. Pri gradnji so zaposleni poleg vojakov samo delavci iz srednje in severne Italije. Blizu Dola—Otlice ima skupina teh delavcev svojo barako, iz katere sta se prejšnji teden v noči od petka na soboto oddaljila dva, in sicer Avgust Almeoni iz Bologne in Ernest Bartolini iz Savigna pri Bologni. V gozdu so ju nenadoma napadli štirje neznanci, ki so Bartolinija hudo pretepli. Almeoni je zbežal nazaj v barako, odkoder so poslali po karabinjerje. Ti so takoj preiskali vso okolico. V vasi so naslednje jutro aretirali 23-letnega Lojzeta Sena, 22-letnega Andreja Krapeža, 18-letnega Lojzeta Bolčino in 30-letnega Josipa Krapeža. Pri zasliševanju jim je brigadir povedal, da jih je opazoval 21-letni Ivan Sedej, skrit za nekim drevesom, ko so baš navalili na Italijana. Bartolini je dejal, da so ga pretepli iz zavisti, ker je bil zaposlen, oni pa brez dela. Fantje, ki, kakor kaže, napada niso izvršili, dosedaj tudi niso dali nikakih potrjevalnih izpovedi.

Nove spremembe slovanskih priimkov

Na prefekturi v Trstu je bilo te dni izdanih 66 novih dekretov, s katerimi je bila poitalijančena cela vrsta slovanskih priimkov. Med tem so bili spremenjeni priimki Čermelj v Cermeli, Cunja v Zugna, Gulič v Gullini, Klobučar v Capellari, Vrabič v Urbani, Uršič v Ursini, Vranjac v Verani, Milavec v Milevecchi, Tomažič v Tomasi itd.

Sokol

Sokolska župa Kranj bo imela to nedeljo letošnjo prosvetno konferenco v Narodnem domu v Kranju. Društva in čete so prejele točna navodila glede predavanj in obveznosti udeležbe. Dopoldne predavata brata dr Pestotnik iz Ljubljane o sokolski ideji in dr Makso Kovačič iz Maribora o prosvetnem delu. Popoldne predava prosvetar novomeške sokolske župe br. Tratar o statistiki in prosvetni administraciji. Nato pa slede predavanja domačih predavateljev o [illegible] dolžnostih starešin in [illegible] sokolskem tisku in knjižnicah ter o društveni upravi. Po končanih predavanjih nam bo Češka Beseda priredila slovensko lutkovno predstavo, originalno igro »Gašperček in Janezek — Sokolaš«, ki jo je napisal vodja tega odra, br. Ševcu. Konferenca je obvezna za starešine, tajnike, prosvetarje in načelnike. Toplo se priporoča, da se predavanj udeleže tudi drugi člani uprav, odnosno prosvetnih odborov, vodniki [illegible] [illegible] raščaja in dece pa vsaj dopoldanskih. Konferenca ima predvsem namen poživiti idejno delo v naših edinicah in [illegible] v administracijo več točnosti in discipline.

Cene malim oglasom

Ženitve in dopisovanja: vsaka beseda Din 2.— ter enkratna pristojbina za šifro ali za dajanje naslova Din 5.—. Oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda Din 1.—. Po Din 1.— za besedo se zaračunajo nadalje vsi oglasi, ki spadajo pod rubrike »Kam po kame«, »Auto-moto«, »Kapital«, »V najem«, »Posesti«, »Lokali«, »Stanovanja odda«, »Stroji«, »Vrednote«, »Informacije«, »Živali«, »Obrti« in »Les« ter pod rubrikama »Trgovski potniki« in »Zaslužek«, če se z oglasom nudi zaslužek, oziroma, če se išče potnika. Kdor si pa pod tema rubrikama išče zaslužka ali službe, plača za vsako besedo 50 par. Pri vseh oglasih, ki se zaračunajo po Din 1.— za besedo, se zaračuna enkratna pristojbina Din 5.— za šifro ali za dajanje naslova. Vsi ostali oglasi socialnega značaja se računajo po 50 par za vsako besedo. Enkratna pristojbina za šifro ali za dajanje naslova pri oglasih, ki se zaračunajo po 50 par za vsako besedo, znaša Din 3.—.

Najmanjši znesek pri oglasih po 50 par za besedo, je Din 10.—, pri oglasih po 1 Din za besedo pa Din 15.—.

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vposlati v pisma obenem z naročilom.

Mali oglasi

Za odgovor 3 Din v znamkah

Pozor, gostilničarji, restavraterji!

Bermet vino črnino iz Fruške gore nudi B. Marinkov, Sremski Karlovci, Fruška gora, v sodih od 50 litrov naprej. To najboljše zdravilno vino je edinstveno na svetu. Odlikovano s prvimi nagradami. Brez Bermet vina Vaša gostilna ne bo napredovala. — Zahtevajte ponudbe od B. Marinkova, Sremski Karlovci, Fruška gora. 302

Službo dobi

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (1)

Kroj. pomočnika dobro izurjenega v izdelovanju damskih plaščev, sprejme K. Pučnik, Šelenburgova 1. 41153-1

Natakarje 2—3 jeloročne in 2 nosilca pijač, samo prvovrstne moči z najboljšimi spričevali sprejmem takoj proti plači po dogovoru. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Jelonoša«. 41184-1

Gdč. ali gospa dobi dobro mesto v trgovini, ako posodi 10—15.000 Din proti jamstvu in obrestim. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Življenje«. 41218-1

Stalno službo ali družabništvo nudim ženski ali moški osebi, ki razpolaga s 15—20.000 Din, event. prodam dobičkanosno, lepo, manjše podjetje v centru mesta. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Lepa bodočnost 23«. 41223-1

Pouk

Beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. Dijaki, ki iščejo instrukcije, plačajo vsako besedo 50 par; za šifre ali za dajanje naslova 3 Din. (4)

Šivilje in nešivilje! Krojenje in izdelovanje damske garderobe po lahko razumljivi metodi in pretkušenih krojih se poučuje v tečajih Strokovnega krojnega učiteljišča na Šmartinski cesti štev. 24 (preje Start trg 19). Vsaki dami je v današnji kriz! poleg šivanja neobhodno potrebno znanje krojenja in modeliranja. Tečaj 15. oktobra! Kroji po meri in sliki znanajim poštno-obratno! Vpisujemo tudi v večerni tečaj. 41173-4

Izpopolnitev v francoskem jeziku, predvsem v gramatiki in v angleščini želi gospod. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Izpopolnitev« 41202-4

Knjige

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja pa vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (8)

Knjige slovenske, srbohrv., češke, ruske in francoske, prodam po izredno nizki ceni! Vprašati na Tržaški cesti št. 28/I, levo. 41054-8

Zaslužek

Kdor išče zaslužka, plača za vsako besedo 50 par; za naslov ali šifro 3 Din. — Kdor nudi zaslužek, pa za vsako besedo 1 Din, za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (3)

Popravila preprog sprejmem. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 41161-3

Zastopstvo za Slovenijo oddam za zelo dober gospodinjski predmet. Ponudbe na naslov: Zagreb I, Poštni pret. 142. 41151-3

Zastopnika ki redno poseča trgovine mešanega blaga, sprejme za Slovenijo domača tvornica. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Domača tvornica«. 41152-3

V Celju dobi stalen zaslužek posestnik, ki da kos zemlje, če mogoče z majhno hišico v najem za več let. — Ponudbe z opisom zemljišča na podružnico »Jutra« v Celju pod šifro »Dobra služba«. 41137-3

Prodam

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (6)

Dve peči bončeno, premosljivo — in petrolejsko poceni prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 40967-6

Plinsko peč štiricevno, proda Bercé, Nunska ulica štev. 17/II. 41053-6

Prazno plinsko belo peč (kamin) prodam. Poizve se pri hišnici, Ljubljana — Beethovnova ulica štev. 6. 41096-6

Avto, moto

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (10)

Avto »Marmon - Roosevelt«, osemcilinderski, nov, zaprt, 5 sedežev, 6 gumastih Speinchenräder, prodaja »Motorimporte, Trieste, Via Commerciale 7. Informacije daje Avtoklub, Ljubljana. 40776-10

»Fiat 501« z novo pneumatiko poceni proda F. Bezova, Češka industrijska banka. 41226-10

Službe išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (2)

500 Din dam tistemu, ki mi preskrbi stalno službo sluge ali skladiščnika. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 41155-2

Mesto natakarice išče 26 let stara gospodična, v gostilniški in trgovski stroki dobro verzirana. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Prvovrstna moč«. 41198-2

Hišnik ki bi opravljal tudi vrtna dela, išče mesto. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 41167-2

Mlada gospa iz meščanske hiše, z boljšo šolsko naobrazbo, želi službo k otrokom kot vzgojiteljica ali blagajničarka, po možnosti v Ljubljani. Zmožna kavcije in dela vsako delo! Dopise na podružnico »Jutra« v Mariboru pod »Zanesljiva«. 41131-2

Vojni invalid brez posla, išče službo v kakem zavodu, bolnici ali v drugem večjem podjetju za lažja hišna dela, kot oskrbnik hiše, čuvaj, sluga, spremljevalec ali kaj drugega. Cenjene ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Lahko takoj«. 41080-2

Servirka išče službo natakarice. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 40962-2

Perfektna sobarica išče mesto. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 40961-2

Šofer siguren vozač, vešč popravil, z lemo prakso, vajen vsakega dela, išče službo. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Trezen šofer«. 40931-2

Gospodična z gospodinjsko šolo in dveletnim službovanjem, dobro izvežbana v gospodinjstvu, želi službo za vse pri dobri krščanski družini 2—3 oseb. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 41161-2

Postrežnica vajena vseh hišnih del, z dobrimi spričevali, išče zaposlenje. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 41164-2

Trgovski pomočnik mešane stroke in galanterist, zmožen vseh pisarniških del, vojaščine prost, išče nameščenje. Cenjene ponudbe prosi na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Takoj služba«. 41197-2

Gospodična stara 18 let, absolventinja meščanske šole, vajena raznih del, poštenih staršev, išče mesto blagajničarke ali k otrokom ter pomoč v gospodinjstvu. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Hvaležna«. 41214-2

Kupim

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (7)

2 majhna štedilnika mizna, rabljena, kupi Matija Kozinc, Sevnica ob Savi. 40942-7

Stružnico rabljeno, do 1 m dolžine, kupim. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Stružnica«. 41227-7

Kapital

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (16)

45.000 Din posojila iščem za dobo pol leta. — Eventuelno sprejmem tihega družabnika. Garancija sigurna. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Kapital 45.000«. 41209-16

Posest

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (20)

Kmetsko posestvo majhno, pač pa z velikim vrtom ali travnikom poleg poslopja, v okolici Ljubljane ali na Gorenjskem, blizu železniške ali avto postaje vzamem takoj v najem za daljšo dobo. — Ponudbe na naslov: A. Fale, trg., Kranj. 41156-20

Stavbne parcele v solnčni legi, po 15—60 Din prodam v Brinju — Stožicah na Ježici. Pojasnila daje Herman Ježica, ali pri Florjančku. 40862-20

Novo hišo z 2 sobama, kuhinjo in vrtom, pri Mariboru, za 40.000 Din proda Zagorski, Maribor, Frančiškanska ul. št. 21. 41199-20

Posestvo čez dva orala veliko s sadjem vred proda Johana Suppan, Gornja Korena 51, pošta Sv. Barbara v Slov. goricah. 41221-20

Prehrana

Kdor nudi prehrano plača za vsako besedo 1 Din; kdor išče prehrano pa za besedo 50 par; za dajanje naslova ali šifro 3 Din, oziroma 5 Din. (14) Trgovski oglasi 1 Din

Otroka boljših staršev sprejme v vestno oskrbo gospa, ki je vajena otrok. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 41162-14

V najem

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (17)

Gostilno in trgovino oddam z novim letom v najem. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 41147-17

Les

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (15)

Bukova drva cca 200 m³, suha, v poleniu, z zaključno dobavo do konec svečana, zelo ugodno prodam. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod značko »Suha drva«. 41193-15

Stanovanje odda

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (21)

Dvosob. stanovanje s kuhinjo, parketom in elektriko oddam na Rimski cesti 23. 41159-21

Stanovanje 3 sobe in kuhinjo, oddam. Stari trg 24/II. 40562-21

Dvosob. stanovanje s pritiklinami oddam za november. Istotam oddam kabinet. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 41163-21

Stanovanje z 2 ali 3 sobami, vsem komfortom in vrtom oddam v vili Sunčanica — Marmontov trg. 41170-21

Trisob. stanovanje komfortno, s pritiklinami in vrtom oddam pod Rožnikom, cesta I/7. 41186-21

Trisob. stanovanje z vodovodom in elektriko, v novozgrajeni hiši na Cesti dveh cesarjev takoj oddam za 250 Din mesečno. Natančneje v trgovini na Gallusovem nabrežju 27. 41225-21

Stanovanja išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (21-a)

Stanovanje eno- ali dvosobno s kuhinjo, v sredini mesta išče vse dan odsotna stranka brez otrok. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »Reden plačnik«. 40912-26

Dijaške sobe

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (22)

Sobo z oskrbo oddam 2 dijakoma v Gradišču. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 41212-22

Dijaka sprejmem za 500 Din v centru mesta na hrano in stanovanje. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 41224-22

Dijake sprejmem po nizki ceni sredi mesta v zračno stanovanje. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 41220-22

Sobo odda

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (23)

Lepo in veliko sobo separirano, oddam takoj 1 ali 2 mirnima gospodoma nasproti bolnice na Zaloški cesti 1/I, levo. 41150-23

Sobico s posebnim vhodom poceni oddam s 15. oktobrom. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 41160-23

Opremljeno sobo oddam v Černetovi ul. 9. 41166-23

Sobo lepo opremljeno, s posebnim vhodom oddam s 1. novembrom na Rimski cesti št. 7/II, levo. 40886-23

Sostanovalca z vso oskrbo (kopalnica) sprejmem takoj ali s 1. novembrom na Poljanski cesti 15. Natančneje naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 41114-23

Sobo opremljeno ali prazno — strogo separirano, iščem bližu Starega trga. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 41185-23

Kabinet lep in čist, odda mirni in stalni osebi boljša družina. Naslov pove ogl. oddelek »Jutra«. 41112-23

Kabinet v centru mesta oddam s 15. oktobrom. Ogledati v Knafljevi ulici štev. 18/II. 40036-23

Opremljeno sobo z zajtrkom ali brez oddam v Židovski steni štev. 6. 41210-23

Lepo sobo v centru mesta oddam takoj. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 41201-23

Opremljeno sobo parketirano, zračno, z elektriko in s souporabo kopalnice, v centru mesta oddam takoj ali s 1. novembrom boljšemu gospodu ali gospodični. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 41208-23

Solnčno sobo lepo opremljeno, oddam 2 boljšima osebama. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 41174-23

Prazno sobo solnčno, s popolnoma separiranim vhodom, v novi vili oddam gospodični. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 41204-23

Sobo oddam v centru mesta. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 41222-23

Kot sostanovalca sprejmem srednješolca ali akademika z vso oskrbo ali samo z zajtrkom v lepo in zračno sobo. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 41216-23

Poceni sprejmem eno osebo ali zakonca v lepo sobo pri tramvajski postaji. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 41205-23

Lepo sobo s centralno kurjavo in souporabo kopalnice oddam stalnemu gospodu v sredini mesta. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 41207-23

Veliko solnčno sobo opremljeno ali prazno, s parketom in posebnim vhodom oddam v Maštrovi ulici št. 14. 41219-23

2 mesečni sobi 1 opremljeno in 1 manjše prazno, z vhodom iz stopnišča oddam s 15. oktobrom ali 1. novembrom — event. s hrano. Pražakova ulica 10/II. desno. 41217-23

Sobe išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (25-a)

Boljša gospodična išče sobo s klavirjem, v sredini mesta. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Cedna soba«. 41163-23/a

Izgubljeno

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (28)

Rjavo torbico sem izgubila na poti na grad. Pošten najditelj se naproša, da jo z dokumenti izroči vratarici Glasbene Matice. Vegova ulica št. 7. Denar naj obdrži. 41233-28

Dopisi

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali šifre pa 5 Din. (24)

T. V mislih vedno pri Tebi . . Poljube! 41149-24

V oglasnem oddelku »Jutra« je dvigniti sledeča pisma: Alf proda, Angleška konverzacija, Akademik, Brez otrok, Bodočnost, Brez posredovalca, B. B., Brez obrestno, Centrum, Čemprej, Čisto, Častnik, Čista preteklost, Dobro ohranjeni stroji, Delikatesa, Dobra moč, Dentist, Dobička nosno, Dva cesarja, Domačija 888, Daljnogled, Dobra znamka, Dober okne, Dežela 31, Elegantna soba, Elektromotor, Ford Fiat, Gorenjka, Gotovina, Gospodinja, Garancija 15 let, Gorenjsko 123, Hiša Hebein, Hvaležna dobrotnica, Izvežbana, Juriet, Industrija, Idealna lega, Komfort, Kovčeg, Klavir, Kavcija potrebna, Kavcije zmožna, Kapital, Kavcija, Komenski, Kavcija 10.000, Lepo življenje, Lepe znanjosti, Lepa lega, Ljubiteljica otrok, Limuzina za jesen, Lilija, Ljubljana, Lahko opravilo, Lepa soba, Mandolina, Mlada za konca, Mera in konfekcija, Marljiva, Mlesna stranke, Marljiv, Moč, Nino, Na trgu, Naoredek, Navedba cene, Nemka, Odrastli, Ombra 32, Oskrba, Opis in cena, Osemsto dinarjev, Posestvo, Pouk 32, Pesa, Popolnoma enaden, Poceni soba 160, Priporoča, Prastedšona, Premoženje, Perko Marija Pouk, Plodonosnost, Prijeten dom, Poceni Planinka, Prvovrstni zastopnik za Zagreb, Potrebno 20.000, Priložnost, Radi selitve, Reprezentant, Redka priložka, Rabljena, Razumna, Rabljeno dobro ohranjeno blago, Rentabilno, Služba takoj, Solidna moč, Svetel lokal, Stroga tajnost, Sigurnost, Simpatija, Stalno, Solidna gostilna, Situiran, Spasitelj, Strogo zaupno, Sluga, Suho, Strogo solidno, Sredi mesta, Specijalist, Štiričlanska, Slager, Šafar, Točen plačnik, Topla jesen, Takojšnje plačilo, Tehnik, Takoj, Tričlanska družina, Takojšen nastop, Tovarniški avto, Tramvaj, Ubogljiva, Uporabno, Vera 20. maj, Vestje, Vesten delavec, Večje kvote, Vinski potnik, Vesten,

Glasbila

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (26)

Kratek klavir kraseu, ugodno prodam. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 41229-26

Živali

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (27)

Pse šestokrvne cocker španjele, jazbečarja in foksterijerko ugodno prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 41230-27

Razno

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (37)

Telefon 2059

PREMOG suha drva

POGAČNIK

Bohoričeva ulica št. 5

Večni greh ljubezni moškega in ženske!

Naročite takoj to novodošlo edinstveno knjigo, katero je spisal dr. E. Zugen. Za mladino neprimerna. Kdor pošlje v pismu Din 20, se mu pošlje franko naslov. Po povzetju Din 6.— več. — Pošilja se diskretno. **AMBROŽIČ, Ljubljana,** poštni predal 74. 12435-a

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je danes dne 13. t. m. za vedno zapustila preljuba soproga, mati, stara mati, sestra, teta in svakinja, gospa

LEOPOLDINA PERKO

soproga nadučitelja v pokoju

previdena s tolažili sv. vere.

Truplo blagopokojne prepeljemo v soboto, dne 15. oktobra 1932 zjutraj iz ljubljanske splošne bolnice v Stožice, kjer se bo vršil pogreb istega dne ob 9. uri dopoldne na domače pokopališče pri Sv. Juriju.

Ljubljana — Stožice, dne 13. oktobra 1932.

12436-a **ŽALUJOČI OSTALI**

Potrti neizmerne žalosti naznanjamo prežalostno vest, da je nenadoma preminula naša srčno dobra, preskrbna mati, gospa

Ana Goldstein

Pogreb nepozabne se bo vršil v petek, dne 14. oktobra 1932 ob 10. uri dopoldne iz mrtvašnice sv. Krištofa na pokopališče k Sv. Križu. 12437-a

Ljubljana, dne 13. oktobra 1932.

Josip Goldstein, soprog — Ing. Pavel, sin — Erna, hčerka, in ostalo sorodstvo.

Radio

Izvleček iz programov

Petek 14. oktobra.

LJUBLJANA 11.15: Šolska ura: Jugoslavija v gospodarskem oziru. — 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 17.30: Salonski kvintet. — 18.30: Vipavska dolina. — 19: Francoščina. — 19.30: Gospodinjska ura. — 20: O zobni negi šolske mladine. — 20.30: Prenos iz Beograda. — 22.30: Čas, poročila.

Sobota, 15. oktobra.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče. — 17: Salonski kvintet. — 18: Gimnastične vaje. — 18.30: Angleščina. — 19: Poglavje iz sociologije. — 19.30: Zabavni kotiček. — 20: Moški zbor glasbenega društva »Sloga«. — 20.40: Salonski kvintet. — 22: Čas, poročila. — 22.15: Valčkova ura.

BEOGRAD 11: Radio-orkester. — 17: Lahka godba. — 19.30: Narodne pesmi. — 20: Sluhoigra. — 20.30: Orkester. — 22.20: Lahka glasba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 20.30: Orkestralen koncert. — 22.40: Plesna glasba. — PRAGA 19.50: Program iz Brna. — 21.10: Godba na pihala. — 22.20: Mešan program. — BRNO 19.15: Lahka godba. — 19.50: Kabaretni program. — 21.10: Program kakor v Pragi. — VARŠAVA 18: Lahka glasba. — 20: Koncert orkestra in solistov. — 22.05: Chopinove klavirske skladbe. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 11.30: Koncert orkestra. — 15.15: Pesmi. — 16.45: Orkester mandolin. — 18: Godba na pihala. — 20.30: Sluhoigra. — 21.10: Dunajska nastrojenja. — 22.45: Predvajanje zvočnega papirja. — BERLIN 20: Mešan program. — Plesna glasba. — KÖNIGSBERG 18.55: Koncert solistov. — 20: Program kakor v Berlinu. — MÜHLACKER 19.30: Humor na Bavarskem. — 20: Program kakor v Berlinu. — 22.45: Lahka glasba. — BUDIMPEŠTA 19.30: Prenos opere iz gledališča. — Ciganska godba.

Edgar Rice Burroughs:

Tarzan, kralj džungle

DRUGI DEL

86.

Njegov pogled na plen, ki si ga je bil izbral, se je tisti hip popolnoma izpremenil. To je bil človek, njegov bližji, ki ga je zalezoval skupni sovražnik! Dogodek je po bliskovo sledil dogodku. Lev je planil iz grma ... Tarzan je kriknil v svarilo, in črni vojščak se je še za časa ozrl, da je videl tanko zanko, ki je ustavila Numo sredi krvoločnega skoka.

Vilko Mazi:

Z avtom v Alpe

VI.

Iz Lauterbrunnena je samo par kilometrov do slapov Trümmelbach. Tudi najskromnejši vodiči opozarjajo na to znamenitost, ki je res nekaj edinstvenega med množico švicarskih slapov. Saj jih pada baš v dolino Bele Lütschine cela šuma in je med njim, nad vse impozanten Staubbach, toda veličastje teh slapov se te dojmi s tako porazno silo, da tega skoro ni mogoče povedati. Če nikoli nikjer spoznaš tu, kako nebogljen prah si z vsem svojim nehanjem v tej gigantski prirodi. In kakor so navadno največje lepote in vrednote narave odmaknjene daleč v višino ali v globino zemlje, morda prav zato, da se jim človek približa s tem večjim spoštovanjem, tako tudi teh slapov ne opaziš prej, dokler jim ne prideš že čisto za pleča. Silne mase ledeniških vod izpod Jungfrau so bile milijone let na delu, da so si izglodale te vrtoglave tesnice, ponekod tako ozke, da bi niti z glavo ne mogel mednje. Z demonskim truščem grmijo vode skozi ta labirint, zdaj z leve, zdaj z desne, se poženó v omotično brezno, pa ti spet zropočejo preko glave, kakor da se podira svet nad tabo. Dostikrat jih niti ne vidiš, samo zeleno ali rdeče osvetljene stene teh strašnih špranj prestrezajo mimogrede kak curek, ki te lahko prav nevšečno oplazi. Prav zato vidiš pred vhodom k slapovom fantiča s celo rajdo dežnikov in je za oba koristno, če nisi gluh za njegovo vneto prigovarjanje. Zares velike tehnične in materijalne težkoče je bilo treba premagati, da je postal ta skoro nikdar od sonca obsijani labirint tako lahko dostopen. Podjeten hotelir je tvegal celo gromozanske stroške za vzpenjačo, ki te potegne skozi visok granitni jašek do najinteresantnejših delov slapov; to se mu je že v nekaj letih bogato obrestovalo. Pri nas bi seveda vsakdo stokrat precincal glavo, preden bi se lotil take ideje, pa če bi mu kdo še tako verno dopovedoval, da je treba najprej štalico in šele potem kravico. Tudi v Trümmelbach so začele romati procesije tujcev šele potem, ko je bilo zadnje poskrbljeno do največje udobnosti. Zakaj narava sama pretežni večini ljudi še dolgo ni vse, treba jo je šele z okusom servirati. In to je največja umetnost vsega tujskega prometa.

»Odhod pa ste?« je gnala radovednost lepo, mlado prodajalko v bazarju pod slapovi, kjer smo izbirali spominčke na ta prelep kotiček Švice. Ni si mogla tolmačiti »Y« na avtomobilu, pa jo je očividno zanimala tudi slovenska govorica. Ko smo ji povedali, da smo iz Jugoslavije in iz Ljubljane, nam je takoj začela navdušeno pripovedovati, kako rada posluša naše narodne pesmi z ljubljanske radio-postaje in da ji je na moč všeč glas našega napovedovalca. Hm, kako daleč seže taka radio-simpatija. S tele-vizorjem bodo take »tele-skomine« še mnogo večje. In potem bodo hoteli ljudje še kak drug »tele-ongac, i kakopa...

Interlaken je pravi tujski paradiž, dejal bi skoro: srce Švice. Ne vabi vanj samo neposredna bližina božanske Jungfrau, ampak tudi prekrasna lega med Brienškim in Thunskim jezerom. Tonko mikavnosti in udobnosti ne nudi človeku menda zlepa kak kotiček na svetu. Da je v Interlaknu hotelska industrija na višku, tega mi niti ni treba posebe povdarjati. Če imaš dobro nagačen mošnjiček, živiš v enem od 60 hotelov lahko kakor v Indiji-Koromandiji. Kakor v Švici vobče, je tudi v Interlaknu postrežba po restavracijah in kavarnah največ v nežnih ženskih rokah. Morda me bo kdo napak razumel, ampak ni treba. Torej brez vsake dvoumnosti. Vse boij domače je, če ti pogrne mizo čedno dekle kakor še tako zlizan natakar. Nekaj posebnega je tista svetska promenada med razkošnimi hoteli in nasadi na Höhenwegu, kjer stoji tudi pompozni zdraviliški dom s svojim parkom, ki je kakor iz škatljice. Posebna atrakcija parka je velika cvetlična ura v obliki rondoja. Ta ura pa ni samo za parado, ampak kaže tudi naračen čas in bije vsako četrt, pri čemer se ponoči posveti tolmunček kraj nje in pa utica s palčki nad njo v pisanih lučkah. Pa še eno atrakcijo imajo v Interlaknu, to so »Tellove« igre na prostem, ki se vrše jo vsako poletno nedeljo z ogromnim ansamblom. Dasi stane zadnji prostor več ko 4 kovače, je velikanski avditorij zmerom dobro zaseden, v boljših časih pa je bilo treba vstopnice celo rezervirati. No, nam je bilo tega Tella, ki ga je polna vsa Švica od Curiha do Ženeve in so ga še tu vlekli skoro tri ure, že kar preveč.

Naslednje jutro smo jo rezali preko gozdnatega prelaza Jaun proti ženevskemu jezeru. Onkraj prelaza se začenja francoska Švica, valovita, zelena pokrajina, precej podobna naši Dolenjski, samo da bi bile pri nas tudi take krasne ceste! Zmerom več je tovarniških dimnikov, pa se vrste tudi zmerom lepše kme je. Pri Broeu nam zastavi pot dolga kolona črno-belega goveda. Tako lepo rejene in čiste je bila ta živina, da jo je bilo res veselje pogledati. Še par ovinkov onkraj Châtel St. Denisa in odgrnila se je globoko pod nami neizmerna ploščina Lac Lémana z nepotičnimi gorami na nasprotnem bregu. V velikih ovinkih med skrbno negovanimi vinogradi smo doseg. Vevey, mesto čokoladnih tvornic. Prekrasna je bila potem vožnja ob obali v Lozano ki se je po zaključku reparacijske konference tako izpraznila, da smo bili v enem zelo renomiranih hotelov čisto sami in je bilo kar škoda petrolejnih luči, ki so nam pri večerji svetile na mizo. Prav tako sami smo se vozili drugo jutro tudi z avtobusom, iz katerega smo si ogledovali zanimivosti mesta in nam je cicerone od samega dolgega časa prav krepko zadremal. Morda nas je prav v ta namen dirigiral skozi dolgo bukovo hosto, dobro vedoč, da so lozanske bukve ravno takšne kakor ižanske in zato nihče ne bo drezal vanj. Hudomušni gospod direktor pa mu le ni hotel na ta lim, češ služba je služba in zastonj se tudi ne cijazimo, pa ga je vsako toliko časa zbezal z vprašanjem, ali so to datljeve ali kokosove palme. Mož je samo vzdignil težko glavo, podzavestno prikimal in nekaj nerazločnega zamrmral, pa se zopet pogreznil do prihodnjega vprašanja. Ko pa smo privozili naposled v vinograde, se je mahoma predramil in začel peti slavo lozanskim vino, ki da jim ni pod soncem enakih.

Od Lozane do Ženeve je en sam božji vrt, je ena sama, dolga in lepa avenija. Trta se menjava s sadovnjaki, gosposki domovi s košatimi gradovi in kar naprej se zibije jezero na levi, pljuskne včasih ob breg, se pošali, s kakim galebom in zažene za belim parnikom, ki ga orje napočez. Procesije limuzin drvijo po tej široki asfaltni cesti, kar po dve, tri vštric. Po sredi ceste teče bel pas, ki deli smer vožnje. Za nami pritiska že vse od Morgesa eleganten Daimler brez uspeha in zaostane šele malo pred Versoixom. Ogromne stavbe rastejo iz vrtov, vrvež šetalcev narašča, venec palač se zavihti s svojimi okni in balkoni v silen lok, to je Ženeva s svojim svetskim utripom. Tu ni krize, še malo ne. Na terasah pred kavarnami skoro ni prazne mize, po trgovinah ne zehajo blagajničarke kakor pri nas in še marsikje in, čudo božje, na nobenem vogalu ne dobiš berača, sploh nikjer v Švici.

(Se bo nadaljevalo).

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. Vsi v Ljubljani.